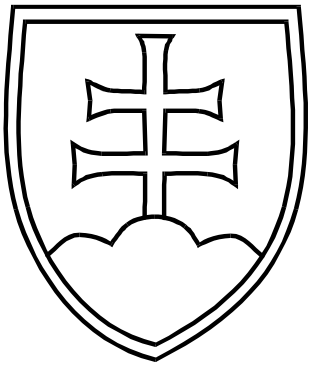

ŠIESTA SPRÁVA O IMPLEMENTÁCII EURÓPSKEJ CHARTY REGIONÁLNYCH ALEBO MENŠINOVÝCH JAZYKOV V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Bratislava 2024

OBSAH

1. JAZYKOVÁ ČASŤ 4
VŠEOBECNÁ ČASŤ 4
SPOLOČNÁ INFORMÁCIA K MENŠINOVÝM JAZYKOM 7
Spoločná informácia k článku 8 – vzdelávanie 7
Spoločná informácia k článku 9 – súdnictvo 14
Spoločná informácia k článku 10 – správne orgány a verejné služby 15
Spoločná informácia k článku 11 – médiá 18
Spoločná informácia k článku 12 – kultúrna činnosť a kultúrne zariadenia 19
Spoločná informácia k článku 13 – ekonomický a sociálny život 21
Spoločná informácia k článku 14 – cezhraničná spolupráca 22
1.1 BULHARSKÝ JAZYK 22
1.1.1 časť I. / článok 6 – informácie 22
1.1.2 časť II. / článok 7 – ciele a zásady 23
1.1.3 časť III. / články 8 – 14 23
1.2 ČESKÝ JAZYK 26
1.2.1 časť I. / článok 6 – informácie 26
1.1.2 časť II. / článok 7 – ciele a zásady 26
1.2.3 časť III. / články 8 – 14 27
1.3 CHORVÁTSKY JAZYK 30
1.3.1 časť I. / článok 6 – informácie 30
1.3.2 časť II. / článok 7 – ciele a zásady 31
1.3.3 časť III. / články 8 – 14 31
1.4 MAĎARSKÝ JAZYK 34
1.4.1 časť I. / článok 6 – informácie 34
1.4.2 časť II. / článok 7 – ciele a zásady 34
1.4.3 časť III. / články 8 – 14 34
1.5 NEMECKÝ JAZYK 50
1.5.1 časť I. / článok 6 – informácie 50
1.5.2 časť II. / článok 7 – ciele a zásady 50
1.5.3 časť III. / články 8 – 14 50
1.6 POĽSKÝ JAZYK 54
1.6.1 časť I. / článok 6 – informácie 54
1.6.2 časť II. / článok 7 – ciele a zásady 55
1.6.3 časť III. / články 8 – 14 55
1.7 RÓMSKY JAZYK 58
1.7.1 časť I. / článok 6 – informácie 58

1.7.2 časť II. / článok 7 – ciele a zásady 59
1.7.3 časť III. / články 8 – 14 59
1.8 RUSÍNSKY JAZYK 71
1.8.1 časť I. / článok 6 – informácie 71
1.8.2 časť II. / články 7 – ciele a zásady 71
1.8.3 časť III. / články 8 – 14 71
1.9 RUSKÝ JAZYK 78
1.9.1 časť I. / článok 6 – informácie 78
1.9.2 časť II. / článok 7 – ciele a zásady 78
1.10 SRBSKÝ JAZYK 78
1.10.1 časť I. / článok 6 – informácie 78
1.10.2 časť II. / článok 7 – ciele a zásady 79
1.11 UKRAJINSKÝ JAZYK 79
1.11.1 časť I. / článok 6 – informácie 79
1.11.2 časť II. / článok 7 – ciele a zásady 79
1.11.3 časť III. / články 8 – 14 80
2. DOPLŇUJÚCE INFORMÁCIE 85
ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK 86
OFICIÁLNE NÁZVY ZÁKONOV A ĎALŠÍCH PREDPISOV 87

1. JAZYKOVÁ ČASŤ

VŠEOBECNÁ ČASŤ

1. Európsku chartu regionálnych alebo menšinových jazykov (ďalej len „charta“) Slovenská republika ratifikovala 20. júla 2001 a uložila a zaregistrovala u generálneho tajomníka Rady Európy 5. septembra 2001. Charta nadobudla pre Slovenskú republiku platnosť 1. januára 2002 a v súčasnosti sa vzťahuje na týchto 11 jazykov: bulharský, chorvátsky, český, nemecký, maďarský, poľský, rómsky, rusínsky, ukrajinský (časť II a časť III charty); ruský a srbský (časť II charty).

2. Slovenská republika pri uložení ratifikačnej listiny vyhlásila podľa článku 1 písm. b) charty, že pojem „územie, na ktorom sa používa regionálny alebo menšinový jazyk," sa vzťahuje na obce podľa nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 221/1999 Z. z., ktorým sa vydáva zoznam obcí, v ktorých občania Slovenskej republiky patriaci k národnostnej menšine tvoria najmenej 20 % obyvateľstva[1] (ďalej len „nariadenie č. 221/1999 Z. z.“), a to vrátane uplatňovania jej článku 10. Slovenská republika ďalej vyhlásila, že pod termínom „územie, na ktorom sa používa regionálny alebo menšinový jazyk“ rozumie územie každej obce, ktorá je uvedená v prílohe nariadenia č. 221/1999 Z. z. Predmetné nariadenie bolo aktualizované v januári 2023 vydaním nového nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 35/2023 Z. z., ktorým sa vydáva zoznam obcí, v ktorých občania Slovenskej republiky patriaci k národnostnej menšine tvoria najmenej 15 % obyvateľstva (ďalej len „nariadenie č. 35/2023 Z. z.“). Nariadenie č. 35/2023 Z. z. reflektuje na výsledky Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2021 (ďalej len „SODB 2021“), interpretáciu dvoch otázok na národnosť a na ostatnú novelu zákona č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín (ďalej len „zákon o používaní jazykov národnostných menšín“).

3. V roku 2021 nastala zmena metodológie, ktorá umožnila získať presnejší obraz o národnostnej štruktúre obyvateľstva Slovenskej republiky. Vláda Slovenskej republiky (ďalej len „vláda SR“) uznesením č. 412/2022 z 22. júna 2022 schválila interpretáciu výsledkov SODB 2021 týkajúcich sa národnosti a ďalšej národnosti obyvateľov ako súčet obidvoch národnostných kategórií, podľa ktorej pri určovaní počtu príslušníkov národnostných menšín je potrebné vychádzať zo súčtu dvoch otázok na národnosť. Počas kampane k SODB 2021 boli zo strany Úradu splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre národnostné menšiny (ďalej len „ÚSVNM“) vytvorené a zverejnené propagačné a informačné materiály v bulharskom, českom, chorvátskom, maďarskom, nemeckom, poľskom, rómskom, rusínskom, ruskom, srbskom a ukrajinskom jazyku. K výsledkom SODB 2021 pozri tabuľku č. 1. Referenčným zdrojom k výsledkom SODB 2021 je aj analytická správa Štatistického úradu Slovenskej republiky z roku 2023 „*Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021: Národná analytická správa*“.[2]

Tabuľka č. 1: Výsledky SODB 2011-2021 podľa národnostných menšín

národnostná menšina	národnosť 2011		materinský jazyk 2011		národnosť 2021		I. a II. národnosť spolu		materinský jazyk	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%

[1] Pozn.: Správa je určená pre medzinárodnú organizáciu, riadi sa predpísanou osnovou a jej rozsah je limitovaný. Z uvedených dôvodov sú oficiálne názvy zákonov a ďalších predpisov uvedené v samostatnom zozname v závere správy.

[2] Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021: Národná analytická správa (statistics.sk) (v slovenskom jazyku)
Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021: Národná analytická správa (statistics.sk)

bulharská národnostná menšina	1 051	0,02	132	0,00	1 106	0,02	1 552	0,03	907	0,02
česká národnostná menšina	30 367	0,62	55 469	1,03	28 996	0,53	45 711	0,80	33 864	0,62
chorvátska národnostná menšina	1 022	0,02	1 234	0,02	967	0,02	2001	0,03	923	0,02
maďarská národnostná menšina	458 467	8,50	508 714	9,40	422 065	7,75	456 154	8,40	462 175	8,48
nemecká národnostná menšina	4 690	0,09	5 186	0,10	3 318	0,06	8 573	0,20	3 959	0,07
poľská národnostná menšina	3 084	0,06	3 119	0,06	3 771	0,07	5 282	0,10	3 821	0,07
rómska národnostná menšina	105 738	2,00	122 518	2,27	67 179	1,23	156 164	2,90	100 526	1,84
rusínska národnostná menšina	33 482	0,62	55 469	1,03	23 746	0,44	63 556	1,20	38 679	0,71
ruská národnostná menšina	1 997	0,04	N/A	N/A	3 245	0,06	8 116	0,10	4 947	0,09
srbská národnostná menšina	698	0,01	N/A	N/A	1 084	0,02	1 876	0,03	1 229	0,02
ukrajinská národnostná menšina	7 430	0,10	5 689	0,01	9 451	0,17	11 037	0,20	7 608	0,14

Zdroj: ÚSVNM

4. K jazyku jidiš uvádzame, že aplikácia charty sa v Slovenskej republike nevzťahuje na tento jazyk. Pri uložení ratifikačnej listiny 5. septembra 2001 urobila Slovenská republika vyhlásenie, v ktorom sa jidiš nenachádzal. Rovnako sa jidiš nenachádzal ani pri uznaní dvoch ďalších jazykov za menšinové jazyky v Slovenskej republike, keď vláda SR dňa 18. novembra 2015 uznala ruský a srbský jazyk v zmysle časti II charty. Uznanie bolo notifikované generálnemu tajomníkovi Rady Európy 25. novembra 2015 a následne zaregistrované 27. novembra 2015.

5. Jazyk jidiš sa chybne uvádza vo viacerých správach Výboru expertov Rady Európy. Na túto skutočnosť Slovenská republika upozornila v roku 2019. Právny poriadok Slovenskej republiky neobsahuje ustanovenia o územne lokalizovateľných a územne nelokalizovateľných

jazykoch. Rozhodujúcim kritériom je výpočet menšinových jazykov a počet obyvateľov v obci hovoriacich niektorým menšinovým jazykom. Za územne nelokalizovateľný jazyk možno za určitých okolností považovať jazyk jidiš.

6. Zástupcovia židovskej národnostnej menšiny deklarujú, že hebrejský jazyk, resp. jidiš používa židovská národnostná menšina prevažne v kultúrnej oblasti (prezentácia starých židovských piesní a modlitieb), v náboženskej oblasti (synagogálna bohoslužba) a obmedzene aj v rodinnom živote.[3] Materinským jazykom väčšiny židovského obyvateľstva žijúceho na území Slovenska je slovenský, maďarský a nemecký jazyk. Lekcie hebrejského jazyka/judaizmu sú poskytované Ústredným zväzom židovských náboženských obcí v Slovenskej republike.[4]

7. Podľa výsledkov SODB 2021 používa jidiš alebo hebrejský jazyk 273 obyvateľov. Židovskú národnosť si uviedlo 596 obyvateľov (0,01 %) a ako ďalšiu národnosť si židovskú národnosť uviedlo 1 242 obyvateľov (0,41 %). V rámci náboženského vyznania sa k židovskej obci prihlásilo 2 007 obyvateľov (0,04 %).[5]

8. Židovská národnostná menšina má svojho zástupcu vo Výbore pre národnostné menšiny a etnické skupiny (ďalej len „VNMES“), ktorý je stálym odborným orgánom Rady vlády Slovenskej republiky pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť (ďalej len „RVĽP“) pre otázky týkajúce sa národnostných menšín a etnických skupín a ich príslušníkov a pre oblasť implementácie charty a Rámcového dohovoru na ochranu národnostných menšín. VNMES plní funkciu konzultatívneho orgánu vo veciach účasti príslušníkov národnostných menšín a etnických skupín na riešení vecí, ktoré sa ich týkajú. Členovia VNMES zastupujú národnostné menšiny a etnické skupiny.

9. ÚSVNM v spolupráci so Sekretariátom charty a Ministerstvom zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky (ďalej len „MZVEZ SR“) pripravil preklady jazykovej príručky tzv. *Language Guide* v zmysle charty. Text príručky bol preložený do maďarského, rómskeho, rusínskeho a ukrajinského jazyka v úzkej súčinnosti s členmi *Poradnej skupiny splnomocnenca pre zabezpečenie zosúladenia praxe s platným zákonom o používaní jazykov národnostných menšín*. Okrem uvedených najnovších prekladov jazykovej príručky sú na stránke Rady Európy dostupné aj preklady jazykovej príručky v českom, chorvátskom, nemeckom a poľskom jazyku na Slovensku. Preklady jazykovej príručky vznikli prioritne s cieľom, aby užívatelia menšinových jazykov v Slovenskej republike získali presné informácie o svojich jazykových právach v zmysle charty. Príručka bola vo februári 2022 publikovaná na webovej stránke Rady Európy[6], ako aj na webovej stránke splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre národnostné menšiny (ďalej len „SVNM“)[7] a zaslaná členom VNMES a menšinovým organizáciám a médiám.

10. SVNM po vypuknutí pandémie ochorenia COVID-19 iniciatívne a intenzívne pracoval na zlepšení informovanosti príslušníkov národnostných menšín prostredníctvom zabezpečovania prekladov základných informácií a pokynov súvisiacich s pandémiou aj do

[3] https://www.narodnostnemensiny.vlada.gov.sk/site/assets/files/3564/hodnotiaca_sprava_o_podpore_kultur_narodnostnych_mensin_o_stave_narodnostneho_skolstva_a_o_pouzivani_jazykov_n.pdf?csrt=5973685449600080304 (v slovenskom jazyku)

[4] https://www.narodnostnemensiny.vlada.gov.sk/site/assets/files/3564/sprava_o_pouzivani_jazykov_nm_2014.pdf?csrt=13283824744026832856

[5] https://www.scitanie.sk/obyvatelia/zakladne-vysledky/struktura-obyvatelstva-podla-materinskeho-jazyka/SR/SK0/SR (v slovenskom jazyku)

[6] https://www.coe.int/en/web/european-charter-regional-or-minority-languages/publications#{%22118498910%22:[18]}

[7] https://narodnostnemensiny.vlada.gov.sk/ramcovy-dohovor-a-europska-charta/?csrt=13619979482244822469 (v menšinových jazykoch)

menšinových jazykov (maďarského, rómskeho, ukrajinského, rusínskeho a nemeckého jazyka). V spolupráci s Úradom verejného zdravotníctva boli tieto preklady zverejnené na webových stránkach príslušných regionálnych úradov, ako aj na webovej stránke SVNM a ústrednom webovom portáli koronavírusu. Najviac prekladov bolo pripravených v maďarskom jazyku, ktoré mohli zabezpečiť plnohodnotnú jazykovú mutáciu webového portálu koronavírusu, a to by znamenalo, že štátna správa historicky prvýkrát pripravila plnohodnotný portál v menšinovom jazyku. Avšak časté zmeny v pandemických nariadeniach túto ambíciu ÚSVNM zmarili a dokázali sa zabezpečiť len nevyhnutné aktuálne informácie.

11. Referenčným obdobím predkladanej *Šiestej správy o implementácii Európskej charty regionálnych alebo menšinových jazykov v Slovenskej republike* je obdobie od prijatia Piatej správy Výboru expertov Rady Európy o implementácii charty v Slovenskej republike 22. marca 2019 až do decembra 2023, t. j. obdobie rokov 2019-2023.

12. Správa je vypracovaná v súlade s osnovou Rady Európy, ktorá bola prijatá na 1345. zasadnutí Výboru zástupcov ministrov Rady Európy (ďalej len „VZM Rady Európy“) 2. mája 2019. Reflektuje aj na *Hodnotenie vykonávania odporúčaní na okamžité opatrenia uvedené v Piatej hodnotiacej správe pre Slovenskú republiku* prijaté Výborom expertov 22. marca 2021.

13. Stanovisko zástupcov používateľov menšinových jazykov je súčasťou pravidelnej dvojročnej *Hodnotiacej správy o podpore kultúr národnostných menšín, o stave národnostného školstva a o používaní jazykov národnostných menšín* (ďalej len „Hodnotiaca správa“), ktorú pripravuje komora národnostných menšín vo VNMES a predkladá na schválenie RVĽP. Hodnotiaca správa v oblasti používania jazykov národnostných menšín analyzuje možnosti používania jazykov národnostných menšín vo verejnom živote, v tlači, médiách a kultúrnom živote. Hodnotiaca správa za obdobie rokov 2019-2020[8] je zverejnená na webovej stránke SVNM. Hodnotiaca správa za obdobie rokov 2020-2021 je aktuálne v schvaľovacom procese a bude k dispozícii na rovnakej webovej stránke. K Hodnotiacej správe sú doložené aj stanoviská orgánov štátnej správy.

SPOLOČNÁ INFORMÁCIA K MENŠINOVÝM JAZYKOM

Spoločná informácia k článku 8 – vzdelávanie

Právny základ – legislatívny rámec národnostného vzdelávania

14. Právnu základňu pre rozvoj národnostného školstva v Slovenskej republike predstavuje Ústava Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava SR“) a podrobnosti ustanovuje najmä zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (ďalej len „školský zákon“), zákon č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve (ďalej len „zákon č. 596/2003 Z. z.“), zákon č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení a ďalšie zákony a predpisy nižšej právnej sily.

Zákon č. 245/2008 o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a jeho novelizácia

15. V roku 2021 Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (ďalej len „MŠVVŠ SR“) pripravilo novelizáciu školského zákona, súčasťou ktorého bola aj novelizácia zákona č. 596/2003 Z. z. Novelizácia obsahuje niekoľko významných ustanovení, ktoré podporujú rozvoj národnostného školstva. Zákonom č. 415/2021 Z. z., prijatým Národnou radou Slovenskej republiky (ďalej len „NR SR“) v októbri 2021, ktorým sa novelizoval školský zákon sa zaviedla definícia národnostného školstva, ktorá v explicitnej podobe doteraz v

[8] https://www.narodnostnemensiny.vlada.gov.sk/vybor-pre-narodnostne-mensiny-a-etnicke-skupiny/hodnotiace-spravy/ (v slovenskom jazyku)

zákone absentovala. Definícia národnostného školstva je súborom ustanovení nachádzajúcich sa vo viacerých paragrafoch školského zákona.[9]

16. Vyučovanie predmetu slovenský jazyk a slovenská literatúra na školách s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny (t. j. de facto na školách s vyučovacím jazykom maďarským) aj doteraz bola možná využitím metód a foriem odlišných, ktoré sa používajú pri vyučovaní jazyka, ktorý je jazykom materinským. MŠVVŠ SR vypracovalo a schválilo v roku 2018 *Koncepciu vyučovania slovenského jazyka a slovenskej literatúry v základných školách s vyučovacím jazykom maďarským*. Bližšie informácie ku koncepcii a k metodickému modelu pozri bod 210.

17. Na vzdelávanie v školách sa používajú edukačné publikácie (učebnice, učebné texty a pracovné zošity) schválené MŠVVŠ SR a edukačné publikácie a softvér, ktoré nie sú schválené MŠVVŠ SR a sú v súlade s princípmi a cieľmi výchovy a vzdelávania. V edukačných publikáciách vydávaných v jazyku národnostnej menšiny sa dvojjazyčne uvádzajú geografické názvy, ktoré sú vžité a zaužívané v jazyku národnostnej menšiny (najskôr v jazyku príslušnej národnostnej menšiny a následne v zátvorke alebo za lomkou v štátnom jazyku, a to spôsobom, ktorý bol používaný v učebniciach schválených v rokoch 2002 až 2006). Kartografické diela sa uvádzajú v štátnom jazyku. Súhrnný prehľad geografických názvov sa uvádza na konci učebnice vo forme slovníka v jazyku národnostnej menšiny a v štátnom jazyku.

18. Voľný výber edukačných publikácií vo vzťahu k národnostnému školstvu znamená, že trh edukačných publikácií je v zásade otvorený pre odborníkov a autorov z radov národnostných menšín, ako aj pre edukačné publikácie vydané v zahraničí, pokiaľ sú v súlade s princípmi a cieľmi vzdelávania definovaných v školskom zákone.[10]

19. Novelou zákona č. 596/2003 Z. z. boli od 1. januára 2022 zriadené regionálne úrady školskej správy ako orgány miestnej štátnej správy v školstve. Pôsobnosť okresných úradov v sídle kraja na úseku školstva, mládeže, telesnej kultúry a športu podľa predpisov účinných do 31. decembra 2021 prešla na regionálny úrad v príslušnom územnom obvode. Výkon miestnej štátnej správy v školstve sa teda vrátil z pôsobnosti Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „MV SR“) do pôsobnosti MŠVVŠ SR. Okrem pôsobnosti v oblasti zriaďovania a zrušenia škôl a školských zariadení regionálne úrady školskej správy prebrali všetky dovtedajšie úlohy vyplývajúce z výkonu miestnej štátnej správy v školstve. Táto novela vytvára v prípade splnenia stanovených podmienok a preukázaných záujmov rodičov podmienky pre zriadenie národnostných škôl a zariadení v prípadoch, keď obce k tomu nevytvoria alebo nedokážu vytvoriť podmienky.

20. MŠVVŠ SR schválilo smernicu č. 33/2020 o didaktických prostriedkoch, ktorou sa upravuje postup ministerstva a priamo riadených organizácií pri výbere a posudzovaní didaktických prostriedkov, ktorá sa týka aj didaktických prostriedkov vydávaných pre potreby vzdelávania v jazykoch národnostných menšín. Smernica č. 5/2021 bola aktualizovaná okrem iného aj o schvaľovacie protokoly (odporúčacie protokoly) pre preklad didaktického prostriedku, ktorý sa vydáva na základe posúdenia odbornosti prekladu zo slovenského jazyka do jazyka príslušnej národnostnej menšiny. V nadväznosti na novelu školského zákona MŠVVŠ SR schválilo novú smernicu č. 1/2022 o edukačných publikáciách pre potreby posúdenia prekladu edukačnej publikácie do jazyka národnostnej menšiny.

[9] zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (definícia národnostného školstva v znení: § 2, 4, 6, 7, 11 a 12): https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2008/245/20230901 (v slovenskom jazyku)

[10] Tamtiež: (definícia edukačnej publikácie v znení: § 12 a 13)

21. V roku 2020 MŠVVŠ SR do učebníc, pracovných zošitov a učebných textov investovalo 16 miliónov EUR, v roku 2021 ďalších 14 miliónov EUR a v roku 2022 sumu 11,5 miliónov EUR zo štátneho rozpočtu a 7,6 miliónov EUR z prostriedkov mechanizmu Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky. MŠVVŠ v rokoch 2021-2022 zabezpečilo posudzovanie 236 edukačných publikácií pre školy s vyučovacím jazykom a vyučovaním jazyka národnostných menšín.

22. MŠVVŠ SR v školskom roku 2020/2021 v rámci rozširovania podpory dištančného vzdelávania na školách sfunkčnilo vzdelávaciu platformu Viki a vytvorilo v spolupráci s učiteľmi z praxe modelové hodiny Edu TV, ktoré sú na pomoc žiakom a učiteľom v procese vzdelávania v národnostných školách a triedach.

23. MŠVVŠ SR v r. 2020 vydalo informačné letáky o zvyšovaní povedomia a ochrane pred týraním a násilím v maďarskom, rómskom, rusínskom a srbskom jazyku: *Ochrana detí pred násilím.*[11]

Štátne vzdelávacie programy

24. V sledovanom období MŠVVŠ SR schválilo viacero dodatkov k Štátnym vzdelávacím programom (ďalej len „ŠVP“), konkrétne pre základné školy s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny; základné školy s vyučovaním jazyka národnostnej menšiny a pre gymnáziá s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny. Súčasťou konsolidovaného znenia ŠVP sú aj rámcové učebné plány pre základné školy s vyučovacím jazykom slovenským, základné školy s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny a základné školy s vyučovaním jazyka národnostnej menšiny.[12] Súčasťou príloh sú všetky aktuálne platné vzdelávacie štandardy: Dodatky k ŠVP pre základné školy s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny a základné školy s vyučovaním jazyka národnostnej menšiny.

25. MŠVVŠ SR taktiež schválilo vzdelávacie štandardy k ŠVP pre primárne vzdelávanie – 1. stupeň základnej školy; pre nižšie stredné vzdelávanie – 2. stupeň základnej školy pre vyučovanie bulharského, českého, chorvátskeho a poľského jazyka a literatúry. Uvedené dokumenty boli vypracované na základe záväzkov Slovenskej republiky k charte.[13]

26. V nadväznosti na Plán obnovy a odolnosti SR minister školstva schválil v marci 2023 ŠVP pre základné vzdelávanie, podľa ktorého sa môže uskutočňovať výchova a vzdelávanie od prvého ročníka základných škôl od školského roku 2024/2025. Nový ŠVP obsahuje v rámci vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia vzdelávacie štandardy pre viaceré vyučovacie predmety jazyk národnostnej menšiny a literatúra. Časť ŠVP sa tiež venuje osobitostiam výchovy a vzdelávania žiakov v národnostných školách a národnostných triedach pre pripravované pedagogické dokumenty pre základné školy.

Dotačné výzvy MŠVVŠ SR pre základné a stredné školy

27. Od roku 2021 sa vyčleňujú finančné prostriedky aj v rámci výzvy na projekt „*Podpora výučby materinského jazyka národnostnej menšiny“* určený pre základné a stredné školy s národnostnými triedami. Prioritnými oblasťami podpory boli prípravné aktivity na realizáciu výučby jazyka národnostnej menšiny alebo aktivity v rámci výučby jazyka národnostnej menšiny (chorvátskeho, poľského, rusínskeho, rómskeho, ukrajinského, nemeckého alebo bulharského jazyka). V školskom roku 2022/2023 MŠVVŠ SR podporilo 8 projektov v celkovej sume 12 000 EUR na podporu výučby rómskeho a rusínskeho jazyka. Na podporu aktivít

[11] https://www.minedu.sk/ochrana-deti-pred-nasilim/ (v menšinových jazykoch)
[12] https://www.minedu.sk/statny-vzdelavaci-program-pre-zakladne-vzdelavanie-2023/ (v slovenskom jazyku)
[13] https://www.minedu.sk/vzdelavacie-standardy-pre-vyucovanie-bulharskeho-ceskeho-chorvatskeho-a-polskeho-jazyka-a-literatury/ (v slovenskom jazyku)

smerujúcich na výučbu ďalších jazykov, ktoré sú uvedené vo výzve, neboli podané žiadosti ani v roku 2021.[14]

28. Výzva na predloženie žiadostí o poskytnutie finančných prostriedkov na projekt „*Podpora regionálnej a multikultúrnej výchovy žiakov patriacich k národnostným menšinám*“ sa vyhlasuje od roku 2016. Cieľom výzvy v školskom roku 2022/2023 bolo podporiť rozvoj multikultúrneho a regionálneho vzdelávania v národnostných školách a národnostných triedach. MŠVVŠ SR v rámci výzvy podporilo 30 projektov v celkovej výške 53 000 EUR.[15]

29. Rezort školstva bol gestorom a spoluorganizátorom každoročne usporiadaných súťaží pre národnostné školy a/alebo pre žiakov z maďarskej, rómskej, rusínskej, ukrajinskej, ruskej a nemeckej národnostnej menšiny.

Vyhláška Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky č. 202/2022 Z. z. z 3. júna 2022, ktorou sa ustanovujú kritériá na určovanie najvyššieho počtu žiakov prvého ročníka stredných škôl

30. Podľa Vyhlášky Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky č. 202/2022 Z. z. z 3. júna 2022, ktorou sa ustanovujú kritériá na určovanie najvyššieho počtu žiakov prvého ročníka stredných škôl (ďalej len „vyhláška č. 202/2022 Z. z.“) medzi určovacie kritériá stanovenia najvyššieho počtu žiakov prvého ročníka získaný zo vstupných kritérií pre účely pomerného rozdelenia medzi jednotlivé študijné odbory a jednotlivé učebné odbory v príslušných stredných školách patrí aj zabezpečenie výchovy a vzdelávania v stredných školách v jazyku národnostnej menšiny vrátane stredných škôl, v ktorých sa vzdelávajú žiaci s trvalým pobytom na území iného samosprávneho kraja, ako je samosprávny kraj, v ktorom má sídlo príslušná stredná škola. V zmysle vyhlášky č. 202/2022 Z. z. medzi ďalšie kritériá pre gymnázium, strednú odbornú školu, strednú športovú školu, školu umeleckého priemyslu a konzervatórium patrí aj „*zabezpečenie výchovy a vzdelávania žiakov v jazyku národnostnej menšiny*“.

Systém právne nárokovateľných podporných opatrení v súvislosti s novelou školského zákona

31. Systém právne nárokovateľných podporných opatrení bol prijatý v súvislosti s novelou školského zákona z 9. mája 2023, a to s účinnosťou a postupným etablovaním týchto opatrení od 1. septembra 2023 do 1. septembra 2026). Podporné opatrenia sa môžu poskytovať všetkým deťom. Najdôležitejšie ustanovenie z pohľadu podpory menšinových jazykov je podporné opatrenie zameriavajúce sa na podporu osvojovania si vyučovacieho jazyka školy poskytovaním kurzu vyučovacieho jazyka školy alebo inej podpory pri osvojovaní si vyučovacieho jazyka školy. Toto opatrenie zabezpečuje materská škola (ďalej len „MŠ“), MŠ pre deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, základná škola, základná škola pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, stredná škola, stredná škola pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami okrem bilingválneho vzdelávania alebo špeciálne výchovné zariadenie.

32. Uvedené podporné opatrenie sa môže využiť napr. pre inklúziu rómskych žiakov, ktorí majú problém začleniť sa do vzdelávacieho prúdu kvôli tomu, že neovládajú slovenský jazyk, resp. vyučovací jazyk školy. Má pozitívny vplyv aj na začleňovanie iných žiakov, ktorí potrebujú podporu pri zdokonaľovaní vyučovacieho jazyka školy. Pre podporné opatrenie na osvojenie si vyučovacieho jazyka školy bol vypracovaný aj sprievodný metodický materiál.

[14] https://www.minedu.sk/vyhodnotenie-vyzvy-podpora-vyucby-materinskeho-jazyka-narodnostnej-mensiny-2021/ (v slovenskom jazyku)
[15] https://www.minedu.sk/vyhodnotenie-vyzvy-podpora-regionalnej-a-multikulturnej-vychovy-ziakov-patriacich-k-narodnostnym-mensinam-2022/ (v slovenskom jazyku) (v slovenskom jazyku)

Analýza málotriednych škôl vo vzťahu k národnostnému školstvu

33. Málotriedne základné školy tvoria významnú časť siete škôl na Slovensku. Obzvlášť to platí na národnostné školstvo, kde sú školy takéhoto charakteru nadreprezentované. V roku 2023 bola vypracovaná Analýza postavenia málotriednych a neplnoorganizovaných škôl vo vzťahu k národnostnému školstvu. Predmetnú analýzu vypracoval a zároveň vykonal malý terénny výskum v mikroregióne Šahy Inštitút Mateja Bela - Bél Mátyás Intézet.[16]

Inštitucionálna podpora

34. V rámci organizačnej štruktúry MŠVVŠ SR je v rámci sekcie národnostného a inkluzívneho vzdelávania zriadený odbor rozvoja národnostného školstva. Sekcia sa priamo venuje národnostnému školstvu a inkluzívnemu vzdelávaniu so špecifickým dôrazom na potreby národnostných menšín. Pripravovanú kurikulárnu reformu v základných školách podporuje odbor kurikula a inovácií vo vzdelávaní. Podporu kurikulárnej reformy v regiónoch zabezpečujú subjekty vybrané na základe výzvy.

35. Dňom 1. júla 2022 bol zriadený Národný inštitút vzdelávania a mládeže (ďalej len „NIVaM“), ktorý vznikol zlúčením piatich priamo riadených organizácií rezortu školstva – Metodicko-pedagogického centra, Štátneho pedagogického ústavu, Národného ústavu certifikovaných meraní v školstve, IUVENTY –Slovenského inštitútu mládeže a Slovenskej pedagogickej knižnice. NIVaM má 8 krajských pracovísk (v každom sídle kraja) a okrem toho má pracovisko v Komárne, ktoré je prierezovo zamerané na podporu národnostného školstva v regiónoch. Od 1. júla 2022 existuje pracovné miesto Regionálny koordinátor práce s mládežou na podporu práce s maďarsky hovoriacou mládežou.

Štatistické informácie o vzdelávaní v jazykoch národnostných menšín

Materské školy

36. K 15. septembru 2022 bolo zaradených do siete škôl a školských zariadení Slovenskej republiky spolu 3 137 MŠ (2 793 štátnych, 232 súkromných a 112 cirkevných), z toho 364 (11,60 %) s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny, a to konkrétne s jazykom bulharským, maďarským, nemeckým, rusínskym a ukrajinským. V sieti škôl a školských zariadení Slovenskej republiky je zaradená aj 1 špeciálna MŠ s vyučovacím jazykom maďarským (ďalej len „VJM“) s počtom 28 detí.

Tabuľka č. 2: Počet MŠ v Slovenskej republike podľa vyučovacieho jazyka národnostných menšín

Vyučovací jazyk	Počet MŠ	Percentuálny podiel
bulharský	1	0,03 %
maďarský	281	8,96 %
nemecký	1	0,03 %
rusínsky	4	0,13 %
slovenský a maďarský	76	2,42 %
ukrajinský	1	0,03 %
SPOLU	364	11,60 %

[16] https://www.minedu.sk/analyza-postavenia-malotriednych-a-neplnoorganizovanych-skol-vo-vztahu-k-narodnostnemu-skolstvu/ (v slovenskom jazyku)

Zdroj: MŠVVŠ SR

Základné školy

37. V sieti škôl a školských zariadení k 15. septembru 2022 bolo celkovo zaradených 2 069 základných škôl, z toho 1 854 štátnych, 118 cirkevných a 87 súkromných s celkovým počtom 24 774 tried. V rámci siete základných škôl bolo k 15. septembru 2022 zriadených celkom 241 (11,65 %) základných škôl s VJM, nemeckým, rusínskym, ukrajinským, ruským a bulharským z celkového počtu základných škôl.

Tabuľka č. 3: Počet základných škôl v Slovenskej republike podľa vyučovacieho jazyka národnostných menšín

Vyučovací jazyk	Počet základných škôl	Percentuálny podiel
bulharský	1	0,05 %
maďarský	207	10,00 %
nemecký	2	0,10 %
rusínsky	2	0,10 %
slovenský a maďarský	27	1,30 %
ukrajinský	1	0,05 %
slovenský a ruský	1	0,05 %
SPOLU	241	11,65 %

Zdroj: MŠVVŠ SR

38. *Základné školy s VJM* navštevuje:

- v štátnych školách 27 651 žiakov, z toho 13 054 žiakov v ročníkoch 1−4 a 14 597 žiakov v ročníkoch 5-9;
- v cirkevných školách 1 605 žiakov.

39. *Základné školy s vyučovacím jazykom nemeckým* navštevuje:

- v štátnych školách 32 žiakov v ročníkoch 1-4;
- v súkromných školách 153 žiakov v ročníkoch 1-4.

40. *Základné školy s vyučovacím jazykom bulharským* navštevuje:

- v súkromných školách celkovo 66 žiakov, z toho 30 v ročníkoch 1-4 a 36 žiakov v ročníkoch 5-9.

41. *Základné školy s vyučovacím jazykom rusínskym* navštevuje:

- v štátnych školách celkovo 82 žiakov, z toho 32 žiakov v ročníkoch 1-4 a 50 žiakov v ročníkoch 5-9.

42. *Základné školy s vyučovacím jazykom ukrajinským* navštevuje:

- v štátnych školách celkovo 192 žiakov, z toho 85 žiakov v ročníkoch 1-4 a 107 žiakov v ročníkoch 5-9.

Tabuľka č. 4: Počet žiakov v základných školách s vyučovacím jazykom národnostných menšín v období rokov 2016-2022

rok	maďarský	nemecký	ukrajinský	bulharský	rusínsky	ruský	spolu
2016	29 077	164	168	76	0	0	29 485
2017	29 236	157	171	84	53	6	29 584
2018	29 261	166	141	84	62	10	29 724
2019	29 264	168	148	83	60	25	29 748
2020	29 285	155	143	69	67	35	29 754
2021	29 276	174	148	68	81	58	29 805
2022	29 256	185	192	66	82	59	29 840

Zdroj: MŠVVŠ SR

43. V sieti škôl a školských zariadení Slovenskej republiky k 15. septembru 2022 bolo celkovo zaradených 253 špeciálnych základných škôl.

Tabuľka č. 5: Počet špeciálnych základných škôl v Slovenskej republike podľa vyučovacieho jazyka národnostných menšín

Vyučovací jazyk	Počet špeciálnych základných škôl	Percentuálny podiel
maďarský	8	3,37 %
slovenský a maďarský	13	5,48 %

Zdroj: MŠVVŠ SR

Stredné školy

44. K 15. septembru 2022 bolo v sieti škôl a školských zariadení zaradených celkom 441 SOŠ a konzervatórií vrátane škôl, ktoré majú len externú formu štúdia. Počet SOŠ s dennou formou štúdia je 417 (z toho 323 štátnych, 74 súkromných a 20 cirkevných). Z uvedeného počtu stredných odborných škôl bolo zriadených 37 stredných odborných škôl s vyučovacím jazykom národnostných menšín, z toho 25 s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským a 12 s VJM. Súčasne bolo v sieti škôl a školských zariadení zaradených 234 gymnázií a stredných športových škôl vrátane škôl, ktoré majú len externú formu štúdia. Počet škôl s dennou formou štúdia je 233 (z toho 144 štátnych, 39 súkromných, 50 cirkevných). Z uvedeného počtu gymnázií je 22 gymnázií a SŠ s vyučovacím jazykom národnostných menšín.

Tabuľka č. 6: Počet stredných odborných škôl v Slovenskej republike podľa vyučovacieho jazyka národnostných menšín

Vyučovací jazyk	Počet stredných odborných škôl	Percentuálny podiel
maďarský	12	2,83 %
slovenský a maďarský	25	5,90 %
SPOLU	37	8,73 %

Zdroj: MŠVVŠ SR

Tabuľka č. 7: Počet gymnázií v Slovenskej republike podľa vyučovacieho jazyka národnostných menšín

Vyučovací jazyk	Počet gymnázií a stredných športových škôl	Percentuálny podiel
maďarský	14	5,98 %
slovenský a maďarský	6	2,56 %
ukrajinský	1	0,43 %

bulharský	1	0,43 %
SPOLU	22	9,40 %

Zdroj: MŠVVŠ SR

Spoločná informácia k článku 9 – súdnictvo

45. V sledovanom období nedošlo k legislatívnym zmenám upravujúcim prístup k prekladu a tlmočeniu v súdnych konaniach.

46. Právna úprava obsiahnutá v zákone č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok (ďalej len „Trestný poriadok“) upravuje podmienky pre povinné pribratie tlmočníka do konania, v prípade ak obvinený vyhlási, že neovláda jazyk, v ktorom sa konanie vedie. Táto právna úprava sa vzťahuje na akýkoľvek jazyk, nielen na jazyky regionálnych alebo národnostných menšín.

47. Obvinený má právo rozhodnúť sa, či ovláda slovenský jazyk ako jazyk konania dostatočným spôsobom na to, aby vedel hájiť svoje záujmy. V prípade vyhlásenia o neovládaní slovenského jazyka sa ďalej neskúma do akej miery je obvinený schopný komunikovať v tomto jazyku, ale povinne sa do konania priberá tlmočník/prekladateľ. Toto ustanovenie Trestného poriadku je potrebné preto vykladať tým spôsobom, že obvinenému je ponechané slobodné rozhodnutie a je na jeho vlastnom uvážení, či ovláda štátny jazyk na takej úrovni, aby bol jazykom konania alebo nie, a preferuje možnosť vedenia konania v inom jazyku, resp. za účasti tlmočníka/prekladateľa.

48. Ak sa obvinený rozhodne, že ovláda slovenský jazyk na dostatočnej úrovni, tak sa konanie následne vedie v tomto jazyku. Pre zabezpečenie náležitého uplatnenia práv obvineného v konaní je však zavedený korektív prostredníctvom Trestného poriadku, ktorý ustanovuje povinné pribratie tlmočníka/prekladateľa, ak je v priebehu konania orgánom zistené, že obvinený, napriek vyhláseniu neovláda jazyk konania dostatočne pre riadne uplatnenie práv vyplývajúcich z jeho postavenia v trestnom konaní.

49. Možnosť pribratia tlmočníka/prekladateľa do konania je upravená aj v prípade, ak jazyk konania neovláda zákonný zástupca obvineného, podozrivá osoba, poškodený, zúčastnená osoba alebo svedok.

50. V prípade civilných konaní, § 155 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, je upravené právo každého konať pred súdom v materinskom jazyku alebo v jazyku, ktorému rozumie, pričom náklady spojené s tlmočením a prekladom znáša súd. Uvedené ustanovenie sa vzťahuje tak na priebeh samotného konania ako aj možnosť predkladať listiny v materinskom jazyku alebo jazyku, ktorému osoba rozumie (a ktoré sú následne preložené na náklady štátu). Obdobné ustanovenie upravuje aj zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok pre správne konania pred súdom.

Tabuľka č. 8: Štatistiky využívania prekladu a tlmočenia v súdnych konaniach v roku 2021 (právoplatne skončené prípady)

Jazyk	Civilné konania – preklad	Civilné konania - tlmočenie	Trestné konania – tlmočenie
bulharský	-	1	16
český	-	1	
chorvátsky	-	-	2
maďarský	38	353	419
nemecký	14	21	31
poľský	8	12	31

rómsky	-	-	5
rusínsky	-	-	-
ruský	4	7	26
srbský	2	4	36
ukrajinský	2	6	129
vietnamský	4	6	6

Zdroj: Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky

Tabuľka č. 9: Štatistiky využívania prekladu a tlmočenia v súdnych konaniach v roku 2022 (právoplatne skončené prípady)

Jazyk	Civilné konania – preklad	Civilné konania - tlmočenie	Trestné konania – tlmočenie
bulharský	1	2	8
český	-	-	2
chorvátsky	2	2	4
maďarský	25	414	487
nemecký	23	33	32
poľský	3	6	49
rómsky	-	1	4
rusínsky	-	-	-
ruský	-	6	32
srbský	5	8	39
ukrajinský	5	13	136
vietnamský	3	7	5

Zdroj: Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky

Spoločná informácia k článku 10 – správne orgány a verejné služby

51. Úrad vlády Slovenskej republiky (ďalej len „ÚV SR“) ako gestor zákona o menšinových jazykoch poskytuje v súlade so zákonom odbornú a metodickú pomoc orgánom verejnej správy, ako aj organizačným zložkám bezpečnostných a záchranných zborov, prerokúva správne delikty na úseku používania jazykov národnostných menšín a každé dva roky predkladá na rokovanie vlády SR *Správu o stave používania jazykov národnostných menšín na území Slovenskej republiky* (ďalej len „Jazyková správa“). Jazyková správa mapuje stav používania jazykov národnostných menšín v Slovenskej republike a na základe analýzy údajov identifikuje oblasti, v ktorých sa vyskytujú nedostatky v aplikačnej praxi. K článku 10 sa relevantné informácie nachádzajú v Jazykovej správe za obdobie rokov 2019-2020[17] a v Jazykovej správe za obdobie rokov 2021-2022.[18]

52. Ostatná Jazyková správa 2021-2022 bola prijatá vládou SR 29. decembra 2022. Vláda SR vníma potrebu posilnenia aplikačnej praxe jazykových práv príslušníkov národnostných menšín a v tejto súvislosti uložila vedúcemu Úradu vlády Slovenskej republiky (ďalej len „vedúci ÚV SR“) a SVNM, za účelom zlepšenia aplikačnej praxe zákona o menšinových jazykoch, pripraviť návrh na finančný podporný mechanizmus na kompenzáciu výdavkov vzniknutých v súvislosti s plnením z neho vyplývajúcich povinností; aktualizovať a vydať metodické usmernenia ÚV SR k zákonu o menšinových jazykoch; zodpovedným vedúcim jednotlivých rezortov zvýšiť úroveň existujúceho kompetenčného vzdelávania zameraného na zlepšenie úrovne ovládania jazyka národnostných menšín pre skupinu štátnych zamestnancov

[17] https://www.narodnostnemensiny.vlada.gov.sk/site/assets/files/3562/sprava_o_stave_pouzivania_jazykov_narodnostnych_mensin_na_uzemi_slovenskej_republiky_za_obdobie_rokov_2019_-_2020_e.pdf

[18] https://www.narodnostnemensiny.vlada.gov.sk/site/assets/files/3562/report_eng.pdf

vykonávajúcich štátnu službu v obciach vymedzených v osobitnom predpise a zabezpečiť jeho dostupnosť v orgánoch verejnej správy v rámci svojej pôsobnosti; prijať opatrenia na odstránenie nedostatkov uvedených v schválenej správe a priebežne vyhodnocovať ich plnenie v rámci svojej pôsobnosti. Uvedené úlohy boli určené do konca roka 2023 a postupne sa plnia. V zmysle uvedeného uznesenia bolo aktualizované a zverejnené metodické usmernenie k aplikácii zákona o menšinových jazykoch na webovej stránke SVNM i v piatich menšinových jazykoch.[19]

53. MV SR rozšírilo svoj elektronický systém pre matričné úrady o nový modul, cez ktorý je zabezpečené vydávanie matričných výpisov aj v piatich menšinových jazykoch. ÚSVNM sa podieľal na prekladoch matričných formulárov do jazykov národnostných menšín. Nový elektronický systém dokáže dvojjazyčne vystaviť sobášny, rodný a úmrtný list. Ostrá prevádzka vydávania dokladov ukázala, že je potrebné dôsledne informovať matričné úrady o možnosti používania databázy v menšinovom jazyku.

54. V súvislosti s elektronizáciou hlásenia o narodení dieťaťa došlo v septembri 2022 na podnet SVNM k zavedeniu možnosti pre matky inej ako slovenskej národnosti zapísať do knihy narodení priezvisko svojej novonarodenej dcéry bez koncovky slovenského prechyľovania priamo z nemocnice, a teda bez dodatočnej návštevy matriky.

55. Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „Ústredie PSVR“) zabezpečilo preklady a zverejnenie úradných dokumentov týkajúcich sa oblastí služieb zamestnanosti a oblasti sociálnych vecí a rodiny do menšinových jazykov (maďarského, ukrajinského a nemeckého jazyka) pre potreby podávania žiadostí. Podmienky evidencie uchádzačov o zamestnanie, práva a povinnosti evidovaných uchádzačov o zamestnanie upravuje zákon č. 5/2004 o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov, preto sa v súlade s týmto zákonom pristúpilo k zverejneniu preložených dokumentov, ktoré slúžia pre menšiny (žiadosti, poučenia, potvrdenia).[20]

56. Na každom úrade práce v prihraničných regiónoch (s Maďarskom, Ukrajinou a Poľskom) sú prítomní aj plynule maďarsky hovoriaci zamestnanci, ktorí sú v prípade potreby súčinní pri vybavovaní klienta. Z dôvodu vzniku konfliktu na Ukrajine pôsobia na úradoch práce, sociálnych vecí a rodiny poradcovia hovoriaci v ukrajinskom jazyku. Okrem uvedeného sú v ukrajinskom jazyku zverejnené všetky voľné pracovné miesta.[21]

57. Do menšinového jazyka (maďarského, ukrajinského a nemeckého jazyka) boli preložené a zverejnené dokumenty, ktoré slúžia ako pomôcka pre uplatnenie nároku na dávky a príspevky (žiadosti, čestné prehlásenia, poučenia, vyhlásenia, formuláre a iné).[22]

58. Ústredie PSVR zabezpečilo podpísanie rámcovej dohody o poskytovaní prekladateľských a tlmočníckych služieb na výkon prekladu a tlmočenia zo slovenského do cudzieho jazyka[23] (nemeckého, maďarského, poľského, ruského, českého, bulharského, ukrajinského, chorvátskeho, srbského a ďalších jazykov) a naopak.

[19] https://www.narodnostnemensiny.vlada.gov.sk/legislativa-metodicka-a-odborna-pomoc/metodicka-a-odborna-pomoc/metodicke-usmernenie-k-zakonu/ (v slovenskom jazyku)
[20] https://www.upsvr.gov.sk/vzory-ziadosti-v-slovenskom-jazyku-a-inych-jazykoch/vzory-ziadosti-pre-oblast-sluzieb-zamestnanosti.html?page_id=13141 (v menšinových jazykoch)
[21] https://www.sluzbyzamestnanosti.gov.sk/?lang=ua (v ukrajinskom jazyku)
[22] https://www.upsvr.gov.sk/vzory-ziadosti-v-slovenskom-jazyku-a-inych-jazykoch/vzory-ziadosti-pre-oblast-socialnych-veci-a-rodiny.html?page_id=13142 (v menšinových jazykoch)
[23] https://www.crz.gov.sk/data/att/3144464.pdf (v slovenskom jazyku)

59. Ústredie PSVR zabezpečilo preklady a zverejnenie *Požiarnych poplachových smerníc a požiarneho evakuačného plánu* do maďarského a rusínskeho jazyka na úradoch práce, sociálnych vecí a rodiny.

60. Ústredie PSVR zabezpečilo osadenie úradných tabúľ do maďarského a rusínskeho jazyka na jednotlivých úradoch práce, sociálnych vecí a rodiny.

61. 15. marca 2019 nadobudla účinnosť novela zákona č. 513/2009 Z. z. o dráhach. Okrem iného bolo do zákona o dráhach doplnené ustanovenie o povinnosti manažéra železničnej infraštruktúry zabezpečiť označenie železničných staníc a zastávok, na ktorých sa vykonáva pravidelná osobná doprava, v jazyku národnostných menšín v obciach podľa zákona o menšinových jazykoch. Železnice Slovenskej republiky (ďalej len „ŽSR“) zabezpečovali takéto označenie železničných staníc a zastávok už od roku 2016, a to v súlade s pokynom ministra dopravy a výstavby Slovenskej republiky č. 60/2016. Na podnet SVNM, ktorý intenzívne spolupracoval s vedením ŽSR a Slovenskej pošty, a. s. na zlepšení informovanosti príslušníkov národnostných menšín, sa prostredníctvom jeho úradu zabezpečili preklady všeobecných informácií na železničných staniciach, ako aj preklady základných služieb a informácií na poštách na pošte do rusínskeho jazyka.

62. V súčasnosti je dvojjazyčným označením vybavených 133 železničných staníc a zastávok na sieti ŽSR, z toho 124 s názvom v maďarskom jazyku a 9 s názvom v rusínskom jazyku. V sledovanom období od marca 2019 do augusta 2023 bolo označenie v jazyku národnostných menšín realizované na 78 železničných staniciach a zastávkach, z toho 70 v maďarskom jazyku a 8 v rusínskom jazyku. Na ďalších dvoch železničných zastávkach bolo označenie v rusínskom jazyku v štádiu prípravy (do konca augusta 2023).

63. Klienti úradov práce, sociálnych vecí a rodiny môžu používať a prijať priezvisko v rodnom jazyku.

Tabuľka č. 10: Realizované vzdelávanie štátnych zamestnancov úradov práce, sociálnych vecí a rodiny v jazyku národnostných menšín

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny	Rok (2021 a 2022 zrealizované, 2023 plánované)	Jazyk	Počet zamestnancov	Rozsah hodín
Komárno	2021	maďarský jazyk	16	12
	2022	maďarský jazyk	16	60
	2023	maďarský jazyk	16	100
Levice	2022	rómsky jazyk	17	48
Lučenec	2022	maďarský jazyk	7	50
Revúca	2023	maďarský jazyk	1	24
Rimavská Sobota	2022	maďarský jazyk	12	24

Zdroj: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

64. Na podnet SVNM sa rozšírila *Koncepcia činnosti Centra právnej pomoci na roky 2022-2024*, ktorú vláda SR schválila 7. septembra 2022, o potrebe poskytovania informácii o bezplatnej právnej pomoci pre zástupcov národnostných menšín aj v ich jazyku, resp. potreba zabezpečenia prekladov materiálov Centra právnej pomoci (ďalej len „Centrum“) do jazykov národnostných menšín a zvyšovania jazykovej kompetencie zamestnancov Centra. Na

zabezpečenie týchto cieľov bola Centru poskytnutá zo strany SVNM plná súčinnosť, na základe ktorého boli pripravené a vydané informačné materiály aj v jazykoch národnostných menšín.

65. Verejný ochranca práv v zmysle jemu zverených kompetencií Ústavou SR a zákonom č. 564/2001 Z. z. o verejnom ochrancovi práv (ďalej len zákon č. 564/2001 Z. z.) koná v prípadoch, ak existuje podozrenie, že orgán verejnej správy alebo orgán verejnej moci zasiahol do základných práv a slobôd. V súvislosti s implementáciou ľudskoprávnych záväzkov zo strany ústredných alebo regionálnych orgánov verejnej správy má teda skôr postavenie kontrolného orgánu. Aj keď jeho kompetencie nemajú donucovací charakter, svojou autoritou a expertízou sa snaží pôsobiť na orgány verejnej správy a orgány verejnej moci, aby tieto kultivovali priestor, kde dochádza k styku občana so štátnou mocou.

66. Podľa zákona č. 564/2001 Z. z. majú fyzické osoby právo komunikovať s verejným ochrancom práv v ich materinskom jazyku, pričom trovy tlmočenia znáša štát. Toto ustanovenie Kancelária verejného ochrancu práv aplikuje tak, že komunikuje s podávateľmi podnetov v jazyku, v ktorom sa podávateľ na verejného ochrancu práv obráti, pričom plne rešpektuje vôľu podávateľa komunikovať v jednom z regionálnych alebo menšinových jazykov.

67. V jazyku národnostných menšín sa Kancelária verejného ochrancu práv snaží komunikovať aj v informačných materiáloch, napr. všeobecný informačný materiál o pôsobnosti verejného ochrancu práv je dostupný aj v rómskom a maďarskom jazyku, pričom v súčasnosti prebieha jeho revízia a príprava ďalších informačných materiálov s plánom prekladu do jazyka národnostných menšín. Pre potrebu osobnej komunikácie v jazykoch národnostných menšín, najmä v zariadeniach, v ktorých sú osoby držané v moci štátu, Kancelária verejného ochrancu práv zabezpečila elektronický prekladač.

Spoločná informácia k článku 11 – médiá

68. 1. augusta 2022 nadobudol účinnosť zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon o mediálnych službách“), ktorý zmenil a doplnil zákon č. 532/2010 Z. z. o Rozhlase a televízii Slovenska a v zmysle ktorého bude Rozhlas a televízia Slovenska (ďalej len „RTVS“) vysielať obsahovo a regionálne vyvážené programy pre národnostné menšiny a etnické skupiny v rozhlasovom vysielaní, prostredníctvom samostatného webového sídla, ktoré reflektuje súčasné digitálne možnosti a požiadavky verejnosti, ako aj v televíznom vysielaní v rozsahu najmenej 120 minút počas pracovných dní tak, aby bolo ročne zabezpečených aspoň 500 hodín takéhoto vysielania spoločne vo všetkých televíznych programových službách. Vo vzťahu k tejto povinnosti sa upravuje prechodné obdobie do roku 2024, konkrétne v období do 31. decembra 2022 bola táto povinnosť stanovená v časovom rozsahu najmenej 240 hodín ročne a v roku 2023 je stanovená v časovom rozsahu najmenej 360 hodín ročne.

69. Na komunitné, resp. lokálne televízne vysielanie sa nevzťahuje povinnosť zabezpečiť multimodálny prístup k svojmu vysielaniu, uplatňovať jednotný systém označovania, či dodržiavať kvóty na európske diela vo vysielaní.

70. Mediálna legislatíva Slovenskej republiky neustanovuje žiadne prekážky vysielania rozhlasových programových služieb v jazykoch národnostných menšín. Zákon o mediálnych službách zaviedol do slovenskej legislatívy pojem komunitné médium (§ 107 zákona), ktoré z dôvodu, že ho poskytuje iná osoba ako podnikateľ a jeho účelom nie je dosahovať zisk, má v niektorých ohľadoch jednoduchšie podmienky poskytovania, keďže sa na neho nevzťahujú všetky zákonné povinnosti ako na iných vysielateľov. Toto opatrenie má slúžiť ako stimul aj pre národnostné komunitné, resp. lokálne vysielanie, ak účelom vysielateľa nie je dosahovanie zisku.

71. V zmysle zákona o mediálnych službách je sloboda príjmu vysielania v Slovenskej republike zabezpečená a obmedziť ju možno len zo zákonných dôvodov. Garantuje to § 16 ods. 2 zákona o mediálnych službách, podľa ktorého zakázať príjem obsahovej služby, ktorá je poskytovaná verejne, možno iba na základe zákona a v jeho medziach, ale aj čl. 3 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2010/13/Európskej únie o audiovizuálnych mediálnych službách.

72. Retransmisia vysielania z iných štátov môže byť obmedzená len zo zákonných dôvodov, garantovaná je aj integrita signálu (§ 32 zákona o mediálnych službách) v súlade s čl. 3 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2010/13/Európskej únie o audiovizuálnych mediálnych službách.

73. Zákon č. 265/2022 Z. z. o vydavateľoch publikácií a o registri v oblasti médií a audiovízie ani žiaden iný zákon neobmedzuje vydávanie periodických publikácií v inom ako štátnom jazyku.

74. Rada pre mediálne služby má 9 členov, ktorých volí NR SR. Nominovať svojho kandidáta môžu aj občianske združenia reprezentujúce záujmy národnostných menšín v oblasti médií, kultúry, vzdelávania alebo športu. Obdobne je tomu aj v orgáne dohľadu verejnoprávneho vysielateľa Rade RTVS.

75. Vydávanie periodickej tlače v jazyku národnostných menšín alebo etnických skupín žijúcich na území Slovenskej republiky nie je obmedzené.

Spoločná informácia k článku 12 – kultúrna činnosť a kultúrne zariadenia

76. Fond na podporu kultúry národnostných menšín (ďalej len „fond“) v súlade so zákonom č. 138/2017 Z. z. o Fonde na podporu kultúry národnostných menšín (ďalej len „zákon o fonde“) bol zriadený na účel zachovania, vyjadrenia, ochrany a rozvoja identity a kultúrnych hodnôt národnostných menšín a iných.

77. V súlade so zákonom o fonde odborné rady fondu posudzujú žiadosti a odporúčajú riaditeľovi projekty na podporu vrátane výšky finančných prostriedkov fondu, ktoré majú byť poskytnuté na konkrétny projekt.

78. Štruktúra podpornej činnosti fondu na jednotlivé kalendárne roky (ďalej len „Štruktúra“) patrí k základným dokumentom, ktorý podrobne upravuje zameranie podpory kultúrnych a vedeckých aktivít a šírenia a prezentácie výsledkov takýchto aktivít v Slovenskej republike a v zahraničí v súlade s účelmi zákona.

79. V súlade so Štruktúrou fond v programe 2.1 podporuje tvorbu autorov pôvodnej a prekladovej literatúry v tlačenej alebo elektronickej podobe (sprístupňovaných verejnosti prostredníctvom internetu, e-kníh alebo audiokníh), realizáciu literárnych prehliadok, festivalov, súťaží, medzinárodných literárnych mobilít a prezentácií s cieľom udržania kontinuity literárnej tvorby národnostných menšín.

80. V podprograme 2.1.1 fond podporuje projekty zamerané na tvorbu a preklad literatúry. Zámerom podprogramu je podpora pôvodnej literárnej tvorby v jazyku národnostnej menšiny, prekladovej literatúry zo slovenského jazyka do jazyka národnostnej menšiny a z jazyka národnostnej menšiny do slovenského jazyka, podpora tvorby a prekladov monografických publikácií o mestách a obciach a o kultúrnych pamiatkach s dôrazom na ich význam pre rozvoj kultúry a jazyka národnostných menšín, tvorby a prekladu umenovednej, spoločensko-vednej a inej odbornej literatúry významnej pre rozvoj kultúry a jazyka národnostných menšín, ako aj prekladov významných diel cudzojazyčnej literatúry do jazyka národnostnej menšiny (podpora je primárne určená na preklad diela, ktoré doposiaľ ešte nebolo preložené).

81. V súlade so Štruktúrou fond v podprograme 2.2 podporuje projekty podporuje projekty zamerané na periodickú tlač. Zámerom podprogramu je podpora vydávania spravodajských, informačných, osvetových a vzdelávacích periodík, ako aj literárnych, spoločensko-vedných, detských a mládežníckych periodík, príloh periodík vrátane príloh religióznych periodík so zameraním na rozvoj a popularizáciu kultúry, tradícií a jazyka národnostných menšín a ich kultúrny a spoločenský život. Prioritným zámerom je vydávanie minimálne jedného periodika pre každú národnostnú menšinu.

82. V súlade so Štruktúrou fond v podprograme 2.3 podporuje projekty zamerané na neperiodickú tlač. Zámerom podprogramu je podpora vydávania takých knižných publikácií prezentujúcich pôvodnú literárnu tvorbu národnostných menšín, ktoré prispievajú k rozvoju kultúry a jazyka národnostných menšín. Podporujú sa iba už vytvorené diela s dokončeným rukopisom.

83. V súlade so Štruktúrou fond v programe 2.4 podporuje projekty zamerané na národnostné kultúrne projekty realizované prostredníctvom elektronických médií a internetu, zverejňovanie kultúrnych, spravodajských, spoločensko-vedných, vzdelávacích a osvetových obsahov, rozširovanie a prijímanie informácií o národnostných menšinách a pre národnostné menšiny v elektronickej podobe. Dotáciu je možné použiť aj na vznik a vývoj národnostného rozhlasového a televízneho vysielania, ako aj internetového rozhlasového a televízneho vysielania.

84. V podprograme 2.4.1 fond podporuje projekty zamerané na vydávanie elektronických kníh. Zámerom podprogramu je podpora vydávania takých knižných publikácií prezentujúcich pôvodnú literárnu tvorbu národnostných menšín, ktoré prispievajú k rozvoju kultúry a jazyka národnostných menšín. Podporujú sa iba už vytvorené diela s dokončeným rukopisom.

85. V podprograme 2.4.2 fond podporuje projekty zamerané na vydávanie audiokníh (v predchádzajúcich rokoch vydávanie CD nosičov). Zámerom podprogramu je podnietiť tvorbu, vydávanie a šírenie diel pôvodnej národnostnej literárnej tvorby prostredníctvom audiokníh.

86. V súlade so Štruktúrou fond v podprograme 2.4.3 podporuje projekty zamerané na elektronické médiá vrátane vzniku a vývoja národnostného rozhlasového / televízneho vysielania. Zámerom podprogramu je podnietiť vznik alebo vývoj národnostného rozhlasového alebo televízneho vysielania.

87. V podprograme 3.5 fond podporuje projekty zamerané na profesionálne národnostné audiovizuálne umenie, realizáciu audiovizuálnych diel, prehliadok, festivalov, súťaží a zahraničných a medzinárodných mobilít a prezentácií s cieľom napomáhať rozvoj národnostnej audiovizuálnej kultúry.

88. V podprograme 3.5.1 fond podporuje projekty zamerané na tvorbu a realizáciu audiovizuálnych diel. Zámerom podprogramu je podpora tvorby audiovizuálnych diel vrátane náročných audiovizuálnych diel.

89. V pôsobnosti RTVS bol v sledovanom období rozdelený vysielací čas medzi jednotlivé národnostné menšiny na základe posledných výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov, a to podľa súčtu počtu príslušníkov národnostných menšín, ktorí uvádzali príslušnosť na prvom a na druhom mieste. Po prepočítaní vysielacieho času RTVS zvýšila na dvojnásobok dotáciu vysielacieho času pre málopočetné národnostné menšiny tak, aby výsledný čas umožnil pripraviť dostatočne spracovaný rozhlasový a televízny program.

90. Nová mediálna legislatíva z júna 2022 predpisuje RTVS pre rok 2023 360 hodín národnostného programu v televíznom vysielaní (1,5 násobok doterajšej časovej dotácie), táto časová dotácia sa od 1. januára 2024 mení na najmenej 500 hodín ročne.

91. Predmetná mediálna legislatíva však sťažuje získavanie licencií alebo ich zmenu v prípade frekvencií, využívaných vysielateľom zo zákona. Získanie novej frekvencie v licenčnom konaní je totiž možné až po opakujúcom sa odmietnutí frekvencie zo strany komerčných vysielateľov, zákon nerieši ani to, ako sa má zachovať licenčný orgán (Mediálna rada) v prípade, že RTVS chce meniť licencie na stávajúcich frekvenciách – zákonná úprava je všeobecná, ale dotýka sa aj plánovania, manažovania a zmien frekvencií využívaných na šírenie programov v jazykoch národnostných menšín.

92. Vplyv spomenutých opatrení sa zatiaľ vyhodnotiť nedá.

Spoločná informácia k článku 13 – ekonomický a sociálny život

93. Podľa zákona č. 270/1995 Z. z. o štátnom jazyku Slovenskej republiky (ďalej len „zákon o štátnom jazyku“) sa agenda zdravotníckych zariadení a zariadení sociálnych služieb vedie v štátnom jazyku. Komunikácia personálu týchto zariadení s pacientmi alebo klientmi sa vedie spravidla v štátnom jazyku; ak ide o pacienta alebo klienta, ktorého materinský jazyk je iný ako štátny jazyk, komunikácia sa môže viesť v jazyku, v ktorom sa možno s pacientom alebo klientom dorozumieť. Členovia personálu nie sú povinní ovládať cudzí jazyk ani jazyk národnostnej menšiny. Pacient alebo klient, ktorý je osobou patriacou k národnostnej menšine, môže v týchto zariadeniach v obciach, kde sa v úradnom styku používa jazyk národnostnej menšiny podľa osobitného predpisu, používať v komunikácii s personálom svoj materinský jazyk.

94. Podľa zákona o štátnom jazyku dohľad nad dodržiavaním povinností v správnom konaní a v konaní pred orgánmi činnými v trestnom konaní, okrem komunikácie personálu zdravotníckych zariadení a zariadení sociálnych služieb s pacientmi a klientmi a okrem reklamy, nad ktorou vykonávajú dohľad orgány podľa osobitného predpisu, vykonáva Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky (ďalej len „MK SR“). Pri výkone dohľadu, MK SR prihliadne aj na kodifikovanú podobu štátneho jazyka.

95. V obmedzenej miere – v 12 zdravotníckych zariadeniach – je používanie rómskeho jazyka v komunikácii s klientmi podporené prostredníctvom asistentiek podpory zdravia (ďalej len „APZ“) v prostredí nemocníc.

96. Špecifickou oblasťou používania regionálnych alebo menšinových jazykov sú tiesňové volania na privolanie záchranných zložiek integrovaného záchranného systému v tiesni na čísle 112. V zmysle zákona č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme, zabezpečuje príjem tiesňového volania na čísle 112 koordinačné stredisko zriadené okresným úradom v sídle kraja. Všetky koordinačné strediská integrovaného záchranného systému, ktoré na území Slovenskej republiky pôsobia, zasielajú každodenne pri výmene pracovnej zmeny operátorov čísla 112 zoznam počtu operátorov ovládajúcich konkrétny cudzí jazyk na stálu službu sekcie, ktorá údaje vyhodnotí. Ak príslušné koordinačné stredisko nie je schopné vybaviť volanie na číslo tiesňového volania 112 z dôvodu neznalosti cudzieho jazyka operátormi prítomnými na zmene, zabezpečí vybavenie hovoru konferenčným volaním s operátorom toho strediska, ktoré v hlásení o prevzatí zmenovej služby oznámilo prítomnosť operátora ovládajúceho požadovaný cudzí jazyk. Vychádzajúc z doterajších skúseností neboli doposiaľ v súvislosti s riešením tiesňových volaní v jazyku národnostnej menšiny zaznamenané žiadne problémy. Systém vybavovania hovorov na číslo tiesňového volania 112 v jazyku menšiny funguje efektívne a prispieva k ochrane života a zdravia občanov, ktorí sa ocitli v tiesňovej situácii.

97. Konkrétne Operačné stredisko záchrannej zdravotnej služby Slovenskej republiky disponuje operátormi linky tiesňového volania 155, ktorí majú certifikované preskúšanie v komunikácii v konkrétnom cudzom jazyku. V prípade, že sa v službe nenachádza operátor,

ktorý disponuje príslušnou jazykovou znalosťou, tento môže požiadať o vyťaženie hovoru v danom jazyku linku 112 v nevyhnutnom prípade je možné využiť konferenčným hovorom na vyťaženie hovoru ambasádu príslušnej krajiny.

Spoločná informácia k článku 14 – cezhraničná spolupráca

98. V sledovanom období neboli prijaté opatrenia, ktoré by obmedzovali možnosti napĺňať dohody s inými štátmi alebo vytvárať a udržiavať cezhraničnú spoluprácu s cieľom zabezpečiť ochranu osôb patriacich k národnostným menšinám, ktorých sa to týka.

99. Pokračovala činnosť *Zmiešanej slovensko-maďarskej komisie pre záležitosti menšín* (ďalej len „ZSMK“) vytvorenej na základe *Zmluvy o dobrom susedstve a priateľskej spolupráci medzi Slovenskou republikou a Maďarskou republikou*, podpísanej 19. marca 1995 v Paríži. V hodnotenom období sa 20. februára 2019 v Bratislave konalo XIV. zasadnutie ZSMK a dve plenárne schôdze XV. zasadnutia ZSMK – 13. septembra 2022 a 3. novembra 2022 v Budapešti. Schôdze XV. zasadnutia boli ukončené bez podpisu spoločnej zápisnice, kvôli požiadavke maďarskej strany o zaradenie zmienky o Benešových dekrétoch. Členovia slovenskej časti ZSMK za štátnu správu (MZVEZ SR, MŠVVŠ SR, MV SR, MK SR, Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí, ÚSVNM) a samosprávu (Trnavský samosprávny kraj, mesto Komárno) poskytovali na zasadnutí plnú súčinnosť a prezentovali pozície a pripomienky k odporúčaniam zápisnice z pohľadu ich vecnej pôsobnosti.

100. Zo strany vecne príslušných rezortov a subjektov sa plnia úlohy z predchádzajúceho XIV. zasadnutia. V decembri 2022 minister zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky informoval svojich partnerov o aktuálnom stave XV. zasadnutia ZSMK a požiadal ich o posúdenie možnosti implementácie vybraných odporúčaní.

101. Na 23. zasadnutí Slovensko-bavorskej komisie (27. – 28. apríla 2023) bol podpísaný *Pracovný program Slovensko-bavorskej komisie na roky 2023 – 2025*. MK SR je v rámci spolupráce v kultúrnej oblasti o. i. zodpovedné za záležitosti nemeckej národnostnej menšiny, menovite za pokračovanie digitalizácie písomných dokumentov a periodík o kultúre nemeckej národnostnej menšiny v Slovenskej republike a za podporu aktivít zameraných na zachovanie a udržiavanie kultúry nemeckej národnostnej menšiny (vzdelávacie, kultúrne a geograficko-historické semináre).

1.1 BULHARSKÝ JAZYK

1.1.1 časť I. / článok 6 – informácie

– *poskytovanie informácií príslušným orgánom, organizáciám a osobám o právach a povinnostiach zakotvených v charte:*

102. V súlade so zmenou metodológie a schválením interpretácie výsledkov SODB 2021 počet príslušníkov bulharskej národnostnej menšiny oproti sčítaniu v roku 2011 narástol o 501 obyvateľov. V prípade bulharskej menšiny sa počet obyvateľov, ktorí si uviedli bulharský jazyk ako svoj materinský jazyk, v porovnaní s rokom 2011 zvýšil o 775. Pozri bod 3 všeobecnej informácie.

103. V roku 2021 sa konali voľby členov a náhradníkov členov VNMES za všetky národnostné menšiny. Za bulharskú národnostnú menšinu bol zvolený jeden riadny člen s hlasovacím právom a jeden náhradný člen. Konzultácie prebiehajú na pravidelnej báze aj mimo zasadnutia VNMES. SVNM pravidelne navštevuje národnostné organizácie bulharskej menšiny, informuje a konzultuje aktuálne úlohy s predstaviteľmi bulharskej národnostnej menšiny.

1.1.2 časť II. / článok 7 – ciele a zásady

104. K čl. 7 pozri všeobecnú a spoločnú informáciu k menšinovým jazykom.

1.1.3 časť III. / články 8 – 14

1.1.3.1 článok 8 – vzdelávanie

105. K čl. 8 pozri spoločnú informáciu.

Články 8.1.aiii, 8.1.biii a 8.1.ciii: *predškolské, primárne a sekundárne vzdelávanie v bulharskom jazyku:*

106. Zriaďovateľom Súkromnej MŠ Christa Boteva (počet žiakov 50, k 15. septembru 2022), súkromnej základnej školy Christa Boteva (počet žiakov 66, k 15. septembru 2022), Súkromného gymnázia Christa Boteva (počet žiakov 33, k 15. septembru 2022) je Ministerstvo školstva a vedy Bulharskej republiky v Sofii. Na Slovensku je zaradená do siete škôl a školských zariadení ako súkromná škola s vyučovacím jazykom bulharským. Školu navštevujú žiaci a študenti bulharskej, slovenskej a inej národnosti. Ide o jedno školské zariadenie, ktoré poskytuje aj základnú aj stredoškolskú výuku v bulharskom jazyku. Bulharská škola vznikla už v roku 1948 a vznikla z potreby, aby sa bulharské deti na Slovensku učili po bulharsky. Škola určuje svoj konkrétny cieľ: zachovanie bulharského ducha a kultúrnych tradícií v strednej Európe. Vyučovanie je v bulharskom jazyku, ako cudzí jazyk sa vyučuje anglický jazyk. Slovenský jazyk sa vyučuje podľa učebných osnov Slovenskej republiky, maturuje sa povinne zo slovenského jazyka a literatúry, bulharského jazyka a literatúry, z iného predmetu podľa výberu povinne a je možné si vybrať aj ďalší maturitný predmet. Maturanti dostávajú maturitné vysvedčenia v slovenskom a v bulharskom jazyku.

107. Pozri body 24 až 25 a 27 až 28 spoločnej informácie k čl. 8.

Článok 8.1.eii: *vysokoškolské vzdelávanie v bulharskom jazyku:*

108. V rámci vysokoškolského vzdelávania poskytuje vysokoškolské vzdelávanie bulharského jazyka Katedra slovanských filológií v rámci Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave a Katedra slovanských jazykov v rámci Filozofickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici.

1.1.3.2 článok 9 – súdnictvo

109. K čl. 9 pozri spoločnú informáciu.

1.1.3.3 článok 10 – správne orgány a verejné služby

110. K čl. 10 pozri spoločnú informáciu a bod 2 všeobecnej informácie.

111. V úradnom styku sa jazyk národnostnej menšiny používa v obciach, kde daná menšina tvorí najmenej 15 % obyvateľov. Túto podmienku nespĺňa ani jedna obec s bulharským obyvateľstvom. Zákonom vymedzená územná pôsobnosť používať jazyk národnostnej menšiny však neplatí v prípade ústnej komunikácie. Podmienkou je súhlas zamestnanca orgánu verejnej správy a osoby zúčastnenej na konaní. V sledovanom období SVNM neregistroval podnety, ktoré by sa vzťahovali na možné porušenie jazykových práv bulharskej menšiny v zmysle ustanovení zákona o menšinových jazykoch. Pozri bod 50 spoločnej informácie k čl. 10.

112. Klienti úradov práce, sociálnych vecí a rodiny môžu používať a prijať priezvisko v rodnom jazyku.

1.1.3.4 článok 11 – médiá

113. K čl. 11 pozri spoločnú informáciu.

Článok 11.1.aiii: *zabezpečiť verejnoprávne vysielanie rozhlasových a televíznych programov v bulharskom jazyku:*

114. Pozri bod 67 spoločnej informácie k čl. 11.

Tabuľka č. 11: Počet hodín vysielania v rozhlasovom a televíznom vysielaní

jazyk národnostnej menšiny	2019		2020		2021		2022	
	rozhlas	televízia	rozhlas	televízia	rozhlas	televízia	rozhlas	televízia
bulharský	5	1,79	5	2,16	5	2,62	10	1,76

Zdroj: MK SR

Článok 11.1.bii: *podporovať a/alebo uľahčovať pravidelné vysielanie súkromných rozhlasových programov v bulharskom jazyku:*

115. K legislatíve pozri bod 69 spoločnej informácie k čl. 12.

116. K projektovej podpore pozri body 75, 77 a 85 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 12: Počet podporených projektov bulharskej národnostnej menšiny v podprograme 2.4.3

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	0	0	0	0

Zdroj: FP KNM

Článok 11.1.cii: *podporovať a/alebo uľahčovať pravidelné vysielanie súkromných televíznych programov v bulharskom jazyku:*

117. Pozri bod 68 spoločnej informácie k čl. 12 a článok 11.1.bii.

Článok 11.1.d: *podporovať a/alebo uľahčovať výrobu a distribúciu zvukových a audiovizuálnych diel v bulharskom jazyku:*

118. Pozri článok 12.1.a.

Článok 11.1.ei: *podporovať a/alebo uľahčovať vytvorenie a/alebo vydávanie aspoň jedného týždenníka alebo denníka v bulharskom jazyku:*

119. Pozri bod 74 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 13: V sledovanom období bol v Slovenskej republike vydávaný nasledovný počet titulov periodickej tlače

jazyk národnostnej menšiny	2019	2020	2021	2022
bulharský	1	1	1	0

Zdroj: MK SR

120. Pozri bod 80 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 14: Počet podporených projektov bulharskej národnostnej menšiny v podprograme 2.2

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	1	1	1	1

Zdroj: FP KNM

Článok 11.1.fii: *uplatňovať existujúce opatrenia na finančnú pomoc aj na audiovizuálne produkcie v bulharskom jazyku:*

121. Pozri článok 12.1.a.

Článok 11.2:

- zaručiť slobodu priameho príjmu rozhlasového a televízneho vysielania zo susedných krajín v bulharskom jazyku

- nebrániť retransmisii rozhlasového a televízneho vysielania zo susedných krajín v bulharskom jazyku

- zabezpečiť slobodu prejavu a voľný pohyb informácií v písomnej tlači v bulharskom jazyku

122. Pozri body 70 až 72 spoločnej informácie k čl. 12.

Článok 11.3: *zabezpečiť, aby boli záujmy používateľov bulharského jazyka zastúpené alebo zohľadnené v orgánoch zaručujúcich slobodu a pluralitu médií:*

123. Pozri bod 73 spoločnej informácie k čl. 12.

1.1.3.5 článok 12 – kultúrna činnosť a kultúrne zariadenia

Článok 12.1.a: *podporovať tvorbu, rozmnožovanie a šírenie kultúrnych diel v bulharskom jazyku:*

124. Šírenie 2 audiovizuálnych diel v pôvodnom znení so slovenskými titulkami/dabingom.

125. Pozri body 78 až 79 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 15: Počet podporených projektov bulharskej národnostnej menšiny v podprograme 2.1.1

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	1	1	2	0

Zdroj: FP KNM

126. Pozri bod 81 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 16: Počet podporených projektov bulharskej národnostnej menšiny v podprograme 2.3

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	1	1	2	0

Zdroj: FP KNM

127. Pozri body 82 až 83 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 17: Počet podporených projektov bulharskej národnostnej menšiny v podprograme 2.4.1

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	0	0	0	0

Zdroj: FP KNM

128. Pozri bod 84 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 18: Počet podporených projektov bulharskej národnostnej menšiny v podprograme 2.4.2

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	0	0	0	0

Zdroj: FP KNM

129. Pozri body 86 až 87 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 19: Počet podporených projektov bulharskej národnostnej menšiny v podprograme 3.5.1

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	0	0	0	0

Zdroj: FP KNM

Článok 12.1.b: *podporovať prístup v iných jazykoch k dielam vyhotoveným v bulharskom jazyku prostredníctvom podpory a rozvoja prekladu, dabingu, postsynchronizácie a titulkovania:*

130. Pozri článok 12.1.a – prostredníctvom sprístupňovania audiovizuálnych diel v jazykoch národnostnej menšiny so slovenskými titulkami.

Článok 12.1.f: *podporovať priamu účasť zástupcov používateľov bulharského jazyka na poskytovaní zariadení a plánovaní kultúrnych aktivít:*

131. Spolupráca s Bulharským kultúrnym inštitútom v Bratislave pri realizácii projekcií špecifikovaných v článku 12.1.a.

132. Zo zákona o fonde je väčšina členov odbornej rady fondu pre kultúru bulharskej národnostnej menšiny kreovaná na základe nominácie kultúrnych organizácií bulharskej národnostnej menšiny a následne volieb kandidátov na členov odborných rád zhromaždením kultúrnych organizácií bulharskej národnostnej menšiny, ktoré sa prihlásia do evidencie kultúrnych organizácií vedených fondom. Pozri bližšie bod 76 spoločnej informácie k čl. 12.

1.1.3.6 článok 13 – ekonomický a sociálny život

133. K čl. 13 pozri spoločnú informáciu.

1.1.3.7 článok 14 – cezhraničná spolupráca

134. K čl. 14 pozri spoločnú informáciu.

Článok 14.a: *uplatňovať dvojstranné a mnohostranné dohody so štátmi, v ktorých sa bulharský jazyk používa v rovnakej alebo podobnej forme, alebo uzavrieť takéto dohody s cieľom posilniť kontakty medzi používateľmi bulharského jazyka v príslušných štátoch v oblasti kultúry, vzdelávania, informácií, odborného vzdelávania a celoživotného vzdelávania:*

135. Platná Dohoda o spolupráci v oblasti školstva, vedy a kultúry medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Bulharskej republiky a Dohoda o spolupráci medzi Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky a Ministerstvom kultúry Bulharskej republiky o spolupráci v oblasti kultúry.

1.2 ČESKÝ JAZYK

1.2.1 časť I. / článok 6 – informácie

– poskytovanie informácií príslušným orgánom, organizáciám a osobám o právach a povinnostiach zakotvených v charte:

136. V súlade so zmenou metodológie a schválením interpretácie výsledkov SODB 2021 sa počet príslušníkov českej národnostnej menšiny oproti sčítaniu v roku 2011 narástol o 15 344 obyvateľov. V prípade českej menšiny sa počet obyvateľov, ktorí si uviedli český jazyk ako svoj materinský jazyk, v porovnaní s rokom 2011 znížil o 21 605. Pozri bod 3 všeobecnej informácie.

137. V roku 2021 sa konali voľby členov a náhradníkov členov VNMES za všetky národnostné menšiny. Za českú národnostnú menšinu boli zvolení dvaja riadni členovia s hlasovacím právom a dvaja náhradníci. Konzultácie prebiehajú na pravidelnej báze aj mimo zasadania VNMES. SVNM pravidelne navštevuje národnostné organizácie českej menšiny, informuje a konzultuje aktuálne úlohy s predstaviteľmi českej národnostnej menšiny.

1.1.2 časť II. / článok 7 – ciele a zásady

138. K čl. 7 pozri všeobecnú a spoločnú informáciu k menšinovým jazykom.

1.2.3 časť III. / články 8 – 14

1.2.3.1 článok 8 – vzdelávanie

139. K čl. 8 pozri spoločnú informáciu.

Články 8.1.aiii, 8.1.biii a 8.1.ciii: *predškolské, primárne a sekundárne vzdelávanie v českom jazyku:*

140. Na Slovensku v súčasnosti neexistuje žiadne školské zariadenie s českým vyučovacím jazykom alebo vyučovaním českého jazyka. V zmysle platných zákonov a medzivládnych zmlúv majú študenti stredných a najmä vysokých škôl na Slovensku možnosť študovať po úspešnom zložení prijímacích skúšok na príslušnej strednej a vysokej škole na území Českej republiky. Týka sa to aj občanov Slovenskej republiky, hlásiacich sa k českej a moravskej národnostnej menšine, ktorí to podľa možnosti a záujmu využívajú.

141. Pozri body 24 až 25 spoločnej informácie k čl. 8.

1.2.3.2 článok 9 – súdnictvo

142. K čl. 9 pozri spoločnú informáciu.

Článok 9.1.d: *tlmočenie a preklady v českom jazyku v občianskoprávnom konaní a v súdnom konaní v správnych veciach:*

143. V zmysle § 51 ods. 5 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné súdy, krajské súdy, Špeciálny súd a vojenské súdy „Súd priberie prekladateľa aj na preklad listinných dôkazov predložených do súdneho spisu účastníkmi konania vyhotovených v inom ako štátnom jazyku s výnimkou českého jazyka.“ Preklad listín predkladaných v českom jazyku teda nie je v súdnych konaniach potrebný. Toto je zdôraznené aj v prípade napr. konania o vykonateľnosti rozhodnutí cudzích orgánov, keď nie je potrebné pripájať úradný preklad rozhodnutí vyhotovených v českom jazyku (§ 424 ods. 2 Správneho súdneho poriadku).

1.2.3.3 článok 10 – správne orgány a verejné služby

144. K čl. 10 pozri spoločnú informáciu a bod 2 všeobecnej informácie.

145. Podľa zákona o menšinových jazykoch je český jazyk uznaným menšinovým jazykom. Používanie českého jazyka v úradnom styku osobitne upravuje § 3 zákona o štátnom jazyku. V úradnom styku sa jazyk národnostnej menšiny používa v obciach, kde daná menšina tvorí najmenej 15 % obyvateľov. Túto podmienku nespĺňa ani jedna obec s českým obyvateľstvom. Zákonom vymedzená územná pôsobnosť používať jazyk národnostnej menšiny však neplatí v prípade ústnej komunikácie. Podmienkou je súhlas zamestnanca orgánu verejnej správy a osoby zúčastnenej na konaní. V sledovanom období SVNM neregistroval podnety, ktoré by sa vzťahovali na možné porušenie jazykových práv českej národnostnej menšiny ustanovené zákonom o menšinových jazykoch. Pozri bod 50 spoločnej informácie k čl. 10.

146. Klienti úradov práce, sociálnych vecí a rodiny môžu používať a prijať priezvisko v rodnom jazyku. Máme za to, že príbuznosť a zrozumiteľnosť jazyka je takmer 100 %-ná, z toho dôvodu nebolo potrebné v zmysle čl. 10 – správne orgány a verejné služby zaviesť žiadne opatrenia.

1.2.3.4 článok 11 – médiá

147. K čl. 11 pozri spoločnú informáciu.

Článok 11.1.aiii: *zabezpečiť, aby verejnoprávni vysielatelia ponúkali rozhlasové a televízne programy v českom jazyku:*

148. Pozri bod 67 spoločnej informácie k čl. 11.

Tabuľka č. 20: Počet hodín vysielania v rozhlasovom a televíznom vysielaní RTVS v jazyku národnostnej menšiny v sledovanom období

jazyk národnostnej menšiny	2019		2020		2021		2022	
	rozhlas	televízia	rozhlas	televízia	rozhlas	televízia	rozhlas	televízia
český	26	4,42	26	3,06	26	5,74	53	2,59

Zdroj: MK SR

Článok 11.1.bii: *podporovať a/alebo uľahčovať pravidelné vysielanie súkromných rozhlasových programov v českom jazyku:*

149. V sledovanom období na území Slovenskej republiky vysielala 1 súkromná rozhlasová programová služba v českom jazyku.

150. K legislatíve pozri bod 69 spoločnej informácie k čl. 12.

151. K projektovej podpore pozri body 75, 77 a 85 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 21: Počet podporených projektov českej národnostnej menšiny v podprograme 2.4.3

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	0	0	0	0

Zdroj: FP KNM

Článok 11.1.cii: *podporovať a/alebo uľahčovať pravidelné vysielanie súkromných televíznych programov v českom jazyku:*

152. Pozri bod 68 spoločnej informácie k čl. 12 a článok 11.1.bii.

Tabuľka č. 22: V sledovanom období vysielal televízne programové služby v Slovenskej republike nasledovný počet vysielateľov

jazyk národnostnej menšiny	2019	2020	2021	2022
český	8	8	13	13

Článok 11.1.d: *podporovať a/alebo uľahčovať výrobu a distribúciu zvukových a audiovizuálnych diel v českom jazyku:*

153. Pozri článok 12.1.a.

Článok 11.1.ei*: podporovať a/alebo uľahčovať vytvorenie a/alebo vydávanie aspoň jedného týždenníka alebo denníka v českom jazyku:*

154. Pozri bod 74 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 23: V sledovanom období bol v Slovenskej republike vydávaný nasledovný počet titulov periodickej tlače

jazyk národnostnej menšiny	2019	2020	2021	2022
český	6	6	6	6

Zdroj: MK SR

155. Pozri bod 80 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 24: Počet podporených projektov českej národnostnej menšiny v podprograme 2.2

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	1	1	1	2

Zdroj: FP KNM

Článok 11.1.fii: *uplatňovať existujúce opatrenia na finančnú pomoc aj na audiovizuálne produkcie v českom jazyku:*

156. Pozri článok 12.1.a.

Článok 11.2:

- zaručiť slobodu priameho príjmu rozhlasového a televízneho vysielania zo susedných krajín v českom jazyku

- nebrániť retransmisii rozhlasového a televízneho vysielania zo susedných krajín v českom jazyku

- zabezpečiť slobodu prejavu a voľný pohyb informácií v písomnej tlači v českom jazyku

157. Pozri body 70 až 72 spoločnej informácie k čl. 12.

Článok 11.3: *zabezpečiť, aby boli záujmy používateľov českého jazyka zastúpené alebo zohľadnené v orgánoch zaručujúcich slobodu a pluralitu médií:*

158. Pozri bod 73 spoločnej informácie k čl. 12.

1.2.3.5 článok 12 – kultúrna činnosť a kultúrne zariadenia

Článok 12.1.a: *podporovať tvorbu, rozmnožovanie a šírenie kultúrnych diel v českom jazyku:*

159. Šírenie viac ako 400 audiovizuálnych diel v pôvodnom znení alebo s českými titulkami.

160. Pozri body 78 až 79 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 25: Počet podporených projektov českej národnostnej menšiny v podprograme 2.1.1

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	1	1	1	2

Zdroj: FP KNM

161. Pozri bod 81 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 26: Počet podporených projektov českej národnostnej menšiny v podprograme 2.3

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	0	0	0	0

Zdroj: FP KNM

162. Pozri body 82 až 83 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 27: Počet podporených projektov českej národnostnej menšiny v podprograme 2.4.1

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	0	0	1	0

Zdroj: FP KNM

163. Pozri bod 84 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 28: Počet podporených projektov českej národnostnej menšiny v podprograme 2.4.2

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	0	0	0	0

Zdroj: FP KNM

164. Pozri body 86 až 87 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 29: Počet podporených projektov českej národnostnej menšiny v podprograme 3.5.1

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	0	0	0	0

Zdroj: FP KNM

Článok 12.1.b: *podporovať prístup v iných jazykoch k dielam vyhotoveným v českom jazyku prostredníctvom podpory a rozvoja prekladu, dabingu, postsynchronizácie a titulkovania*:
165. Pozri článok 12.1.a – prostredníctvom sprístupňovania audiovizuálnych diel v jazykoch národnostnej menšiny so slovenskými titulkami.

Článok 12.1.c: *podporovať prístup v českom jazyku k dielam vyhotoveným v iných jazykoch prostredníctvom podpory a rozvoja prekladu, dabingu, postsynchronizácie a titulkovania:*
166. V ponuke viac ako 400 titulov v českom znení alebo s českými titulkami.

Článok 12.1.e: *zabezpečiť, aby orgány, ktoré organizujú alebo podporujú kultúrne aktivity, mali k dispozícii zamestnancov, ktorí český jazyk ovládajú v plnom rozsahu:*
167. Slovenské národné múzeum (ďalej len „SNM“) – MM – Múzeum kultúry Čechov na Slovensku v Martine.

Článok 12.1.f: *podporovať priamu účasť zástupcov používateľov českého jazyka na poskytovaní zariadení a plánovaní kultúrnych aktivít:*
168. Zo zákona o fonde je väčšina členov odbornej rady kultúry českej národnostnej menšiny kreovaná na základe nominácie kultúrnych organizácií českej národnostnej menšiny a následne volieb kandidátov na členov odborných rád zhromaždením kultúrnych organizácií českej národnostnej menšiny, ktoré sa prihlásia do evidencie kultúrnych organizácií vedených fondom. Pozri bod 76 spoločnej informácie k čl. 12.

Článok 12.1.g: *podporovať a/alebo uľahčovať vytvorenie orgánu zodpovedného za zber, uchovávanie kópií a prezentáciu alebo publikovanie diel zhotovených v českom jazyku:*
169. SNM – MM – Múzeum kultúry Čechov na Slovensku v Martine.

1.2.3.5 článok 13 – ekonomický a sociálny život

170. K čl. 13 pozri spoločnú informáciu.

1.2.3.5 článok 14 – cezhraničná spolupráca

171. K čl. 14 pozri spoločnú informáciu.

Článok 14.a: *uplatňovať dvojstranné a mnohostranné dohody so štátmi, v ktorých sa český jazyk používa v rovnakej alebo podobnej forme, alebo uzavrieť takéto dohody s cieľom posilniť kontakty medzi používateľmi českého jazyka v príslušných štátoch v oblasti kultúry, vzdelávania, informácií, odborného vzdelávania a celoživotného vzdelávania:*
172. Platná Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Českej republiky o spolupráci v oblasti kultúry, školstva a vedy.

Článok 14.b: *uľahčovať a/alebo podporovať cezhraničnú spoluprácu v prospech českého jazyka, najmä medzi regionálnymi alebo miestnymi orgánmi, na území ktorých sa český jazyk používa v rovnakej alebo podobnej forme:*
173. Dňa 16. novembra 2019 prezidentka Slovenskej republiky Zuzana Čaputová a prezident Českej republiky Miloš Zeman slávnostne otvorili v Bratislave Český dom, ktorý bol vybudovaný so značnou finančnou podporou slovenskej strany.

1.3 CHORVÁTSKY JAZYK

1.3.1 časť I. / článok 6 – informácie

– poskytovanie informácií príslušným orgánom, organizáciám a osobám o právach a povinnostiach zakotvených v charte:

174. V súlade so zmenou metodológie a schválením interpretácie výsledkov SODB 2021 sa počet príslušníkov chorvátskej národnostnej menšiny oproti sčítaniu v roku 2011 zvýšil o 979

obyvateľov. V prípade chorvátskej menšiny sa počet obyvateľov, ktorí si uviedli chorvátsky jazyk ako svoj materinský jazyk, v porovnaní s rokom 2011 znížil o 311. Pozri bod 3 všeobecnej informácie.

175. V roku 2021 sa konali voľby členov a náhradníkov členov VNMES. Za chorvátsku národnostnú menšinu bol zvolený jeden riadny člen a jeden náhradník. Konzultácie so zástupcami chorvátskej národnostnej menšiny, ako aj s vedením Chorvátskeho kultúrneho zväzu na Slovensku prebiehajú pravidelne aj mimo zasadnutia VNMES. SVNM sa dlhodobo snaží o revitalizáciu chorvátskeho jazyka v okolí Bratislavy a vedie konzultácie so samosprávami a predstaviteľmi chorvátskej menšiny.

1.3.2 časť II. / článok 7 – ciele a zásady

176. K čl. 7 pozri všeobecnú a spoločnú informáciu k menšinovým jazykom.

1.3.3 časť III. / články 8 – 14

1.3.3.1 článok 8 – vzdelávanie

177. K čl. 8 pozri spoločnú informáciu.

Článok 8.1.biii: *sekundárne vzdelávanie v chorvátskom jazyku:*

178. V Slovenskej republike nie je základná škola s vyučovacím jazykom alebo vyučovaním jazyka chorvátskeho. Výučba spisovného chorvátskeho jazyka na stredoškolskej úrovni je možná na Súkromnom Gymnáziu Žitavská 1. v Bratislave. Hľadá nové, inovatívne formy vzdelávania. Poskytuje aj špecifické formy vzdelávania, ktoré škola zaraďuje do svojho programu vzhľadom na svoje zaradenie v sieti stredných škôl, ako škola súkromná. V prvých rokoch svojho vzniku škola reagovala na vysokú potrebu vyučovania cudzích jazykov so špecifikom na vyučovanie jazykov slovanských (poľský, chorvátsky, slovinský a ruský). Alternatívny učebný plán umožňoval hlbšie štúdium jazykov, alebo umenia formou voliteľného obsahu vzdelávania. Výučba je na dobrovoľnej báze pre záujemcov.

179. Pozri body 24 až 25 a 27 spoločnej informácie k čl. 8.

Článok 8.1.eii**:** *vysokoškolské a univerzitné vzdelávanie chorvátskeho jazyka*

180. V súčasnej dobe vysokoškolskú výučbu chorvátskeho jazyka ponúka Katedra slovanských filológií v rámci Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave.

1.3.3.2 článok 9 – súdnictvo

181. K čl. 9 pozri spoločnú informáciu.

1.3.3.3 článok 10 – správne orgány a verejné služby

182. K čl. 10 pozri spoločnú informáciu a bod 2 všeobecnej informácie.

183. V úradnom styku sa jazyk národnostnej menšiny používa v obciach, kde daná menšina tvorí najmenej 15 % obyvateľov. Túto podmienku nespĺňa ani jedna obec s chorvátskym obyvateľstvom. Zákonom vymedzená územná pôsobnosť používať jazyk národnostnej menšiny však neplatí v prípade ústnej komunikácie. Podmienkou je súhlas zamestnanca orgánu verejnej správy a osoby zúčastnenej na konaní. V sledovanom období SVNM neregistroval podnety, ktoré by sa vzťahovali na možné porušenie jazykových práv chorvátskej národnostnej menšiny v zmysle zákona o menšinových jazykoch. Pozri bod 50 spoločnej informácie k čl. 10.

184. Participácia príslušníkov chorvátskej národnostnej menšiny je čiastočne zabezpečená cez volených zástupcov obecných zastupiteľstiev v obciach s chorvátskym obyvateľstvom.

Podľa SVNM je pozitívnym príkladom iniciatíva samosprávy mestskej časti Bratislava Devínska Nová Ves, ktorá zabezpečuje pre svojich zamestnancov úradu kurz chorvátskeho jazyka.

185. Klienti úradov práce, sociálnych vecí a rodiny môžu používať a prijať priezvisko v rodnom jazyku.

1.3.3.4 článok 11 – médiá

186. K čl. 11 pozri spoločnú informáciu.

Článok 11.1.aiii**:** *zabezpečiť, aby verejnoprávni vysielatelia ponúkali rozhlasové a televízne programy v chorvátskom jazyku:*

187. Pozri bod 67 spoločnej informácie k čl. 11.

Tabuľka č. 30: Počet hodín vysielania v rozhlasovom a televíznom vysielaní RTVS v jazyku národnostnej menšiny v sledovanom období

jazyk národnostnej menšiny	2019		2020		2021		2022	
	rozhlas	televízia	rozhlas	televízia	rozhlas	televízia	rozhlas	televízia
chorvátsky	5	0,88	5	0	5	0,89	10	0,43

Zdroj: MK SR

Článok 11.1.bii: *podporovať a/alebo uľahčovať pravidelné vysielanie súkromných rozhlasových programov v chorvátskom jazyku:*

188. K legislatíve pozri bod 69 spoločnej informácie k čl. 12.

189. K projektovej podpore pozri body 75, 77 a 85 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 31: Počet podporených projektov chorvátskej národnostnej menšiny v podprograme 2.4.3

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	0	0	0	0

Zdroj: FP KNM

Článok 11.1.cii**:** *podporovať a/alebo uľahčovať pravidelné vysielanie súkromných televíznych programov v chorvátskom jazyku:*

190. Pozri bod 68 spoločnej informácie k čl. 12 a článok 11.1.bii.

Článok 11.1.d: *podporovať a/alebo uľahčovať výrobu a distribúciu zvukových a audiovizuálnych diel v chorvátskom jazyku:*

191. Pozri článok 12.1.a.

Článok 11.1.ei: *podporovať a/alebo uľahčovať vytvorenie a/alebo vydávanie aspoň jedného týždenníka alebo denníka v chorvátskom jazyku:*

192. Pozri bod 74 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 32: V sledovanom období bol v Slovenskej republike vydávaný nasledovný počet titulov periodickej tlače

jazyk národnostnej menšiny	2019	2020	2021	2022
chorvátsky	1	1	1	1

Zdroj: MK SR

193. Pozri bod 80 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 33: Počet podporených projektov chorvátskej národnostnej menšiny v podprograme 2.2

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	1	1	1	1

Zdroj: FP KNM

Článok 11.1.fii: *uplatňovať existujúce opatrenia na finančnú pomoc aj na audiovizuálne produkcie v chorvátskom jazyku:*

194. Pozri článok 12.1.a.

Článok 11.2:

- zaručiť slobodu priameho príjmu rozhlasového a televízneho vysielania zo susedných krajín v chorvátskom jazyku

- nebrániť retransmisii rozhlasového a televízneho vysielania zo susedných krajín v chorvátskom jazyku

- zabezpečiť slobodu prejavu a voľný pohyb informácií v písomnej tlači v chorvátskom jazyku

195. Pozri body 70 až 72 spoločnej informácie k čl. 12.

Článok 11.3: *zabezpečiť, aby boli záujmy používateľov chorvátskeho jazyka zastúpené alebo zohľadnené v orgánoch zaručujúcich slobodu a pluralitu médií:*

196. Pozri bod 73 spoločnej informácie k čl. 12.

1.3.3.5 článok 12 – kultúrna činnosť a kultúrne zariadenia

12.1.a: *podporovať tvorbu, rozmnožovanie a šírenie kultúrnych diel v chorvátskom jazyku:*

197. Šírenie 5 audiovizuálnych diel v pôvodnom znení so slovenskými titulkami/dabingom.

198. Pozri bod 78 až 79 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 34: Počet podporených projektov chorvátskej národnostnej menšiny v podprograme 2.1.1

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	0	0	0	0

Zdroj: FP KNM

199. Pozri body 82 až 83 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 35: Počet podporených projektov chorvátskej národnostnej menšiny v podprograme 2.4.1

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	0	0	0	0

Zdroj: FP KNM

200. Pozri bod 84 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 36: Počet podporených projektov chorvátskej národnostnej menšiny v podprograme 2.4.2

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	0	0	0	0

Zdroj: FP KNM

201. Pozri body 86 až 87 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 37: Počet podporených projektov chorvátskej národnostnej menšiny v podprograme 3.5.1

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	0	0	0	1

Zdroj: FP KNM

Článok 12.1.b: *podporovať prístup v iných jazykoch k dielam vyhotoveným v chorvátskom jazyku prostredníctvom podpory a rozvoja prekladu, dabingu, postsynchronizácie a titulkovania:*

202. Pozri článok 12.1.a – prostredníctvom sprístupňovania audiovizuálnych diel v jazykoch národnostnej menšiny so slovenskými titulkami.

Článok 12.1.e: *zabezpečiť, aby orgány, ktoré organizujú alebo podporujú kultúrne aktivity, mali k dispozícii zamestnancov, ktorí chorvátsky jazyk ovládajú v plnom rozsahu:*

203. SNM – Múzeum kultúry Chorvátov na Slovensku v Bratislave.

Článok 12.1.f: *podporovať priamu účasť zástupcov používateľov chorvátskeho jazyka na poskytovaní zariadení a plánovaní kultúrnych aktivít:*

204. Zo zákona o fonde je väčšina členov odbornej rady kultúry chorvátskej národnostnej menšiny kreovaná na základe nominácie kultúrnych organizácií chorvátskej národnostnej menšiny a následne volieb kandidátov na členov odborných rád zhromaždením kultúrnych organizácií chorvátskej národnostnej menšiny, ktoré sa prihlásia do evidencie kultúrnych organizácií vedených fondom. Pozri bod 76 spoločnej informácie k čl. 12.

Článok 12.1.g: *podporovať a/alebo uľahčovať vytvorenie orgánu zodpovedného za zber, uchovávanie kópií a prezentáciu alebo publikovanie diel zhotovených v chorvátskom jazyku:*

205. SNM – Múzeum kultúry Chorvátov na Slovensku v Bratislave.

1.3.3.6 článok 13 – ekonomický a sociálny život

206. K čl. 13 pozri spoločnú informáciu.

1.3.3.7 článok 14 – cezhraničná spolupráca

207. K čl. 14 pozri spoločnú informáciu.

1.4 MAĎARSKÝ JAZYK

1.4.1 časť I. / článok 6 – informácie

– *poskytovanie informácií príslušným orgánom, organizáciám a osobám o právach a povinnostiach zakotvených v charte:*

208. I napriek novej metodike a interpretácii výsledkov SODB 2021 oproti sčítaniu v roku 2011, počet príslušníkov maďarskej národnostnej menšiny klesol o 2 313 obyvateľov. V prípade maďarskej menšiny sa počet obyvateľov, ktorí si uviedli maďarský jazyk ako svoj materinský jazyk, v porovnaní s rokom 2011 znížil o 46 539. Pozri bod 3 všeobecnej informácie.

209. V roku 2021 sa konali voľby členov a náhradníkov VNMES. Za maďarskú národnostnú menšinu boli zvolení 5 riadni členovia a 3 náhradníci. Konzultácie s predstaviteľmi maďarskej národnostnej menšiny sú najintenzívnejšie a pravidelne prebiehajú na rôznych úrovniach aj mimo zasadnutí VNMES.

1.4.2 časť II. / článok 7 – ciele a zásady

210. K čl. 7 pozri všeobecnú a spoločnú informáciu k menšinovým jazykom.

1.4.3 časť III. / články 8 – 14

1.4.3.1 článok 8 – vzdelávanie

211. K čl. 8 pozri spoločnú informáciu.

Články 8.1ai až 8.1.di: *predškolské, primárne, sekundárne a odborné vzdelávanie v maďarskom jazyku:*

212. Cieľom národného projektu „*Edukačný proces vyučovania slovenského jazyka a slovenskej literatúry v školách s vyučovacím jazykom maďarským*“, ktorý sa realizoval do 31.

decembra 2021, bolo zvýšiť kvalitu vyučovania slovenského jazyka a slovenskej literatúry v školách s VJM a sledovať realizáciu inovovaného ŠVP. Jedným z hlavných výstupov projektu bolo vypracovanie koncepcie a metodického modelu vyučovania slovenského jazyka a slovenskej literatúry v školách s VJM. Publikácie metodického modelu boli distribuované do každej školy s VJM a sú aj zverejnené na metodickom portáli MŠVVŠ SR a NIVaM.[24]

213. MŠVVŠ SR a pracovisko NIVaM v Komárne v spolupráci so Zväzom maďarských pedagógov na Slovensku zorganizovalo online vzdelávania so zameraním na metodiku vyučovania predmetu *Slovenský jazyk a slovenská literatúra*. Cieľom vzdelávania bolo zvýšiť kvalitu vyučovania slovenského jazyka a slovenskej literatúry v školách s VJM. Vzdelávania sa zúčastnilo 36 učiteľov zo škôl s VJM.

214. V oblasti metodiky vyučovania slovenského jazyka a slovenskej literatúry sa naďalej realizujú vzdelávania pre prvý stupeň, ako aj druhý stupeň základnej školy. Pracovisko NIVaM v Komárne od septembra 2022 intenzívne realizuje vzdelávania učiteľov zo základných škôl s VJM v oblasti kurikulárnej reformy a súčasne je aj partnerom škôl pri aktualizačných vzdelávaniach v tejto oblasti. Na pracovisku sa naďalej vykonáva atestačný proces učiteľov.

215. MŠVVŠ SR v spolupráci s pracoviskom NIVaM v Komárne koordinuje tvorbu didaktických pomôcok pre základné školy s VJM pod názvom *SLOVENČINA INAK*, ktoré sú dostupné pre 1. - 6. ročník základných škôl s VJM[25], ale postupne bude zverejnený digitálny edukačný obsah aj pre MŠ a ďalšie ročníky základných škôl s VJM.“

216. K dotačnej výzve „*Podpora regionálnej a multikultúrnej výchovy žiakov patriacich k národnostným menšinám*“ pozri bod 28 spoločnej informácie k čl. 8.

217. Pre školy s VJM boli vytvorené videá *pre vyučovacie predmety* matematika v maďarskom jazyku a maďarský jazyk a literatúra pre 6. ročník základnej školy, v súlade so ŠVP. K ŠVP pozri body 24 až 25 spoločnej informácie k čl. 8.

218. K rozvoju online foriem výchovy a vzdelávania v školách a školských zariadeniach s VJM prispievajú aj videá stvárňujúce literárne diela a divadelné hry. 45-minútové videá v prevedení Jókaiho divadla v Komárne sú určené na výučbu maďarského jazyka a literatúry v školách s VJM dištančnou formou.[26]

219. MŠVVŠ SR je gestorom a spoluorganizátorom každoročnej súťaže pre žiakov škôl s VJM „*Poznaj slovenskú reč*“ a „*Pekná maďarská reč*“. MŠVVŠ SR je gestorom aj recitačnej súťaže v slovenskom jazyku „*Dobré slovo*“, „*Celoštátnej súťaže Mihálya Tompu*“, „*Celoslovenskej korešpondenčnej súťaže žiakov ZŠ a SŠ v jazyku maďarskom – SÚŤAŽ KATEDRA*“, „*Celoslovenskej prehliadky žiackych prác z prírodovedných, spoločenskovedných predmetov a praktickej odbornej činnosti v maďarskom jazyku - Súťaž mladých talentov – TUDOK*“ a súťaže „*Podunajská jar*“ pre žiakov maďarskej národnostnej menšiny. Pozri bod 29 spoločnej informácie k čl. 8.

220. V stredných odborných školách s VJM sa realizuje výchova a vzdelávanie podľa vzdelávacích programov, ktoré rešpektujú špecifiká škôl s vyučovacím jazykom národnostných menšín. Súčasťou ŠVP pre odborné vzdelávanie a prípravu pre všetky skupiny odborov vzdelávania sú rámcové učebné plány pre odbory vzdelávania s vyučovacím jazykom národnostných menšín, v ktorých je v rámci všeobecnovzdelávacích predmetov vymedzená minimálna hodinová dotácia pre jazyk a literatúru národnostných menšín. V stredných

[24] https://www.statpedu.sk/sk/metodicky-portal/projekty/koncepcia-vyucovania-sjsl-zs-vjm.html (v slovenskom jazyku)
[25] https://viki.iedu.sk/resources/browser/narodnostne-skolstvo-1 (v slovenskom jazyku)
[26] https://viki.iedu.sk/landing (v slovenskom jazyku)

odborných školách s vyučovacím jazykom národnostných menšín sa realizuje vyučovanie odborných predmetov v jazyku národnostných menšín s totožným obsahom a rozsahom vzdelávania ako v odbornom vzdelávaní v slovenskom jazyku. Okrem stredných zdravotníckych škôl s vyučujúcim jazykom národnostnej menšiny, na ktorých prebieha vyučovanie odborných predmetov v slovenskom jazyku".

221. MŠVVŠ SR schválilo s účinnosťou od 1. septembra 2023 dodatky pre ŠVP pre 9 skupín odborov vzdelávania, kde sú zaradené učebné odbory poskytujúce nižšie stredné odborné vzdelanie. Obsahom dodatkov je doplnenie vzdelávania na vykonanie komisionálnej skúšky na získanie nižšieho stredného vzdelania v súlade so školským zákonom. Súčasťou dodatkov sú rámcové učebné plány pre školy s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny a vzdelávací štandard pre maďarský jazyk a literatúru.

222. Naďalej prebieha výučba na vybraných troch stredných zdravotníckych školách iba v maďarskom jazyku. Stredná zdravotnícka škola – Egészségügyi Középiskola, Dunajská Streda; Stredná zdravotnícka škola – Egészségügyi Középiskola, Nové Zámky a Stredná zdravotnícka škola – Egészségügyi Középiskola, Rožňava. Počet otvorených tried reflektuje požiadavky záujmu o štúdium v jazyku národnostnej menšiny. Za uplynulé roky nebola na Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky doručená požiadavka zo strany zriaďovateľa, vedenia stredných zdravotníckych škôl alebo iného subjektu na otvorenie tried s vyučovacím jazykom inej národnostnej menšiny.

Článok 8.1.g: *vyučovanie dejín a kultúry, ktoré ovplyvnili maďarský jazyk:*

223. MŠVVŠ SR schválilo s účinnosťou od 1. septembra 2022 dodatok k ŠVP, ktorý dopĺňa vzdelávacie štandardy pre nižšie stredné vzdelanie v školách s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny (pre vyučovacie predmety dejepis a hudobná výchova).

224. Zároveň MŠVVŠ SR schválilo s účinnosťou od 1. septembra 2023 dodatok k ŠVP pre gymnáziá so štvorročným vzdelávacím programom s VJM (pre vyučovací predmet dejepis).[27]

225. Výučba dejepisu na školách s VJM je špecifická v tom, že žiaci navštevujúci tieto školy, ich rodičia aj učitelia majú silnú väzbu na maďarské kultúrne zázemie. Poznávanie dejín maďarského národa v kontexte poznávania dejín slovenského národa a ostatných národnostných a sociálnych skupín je preto pre žiakov na školách s VJM jedným z kľúčových prvkov, ktorý kultivuje ich historické vedomie a umožňuje realizáciu ich ústavného práva na zachovanie a rozvoj kultúrnej a jazykovej identity.

Článok 8.1.ei: *vysokoškolské a iné vyššie vzdelávanie v maďarskom jazyku:*

226. *Vysoké školy* sú v rámci obsahu vzdelávania autonómne a MŠVVŠ SR nemá kompetencie zasahovať do obsahu vzdelávania. Verejným vysokým školám je na účely uskutočňovania študijných programov poskytovaná dotácia zo štátneho rozpočtu. V súčasnej dobe majú vysoké školy akreditovaných niekoľko desiatok študijných programov, ktorých časť predmetov, prípadne všetky predmety, sa uskutočňujú v jazyku menšín.

227. Na nasledujúcich vysokých školách je možné absolvovať vysokoškolské predmety, v rámci ktorých prebieha výučba maďarského jazyka:

- Univerzita Komenského v Bratislave (Katedra maďarského jazyka a literatúry);
- Prešovská univerzita v Prešove (v rámci Centra jazykov a kultúr národnostných menšín Ústav maďarského jazyka a kultúry);
- Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre (Ústav maďarskej jazykovedy a literárnej vedy a Ústav stredoeurópskych jazykov a kultúr na Fakulte stredoeurópskych štúdií);

[27] https://www.minedu.sk/narodnostne-skolstvo/ (v slovenskom jazyku)

- Na Slovensku zostáva jedinou samostatnou verejnou vysokou školou, na ktorej *prebieha výučba primárne v maďarskom jazyku,* Univerzita J. Selyeho v Komárne. Týmto, ako jediná vysoká škola, završuje kontinuálnu výchovu a vzdelávanie v tomto jazyku od MŠ až po vysokú školu.

228. Analýzou dopadov transformácie poradenského systému na národnostne zmiešanom území sa zaoberá Výskumný inštitút detskej psychológie a patopsychológie (ďalej len „VÚDPaP“) v spolupráci s odborníkmi v oblasti inklúzie z národnostných menšín.

1.4.3.2 článok 9 – súdnictvo

229. K čl. 9 pozri spoločnú informáciu.

230. Jazyková pracovná skupina pre maďarský jazyk pokračovala v prekladoch právnych predpisov. Celkovo bolo v sledovanom období vyhotovených 14 prekladov právnych predpisov, ktoré sa postupne zverejňovali na právnom a informačnom portáli Slov-lex.[28]

1.4.3.2 článok 10 – správne orgány a verejné služby

231. K čl. 10 pozri spoločnú informáciu a bod 2 všeobecnej informácie.

Článok 10.1.aii: *zabezpečiť, aby príslušníci miestnych orgánov štátnej správy používali maďarský jazyk vo svojich vzťahoch s osobami, ktoré sa na ne obracajú v maďarskom jazyku:*

232. V Slovenskej republike na jazykovom zmiešanom území s maďarskou národnostnou menšinou je viacero okresov, v ktorých sa štandardne používa okrem štátneho jazyka aj maďarský jazyk. Platí to tak pre orgány štátnej správy, ako aj pre orgány miestnej samosprávy.

233. Mesto Senec patrí do zoznamu obcí, ktorých občania Slovenskej republiky patriaci k národnostnej menšine tvoria viac ako 15 % obyvateľstva. Na každom odbore Okresného úradu Senec je zamestnanec, ktorý ovláda jazyk národnostnej menšiny.

234. Na Okresnom úrade Dunajská Streda zamestnanci ovládajú jazyk národnostnej menšiny v 95 % prípadov ústnou, ale aj písomnou formou. Približne 5 % zamestnancov neovláda jazyk národnostnej menšiny, iba slovenský jazyk a klienti v takom prípade komunikujú so zamestnancom v slovenskom jazyku. V prípade, ak klienti dostatočne neovládajú slovenský jazyk, klienta obslúži zamestnanec ovládajúci jazyk národnostnej menšiny. V ústnej komunikácií s klientmi okresného úradu maďarskej národnosti zamestnanci vo veľkej miere používajú jazyk národnostnej menšiny.

235. Okresný úrad Galanta sídli v dvoch administratívnych budovách, pričom obidve sú označené dvojjazyčne. V priestoroch obidvoch budov je na viditeľnom mieste umiestnená informácia o možnosti používať jazyk národnostnej menšiny v úradnom styku podľa zákona o menšinových jazykoch s určením zamestnancov okresného úradu, prostredníctvom ktorých sa zabezpečuje možnosť používania jazyka národnostnej menšiny v úradnom styku. Za sledované obdobie bola doručená a vybavená jedna žiadosť v jazyku národnostnej menšiny. Na odbore všeobecnej vnútornej správy sa v prípade požiadavky zabezpečuje tlmočenie do jazyka národnostnej menšiny prostredníctvom zamestnanca okresného úradu. Informácie o možnosti používania jazyka národnostnej menšiny sú zverejnené na webovej stránke okresného úradu, popis administratívnych úkonov je zverejnený na jednotlivých pracoviskách klientskeho centra.

236. Na Okresnom úrade Komárno z celkového počtu 74 zamestnancov ovláda jazyk národnostnej menšiny slovom aj písmom 33 zamestnancov a slovom 22 zamestnancov.

[28] https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy-v-jazyku-narodnostnych-mensin (v maďarskom jazyku)

Zamestnanci sa zúčastnili vzdelávania v jazyku národnostnej menšiny v roku 2021 a následne 5 zamestnancov absolvovalo jazykové vzdelávanie v roku 2023. Na bežnú komunikáciu s príslušníkmi národnostnej menšiny je jazyková úroveň postačujúca.

237. Na Okresnom úrade Levice, pracovisku Želiezovce vykonávajú služobnú činnosť zamestnanci, ktorí plynule ovládajú jazyk národnostnej menšiny v písomnej i hovorenej forme.

238. Okresný úrad a Klientske centrum Štúrovo informuje na webovej stránke MV SR a na úradnej tabuli o možnosti používania jazyka národnostnej menšiny v úradnom styku podľa zákona o menšinových jazykoch. Táto informácia je aj v jazyku národnostnej menšiny. Okresný úrad a Klientske centrum Štúrovo zabezpečuje možnosť používania jazyka národnostnej menšiny prostredníctvom svojich zamestnancov.

239. Na Okresnom úrade Šaľa z celkového počtu 48 zamestnancov, ovláda jazyk národnostnej menšiny slovom aj písmom 8 zamestnancov a 11 zamestnancov slovom. Zamestnanci sa zúčastnili vzdelávania v jazyku národnostnej menšiny v roku 2021 a následne 6 zamestnancov absolvovalo jazykové vzdelávanie v roku 2023. Na bežnú komunikáciu s občanmi je jazyková úroveň postačujúca.

240. Okresný úrad Rimavská Sobota zabezpečuje používanie jazyka národnostnej menšiny prostredníctvom vlastných zamestnancov, ktorí ovládajú jazyk národnostnej menšiny.

241. Okresný úrad Košice – okolie, pracovisko Moldava nad Bodvou zabezpečuje používanie jazyka národnostnej menšiny v úradnom styku prostredníctvom vlastných zamestnancov.

242. Na Okresnom úrade Michalovce, pracovisku Veľké Kapušany sú zaradení zamestnanci so znalosťou jazyka národnostnej menšiny, ktorí ho používajú v komunikácii s klientami úradu.

243. Okresný úrad Rožňava zabezpečuje používanie jazyka národnostnej menšiny prostredníctvom vlastných zamestnancov. V rokoch 2019-2023 prebiehalo vzdelávanie zamestnancov v jazyku národnostnej menšiny (na všetkých úrovniach) pod gesciou MV SR.

244. Okresný úrad Trebišov, pracovisko Kráľovský Chlmec má zriadené pracovisko v meste Kráľovský Chlmec, v ktorom pôsobia dva odbory, a to odbor všeobecnej vnútornej správy a katastrálny odbor. Na odbore všeobecnej vnútornej správy na úseku prerokovania priestupkov pracujú dvaja zamestnanci, ktorí ovládajú jazyk národnostnej menšiny a v prípade potreby v jazyku národnostnej menšiny aj komunikujú. Na katastrálnom odbore pracuje desať zamestnancov, ktorí ovládajú jazyk národnostnej menšiny a pri úradnom osobnom styku s klientmi podľa potreby komunikujú aj v jazyku národnostnej menšiny. Zvyšovanie úrovne komunikácie v jazyku národnostnej menšiny je podporované aj odborným jazykovým vzdelávaním, ktorého sa aktívne zúčastňujú vybraní zamestnanci oboch odborov a pracovníčka podateľne. Okresnému úradu neboli doručené žiadne podnety z dôvodu porušenia zákona o menšinových jazykoch a v sledovanom období nebolo vydané žiadne rozhodnutie, resp. iná písomnosť v jazyku národnostnej menšiny.

245. V zmysle zákona o menšinových jazykoch sa jazyk maďarskej národnostnej menšiny používa na 8 úradoch Regionálnej veterinárnej a potravinovej správy (ďalej len „RVPS“).

Článok 10.2.a: *používať maďarský jazyk v rámci regionálneho alebo miestneho orgánu:*

246. Okresný úrad Senec vie zabezpečiť používanie jazyka národnostnej menšiny v rámci regionálneho a miestneho orgánu.

247. Na Okresnom úrade Dunajská Streda používajú zamestnanci pri výkone práce v osobnej komunikácií jazyk národnostnej menšiny v ústnej forme.

248. Na Okresnom úrade Komárno nebola vznesená požiadavka používať jazyk národnostnej menšiny v rámci regionálneho alebo miestneho orgánu.

249. Na Okresný úrad Levice, pracovisku v Želiezovciach vykonávajú služobnú činnosť zamestnanci, ktorí plynule ovládajú jazyk národnostnej menšiny v písomnej i ústnej forme.

250. Okresný úrad a Klientske centrum Štúrovo umožňuje používanie jazyka národnostných menšín. Na webovej stránke MV SR[29] je zverejnený zákon o používaní jazykov národnostných menšín. Uvedený zákon je aj v jazyku národnostnej menšiny.

251. Okresný úrad Šaľa neeviduje požiadavku používať jazyk národnostnej menšiny v rámci regionálneho alebo miestneho orgánu.

252. Okresný úrad Rimavská Sobota zabezpečuje používanie jazyka národnostnej menšiny v rámci regionálneho alebo miestneho orgánu.

253. Okresný úrad Košice – okolie, pracovisko Moldava nad Bodvou zabezpečuje používanie jazyka národnostnej menšiny: označením okresného úradu/pracoviska; úradným stykom na ústnej a písomnej úrovni; prostredníctvom dvojjazyčných formulárov; zverejnením informácie o možnosti používania jazyka národnostnej menšiny; zverejnením informácií v zmysle zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám popri štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny.

254. Na Okresnom úrade Michalovce, pracovisku Veľké Kapušany je používaný jazyk národnostnej menšiny.

255. Okresný úrad Rožňava zabezpečuje používanie jazyka národnostnej menšiny na požiadanie. V praxi nevznikla potreba, keďže obyvatelia patriaci k národnostnej menšine ovládajú štátny jazyk slovom aj písmom alebo obyvatelia neovládajú jazyk národnostnej menšiny v jeho spisovnej podobe, prípadne nemali záujem komunikovať v jazyku národnostnej menšiny.

256. Okresný úrad Trebišov, pracovisko Kráľovský Chlmec plnohodnotne používa jazyk národnostnej menšiny v sústave miestnych a regionálnych orgánov.

Článok 10.2.b: *možnosť pre používateľov maďarčiny predkladať ústne alebo písomné žiadosti regionálnemu alebo miestnemu orgánu v maďarskom jazyku:*

257. Okresný úrad Senec umožňuje príslušníkom národnostnej menšiny predkladať ústne alebo písomne žiadosti v jazyku národnostnej menšiny.

258. Okresný úrad Dunajská Streda príslušníkom národnostnej menšiny umožňuje predkladať ústne žiadosti /podnety v jazyku národnostnej menšiny. V prípade, ak neovládajú štátny jazyk majú právo predložiť písomnú žiadosť aj v jazyku národnostnej menšiny, čo však klienti okresného úradu v minulosti využili iba výnimočne. Okresný úrad umožňuje poskytnutie odpovede v jazyku národnostnej menšiny, ak o to klienti požiadajú.

259. Okresný úrad Komárno v zmysle zákona o menšinových jazykoch zverejnil informáciu o možnosti používania jazyka národnostnej menšiny v úradnom styku. Informácia je zverejnená na úradnej tabuli, informačnej tabuli, na webovej stránke úradu aj v jazyku národnostnej menšiny.

260. Na Okresnom úrade Levice, pracovisku Želiezovce vykonávajú služobnú činnosť zamestnanci, ktorí plynule ovládajú jazyk národnostnej menšiny v písomnej i ústnej forme.

[29] https://www.minv.sk/?okresne-urady-klientske-centra (v maďarskom jazyku)

261. Okresný úrad a Klientske centrum Štúrovo umožňuje príslušníkom národnostnej menšiny predkladať ústne alebo písomne žiadosti v jazyku národnostnej menšiny. Na webovej stránke MV SR má okresný úrad a Klientske centrum Štúrovo umiestnené žiadosti v slovenskom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny (organizačný odbor a odbor živnostenského podnikania). Podľa informácií z jednotlivých odborov okresného úradu a klientskeho centra žiaden občan nepožiadal o vydanie úradného formulára v jazyku národnostnej menšiny, resp. o poskytnutie informácií o všeobecných záväzných právnych predpisoch aj v jazyku národnostnej menšiny.

262. Okresný úrad Šaľa v zmysle zákona o menšinových jazykoch zverejnil informáciu o možnosti používania jazyka národnostnej menšiny v úradnom styku. Informácia je zverejnená na úradnej tabuli, aj na webovej stránke úradu.

263. Okresný úrad Rimavská Sobota v zmysle zákona o menšinových jazykoch zverejnil informáciu o možnosti používania jazyka národnostnej menšiny v úradnom styku. Informácia je zverejnená na úradnej tabuli aj na webovej stránke úradu aj v jazyku národnostnej menšiny.

264. Okresný úrad Košice – okolie, pracovisko Moldava nad Bodvou umožňuje predkladať príslušníkom národnostnej menšiny žiadosti ústne alebo písomne.

265. Okresný úrad Michalovce, pracovisko Veľké Kapušany uvádza na úradnej tabuli a na informačnej tabuli informáciu o možnostiach používania jazyka národnostnej menšiny v ústnej i písomne podobe v úradnom styku v zmysle nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 535/2011 Z. z. z 19. decembra 2011, ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín.

266. Okresný úrad Rožňava zabezpečuje uplatnenie práva komunikovať v ústnom a písomnom styku v jazyku národnostnej menšiny prostredníctvom vlastných zamestnancov a prostredníctvom tlmočníckych alebo prekladateľských služieb. Občania môžu predkladať podania a písomné listiny v jazyku národnostnej menšiny, o tejto možnosti sú viditeľne informovaní podľa zákona – povinnosť zabezpečiť zverejnenie informácie o možnosti používania jazyka príslušnej národnostnej menšiny v ústnej i písomnej podobe v úradnom styku na viditeľnom mieste – na informačnej a úradnej tabuli okresného úradu, na internetovej stránke úradu. V sledovanom období bolo na okresný úrad podané jedno podanie (matrika) v jazyku národnostnej menšiny.

267. Okresný úrad Trebišov, pracovisko Kráľovský Chlmec prijíma ústne alebo písomné žiadosti v jazyku národnostnej menšiny.

Článok 10.2.c: *uverejňovanie úradných dokumentov regionálnymi orgánmi aj v maďarskom jazyku:*

268. Okresný úrad Senec je v prípade potreby schopný uverejniť dokumenty v jazyku národnostnej menšiny na regionálnej úrovni.

269. Okresný úrad Dunajská Streda vydáva úradné dokumenty (rozhodnutia, vyjadrenia, stanoviská, a iné) s právnou relevanciou v štátnom jazyku, dokumenty, ktoré sa vydávajú za účelom informovania o činnosti okresného úradu a kontaktných osobách, oznamy a označenia verejných priestorov sa uverejňujú aj v jazyku národnostnej menšiny, ako aj názvy jednotlivých organizačných zložiek okresného úradu.

270. Okresný úrad Komárno zverejňoval pokyny, opatrenia počas pandémie, úradné hodiny a dôležité oznamy aj v jazyku národnostnej menšiny na úradnej tabuli pri vstupe do objektu, na informačnej tabuli, ako aj na webovej stránke úradu.

271. Na Okresnom úrade Levice, pracovisku Želiezovce vykonáva svoju činnosť len odbor živnostenského podnikania, ktorý má všetky dokumenty len v elektronickej podobe, pričom tieto sú zverejnené na webovom portáli MV SR a sú k dispozícii aj v jazyku národnostnej menšiny.

272. Okresný úrad Šaľa zverejnil pokyny, opatrenia počas pandémie, úradné hodiny a dôležité oznamy aj v jazyku národnostnej menšiny na úradnej tabuli pri vstupe do objektu, na informačnej tabuli, ako aj na webovej stránke úradu.

273. Okresný úrad Rimavská Sobota zabezpečuje uverejňovanie úradných dokumentov regionálnymi orgánmi aj v jazyku národnostnej menšiny.

274. Okresný úrad Michalovce, pracovisko Veľké Kapušany: pozri článok 10.2.d.

275. Okresný úrad Rožňava nezverejňuje žiadne úradné dokumenty v jazyku národnostnej menšiny. V oblasti informovania v jazyku národnostnej menšiny zákon ukladá povinnosť pre orgány verejnej správy uvádzať taxatívne vymedzený výpočet dôležitých informácií na úradnej tabuli, na webovej stránke aj v maďarskom jazyku. Ostatné len na vyžiadanie.

276. Okresný úrad Trebišov, pracovisko Kráľovský Chlmec uvádza vo všetkých verejných priestoroch informácie aj v jazyku národnostnej menšiny (únikové cesty, hygienické požiadavky, vzory vyplnených tlačív a iné).

277. Ústredie PSVR zabezpečilo preklady a zverejnenie úradných dokumentov týkajúcich sa oblastí služieb zamestnanosti a oblasti sociálnych vecí a rodiny do maďarského jazyka pre potreby podávania žiadostí. Ide o početnú menšinu, preto v rámci oblasti služieb zamestnanosti pripravili pre klientov viaceré dokumenty v ich rodnom jazyku. Podmienky evidencie uchádzačov o zamestnanie, práva a povinnosti evidovaných uchádzačov o zamestnanie upravuje zákon č. 5/2004 o službách zamestnanosti, preto sa v súlade s týmto zákonom pristúpilo k zverejneniu preložených dokumentov, ktoré slúžia pre menšiny (žiadosti, poučenia a potvrdenia).

278. Ústredie PSVR zabezpečilo preklady a zverejnenie *Požiarnych poplachových smerníc a požiarneho evakuačného plánu*.

279. Do maďarského jazyka boli preložené a zverejnené dokumenty[30], ktoré slúžia ako pomôcka pre uplatnenie nároku na dávky a príspevky (čestné prehlásenie, žiadosti, poučenia, potvrdenia, formuláre a iné).

280. Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky (ďalej len „ŠVPS“) zabezpečila v roku 2020 preklad 5-tich formulárov, ktoré slúžia na komunikáciu s fyzickými osobami – podnikateľmi pri registrácii chovov, nahlasovaní domácich zabíjačiek, registráciu výrobcov a predajcov malých množstiev. Formuláre sú k dispozícii na príslušných RVPS. Počas roka 2020 však bola minimálna požiadavka zo strany obyvateľov na použitie takýchto formulárov. V rokoch 2021 a 2022 neboli na RVPS realizované preklady formulárov.

281. Podľa SVNM sa používanie maďarského jazyka na úrovni orgánov verejnej správy (obce, VÚC, miestna štátna správa) zlepšilo. Podľa sčítania SODB 2021 sa počet obcí, v ktorých sa používa maďarský jazyk v úradnej komunikácii, zvýšil o 5 obcí.

Článok 10.2.d: *uverejňovanie úradných dokumentov miestnymi orgánmi aj v maďarskom jazyku:*

[30] Vzory žiadostí pre oblasť sociálnych vecí a rodiny > ÚPSVaR (gov.sk) (v maďarskom jazyku)

282. Okresný úrad Senec je v prípade potreby schopný uverejniť dokumenty v jazyku národnostnej menšiny na miestnej úrovni.

283. Okresný úrad Dunajská Streda uverejňuje v jazyku národnostnej menšiny oznamy, označenia verejných priestorov, názvy miest a obcí, názvy organizačných zložiek miestnych úradov, prekladá text formulárov aj do jazyka národnostných menšín potrebných pri výkone miestnej správy.

284. Okresný úrad Komárno zverejnil pokyny, opatrenia počas pandémie, úradné hodiny a dôležité oznamy aj v jazyku národnostnej menšiny na úradnej tabuli pri vstupe do objektu, ako aj na webovej stránke úradu.

285. Na Okresnom úrade Levice, pracovisko Želiezovce vykonáva svoju činnosť len odbor živnostenského podnikania, ktorý má všetky dokumenty len v elektronickej podobe, pričom tieto sú zverejnené na webovom portáli MV SR a sú k dispozícii aj v jazyku národnostnej menšiny.

286. Okresný úrad a Klientske centrum Štúrovo v súčasnosti neuverejňuje úradné dokumenty v jazyku národnostnej menšiny, pretože nemá zamestnanca – úradného prekladateľa, ktorý by tieto úlohy vykonával.

287. Okresný úrad Šaľa zverejnil pokyny, opatrenia počas pandémie, úradné hodiny a dôležité oznamy, na úradnej tabuli, pri vstupe do objektu, ako aj na webovej stránke úradu.

288. Okresný úrad Rimavská Sobota zabezpečuje zverejňovanie úradných dokumentov aj v jazyku národnostnej menšiny.

289. Okresný úrad Košice – okolie, pracovisko Moldava nad Bodvou zabezpečuje zverejňovanie úradných dokumentov na webovej stránke okresného úradu, ako aj na úradnej tabuli pracoviska Moldava nad Bodvou.

290. Okresný úrad Michalovce, pracovisko Veľké Kapušany zabezpečuje zverejňovanie informácií a oznamov určených na informovanie verejnosti a úradných dokumentov aj jazyku národnostnej menšiny.

291. Okresný úrad Rožňava: pozri článok 10.2.c.

292. Okresný úrad Trebišov, pracovisko Kráľovský Chlmec poskytuje občanom na všetkých pracoviskách vydanie úradných formulárov v jazyku národnostnej menšiny.

Článok 10.2.f: *používanie maďarského jazyka miestnymi orgánmi pri rokovaní v rámci zasadnutí:*

293. Pri rokovaní v rámci zasadnutí Okresného úradu Senec nevznikla potreba používať jazyk národnostnej menšiny. V prípade potreby okresný úrad zabezpečí jeho použitie.

294. Na Okresnom úrade Dunajská Streda je pri zasadnutiach a rokovaniach miestnych orgánov verejnej moci možné používať jazyk národnostnej menšiny, ak nie je prítomný účastník neovládajúci jazyk národnostnej menšiny. Oficiálne záznamy sa vyhotovujú v štátnom jazyku.

295. Okresný úrad Komárno rokuje v štátnom jazyku v zmysle zákona o štátnom jazyku a zákona č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe.

296. Na Okresnom úrade Levice, pracovisku Želiezovce vykonávajú služobnú činnosť zamestnanci, ktorí plynule ovládajú jazyk národnostnej menšiny v písomnej i ústnej forme.

297. Okresný úrad Šaľa rokuje v štátnom jazyku. Požiadavka na používanie jazyka národnostnej menšiny vznesená nebola.

298. Okresný úrad Michalovce, pracovisko Veľké Kapušany používa pri rokovaniach štátny jazyk a v prípade potreby aj jazyk národnostnej menšiny.

299. Okresný úrad Rožňava v rámci služobného styku pri rokovaní nepoužíva jazyk národnostnej menšiny. V konaniach prebiehajúcich v teréne podľa potreby – na vyžiadanie, ak s tým prítomní súhlasia.

300. Okresný úrad Trebišov, pracovisko Kráľovský Chlmec používa jazyk národnostnej menšiny v rámci rokovaní na zasadnutiach miestnych orgánov.

Článok 10.2.g: *použitie alebo prijatie, v prípade potreby spolu s názvom v úradnom jazyku, názvov miest v maďarskom jazyku*:

301. Okresnému úradu Senec nebola vznesená požiadavka na akceptáciu názvu miest v jazyku národnostnej menšiny.

302. Okresný úrad Dunajská Streda uvádza názvy miest v úradných dokumentoch v štátnom jazyku, pri označeniach orgánov verejnej správy v úradnom jazyku a v jazyku národnostnej menšiny.

303. Budova Okresného úradu Komárno je označená aj v jazyku národnostnej menšiny.

304. Na Okresnom úrade Levice, pracovisku Želiezovce vykonávajú služobnú činnosť zamestnanci, ktorí plynule ovládajú jazyk národnostnej menšiny v písomnej i ústnej forme. Z uvedeného dôvodu je bežné prijímanie a vybavovanie stránky v jazyku národnostnej menšiny.

305. Budova Okresného úradu Šaľa je označená aj v jazyku národnostnej menšiny.

306. Okresný úrad Rimavská Sobota zabezpečuje použitie alebo prijatie názvov miest v jazyku národnostnej menšiny, v prípade potreby spolu s názvom v úradnom jazyku.

307. Okresný úrad Michalovce, pracovisko Veľké Kapušany zabezpečuje označenie okresného úradu na budove pracoviska v štátnom jazyku a v jazyku národnostnej menšiny. V prípade potreby je zabezpečené použitie názvov miest v jazyku národnostnej menšiny spolu s názvom v štátnom jazyku.

308. Okresný úrad Rožňava zabezpečuje predmetný článok v súlade so zákonom o menšinových jazykoch.

309. Okresný úrad Trebišov, pracovisko Kráľovský Chlmec používa názvy miest spolu v štátnom jazyku aj jazyku národnostnej menšiny.

310. Ústredie PSVR zabezpečilo osadenie úradných tabúľ na jednotlivých úradoch.

Článok 10.3.b: *umožniť používateľom maďarčiny predložiť žiadosť a dostať odpoveď od poskytovateľov verejných služieb v maďarskom jazyku:*

311. Okresný úrad Senec umožňuje predložiť žiadosť a dostať odpoveď v jazyku národnostnej menšiny.

312. Na Okresnom úrade Dunajská Streda môžu príslušníci národnostnej menšiny predložiť žiadosť v jazyku národnostnej menšiny poskytovateľovi verejných služieb, od ktorého dostanú odpoveď v jazyku národnostnej menšiny, ak o to požiadajú. Preklad úradných dokumentov a rozhodnutí s právnym účinkom si vyžaduje úradný preklad.

313. Na Okresnom úrade Komárno neboli zo strany príslušníkov národnostnej menšiny vznesené požiadavky v zmysle zákona o menšinových jazykoch. Pozri článok 10.2.b.

314. Na Okresnom úrade Levice, pracovisku Želiezovce vykonávajú služobnú činnosť zamestnanci, ktorí plynule ovládajú jazyk národnostnej menšiny v písomnej i ústnej forme. Z uvedeného dôvodu je bežné prijímanie a vybavovanie stránky v jazyku národnostnej menšiny.

315. Okresný úrad Šaľa neeviduje požiadavky zo strany príslušníkov národnostnej menšiny v zmysle zákona o menšinových jazykoch. Pozri článok 10.2.b.

316. Okresný úrad Rimavská Sobota umožňuje príslušníkom národnostnej menšiny predložiť žiadosť a dostať odpoveď od poskytovateľov verejných služieb v jazyku národnostnej menšiny.

317. Okresný úrad Košice – okolie, pracovisko Moldava nad Bodvou umožňuje príslušníkom národnostnej menšiny predložiť žiadosť a dostať odpoveď od poskytovateľov verejných služieb v jazyku národnostnej menšiny.

318. Okresný úrad Michalovce, pracovisko Veľké Kapušany v sledovanom období neeviduje podania v jazyku národnostnej menšiny a podania, ktorými by sa začalo správne konanie v jazyku národnostnej menšiny. Vo zverejnenej informácii o možnostiach používania jazyka národnostnej menšiny okresný úrad poskytne odpoveď na podanie napísané v jazyku národnostnej menšiny okrem štátneho jazyka aj v jazyku národnostnej menšiny.

319. Okresný úrad Rožňava zabezpečuje úradné tlačivá a formuláre podľa priebežného dopytu a potreby prostredníctvom prekladateľských služieb resp. metodickej pomoci ÚSVNM. Pozri článok 10.2.b.

320. Na Okresný úrad Trebišov, pracovisko Kráľovský Chlmec môžu príslušníci národnostnej menšiny predkladať žiadosti v jazyku národnostnej menšiny spolu s overeným prekladom do štátneho jazyka. Odpovede sú vydávané v štátnom jazyku.

Článok 10.3.c: *umožniť používateľom maďarského jazyka predkladať žiadosti poskytovateľom verejných služieb v maďarskom jazyku*:

321. Okresný úrad Senec umožňuje predkladanie žiadostí v jazyku národnostnej menšiny.

322. Okresný úrad Dunajská Streda umožňuje príslušníkom národnostnej menšiny predkladať žiadosti poskytovateľovi verejných služieb v jazyku národnostnej menšiny.

323. Okresný úrad Komárno neeviduje zo strany príslušníkov národnostnej menšiny požiadavky v zmysle zákona o menšinových jazykoch. Pozri článok 10.2.b.

324. Na Okresnom úrade Levice, pracovisku Želiezovce vykonávajú služobnú činnosť zamestnanci, ktorí plynule ovládajú jazyk národnostnej menšiny v písomnej i ústnej forme. Z uvedeného dôvodu je bežné prijímanie a vybavovanie stránky v jazyku národnostnej menšiny.

325. Okresný úrad Šaľa neeviduje zo strany príslušníkov národnostnej menšiny predložené žiadosti v zmysle zákona o menšinových jazykoch. Pozri článok 10.2.b.

326. Okresný úrad Rimavská Sobota umožňuje príslušníkom národnostnej menšiny predkladať žiadosti poskytovateľom verejných služieb v jazyku národnostnej menšiny.

327. Okresný úrad Košice – okolie, pracovisko Moldava nad Bodvou umožňuje príslušníkom národnostnej menšiny predkladať žiadosti poskytovateľom verejných služieb v jazyku národnostnej menšiny.

328. Okresný úrad Michalovce, pracovisko Veľké Kapušany v sledovanom období neeviduje podania v jazyku národnostnej menšiny a podania, ktorými by sa začalo správne konanie v jazyku národnostnej menšiny. Vo zverejnenej informácii o možnostiach používania jazyka národnostnej menšiny okresný úrad uvádza, že občan Slovenskej republiky, ktorý je osobou

patriacou k národnostnej menšine, má právo vo vzťahu k okresnému úradu na pracovisku vo Veľkých Kapušanoch komunikovať v ústnom a písomnom styku vrátane predkladania písomných listín a dôkazov aj v jazyku národnostnej menšiny.

329. Okresný úrad Rožňava: pozri článok 10.3.b.

330. Na Okresný úrad Trebišov, pracovisko Kráľovský Chlmec môžu príslušníci národnostnej menšiny predkladať žiadosti v jazyku národnostnej menšiny spolu s overeným prekladom do štátneho jazyka. Odpovede sú vydávané v štátnom jazyku.

Článok 10.4.a: *zabezpečiť preklad alebo tlmočenie:*

331. Okresný úrad Senec prostredníctvom Centra podpory Bratislava vie zabezpečiť preklad a tlmočenie.

332. Okresný úrad Dunajská Streda umožňuje v prípade požiadavky zabezpečiť preklad alebo tlmočenie z jazyka národnostnej menšiny do štátneho jazyka a naopak pre klienta, ktorý o to požiada.

333. Okresný úrad Komárno zabezpečuje v nevyhnutnej miere tlmočenie vlastnými zamestnancami. V roku 2023 nebola vznesená požiadavka na zabezpečenie prekladateľa.

334. Na Okresnom úrade Levice, pracovisko Želiezovce vykonávajú služobnú činnosť zamestnanci, ktorí plynule ovládajú jazyk národnostnej menšiny v písomnej i ústnej forme, z uvedeného dôvodu je bežné prijímanie a vybavovanie stránky v jazyku národnostnej menšiny.

335. Na Okresnom úrade a Klientskom centre Štúrovo využívajú občania svoje právo komunikovať v jazyku národnostnej menšiny len vo verbálnej komunikácii. Na okresnom úrade a v Klientskom centre prebieha dvojjazyčná verbálna komunikácia priebežne. Okresný úrad a Klientske centrum zabezpečuje možnosť používania jazyka národnostnej menšiny prostredníctvom svojich zamestnancov. V písomnej komunikácii toto právo občanmi nie je využívané. V prípade potreby okresný úrad zabezpečí preklad alebo tlmočenie cez Centrum podpory Nitra.

336. Okresný úrad Šaľa zabezpečuje v nevyhnutnej miere tlmočenie vlastnými zamestnancami. Nebola vznesená požiadavka na zabezpečenie prekladateľa zo strany príslušníkov národnostnej menšiny.

337. Okresný úrad Košice – okolie, pracovisko Moldava nad Bodvou zabezpečuje v prípade potreby preklad alebo tlmočenie.

338. Okresný úrad Michalovce, pracovisko Veľké Kapušany v sledovanom období zabezpečoval tlmočenie pri ústnych pojednávaniach v konaniach o priestupkoch vedených odborom všeobecnej vnútornej správy okresného úradu. Okresný úrad zabezpečuje možnosť používania jazyka národnostnej menšiny prostredníctvom štátnych zamestnancov na pracovisku vo Veľkých Kapušanoch.

339. Okresný úrad Rožňava zabezpečuje v ústnych rokovaniach prostredníctvom vlastných zamestnancov, prípadne prostredníctvom prekladateľských alebo tlmočníckych služieb.

340. Okresný úrad Trebišov, pracovisko Kráľovský Chlmec zabezpečuje na požiadanie preklad aj tlmočenie.

341. Ústredie PSVR zabezpečilo podpísanie *Rámcovej dohody o poskytovaní prekladateľských a tlmočníckych služieb na výkon prekladu zo slovenského do maďarského jazyka, z maďarského jazyka do slovenského jazyka a tlmočenie simultánne a konzekutívne*.[31]

Článok 10.4.c: *vyhovieť žiadostiam zamestnancov verejných služieb, ktorí majú znalosti maďarského jazyka, aby boli zamestnávaní na území, kde sa tento jazyk používa*:

342. Okresný úrad Senec vyhovuje žiadostiam zamestnancov, ktorí majú znalosti jazyka národnostnej menšiny podľa personálnych možností.

343. Na Okresnom úrade Dunajská Streda zamestnanci verejných služieb, ktorí ovládajú jazyk národnostnej menšiny a požiadajú o zamestnanie na území, kde sa používa jazyk národnostnej menšiny sa im v rozhodujúcej väčšine prípadov vyhovie v prípade existencie voľného pracovného miesta.

344. Na Okresnom úrade Komárno sa prijímanie zamestnancov riadi zákonom č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a internými predpismi (výberové konania).

345. Na Okresnom úrade Levice, pracovisku Želiezovce vykonávajú služobnú činnosť zamestnanci, ktorí plynule ovládajú jazyk národnostnej menšiny v písomnej i ústnej forme.

346. Na Okresnom úrade Šaľa sa prijímanie zamestnancov riadi zákonom č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe.

347. Na Okresnom úrade Rimavská Sobota sa prijímanie zamestnancov riadi zákonom č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe.

348. Na Okresnom úrade Košice – okolie, pracovisku Moldava nad Bodvou pracujú zamestnanci so znalosťami jazyka národnostnej menšiny, kde sa jazyk národnostnej menšiny používa.

349. Na Okresnom úrade Michalovce, pracovisku Veľké Kapušany z celkového počtu 7 zamestnancov pracuje jedna zamestnankyňa na odbore všeobecnej vnútornej správy na úseku prerokovania priestupkov, ktorá ovláda jazyk národnostnej menšiny slovom aj písmom. Ďalej na tomto pracovisku pracuje šesť zamestnancov katastrálneho odboru, z ktorých päť zamestnancov ovláda jazyk národnostnej menšiny slovom a písmom a jeden zamestnanec len slovom. Na základe uvedeného je zabezpečený v rámci katastrálneho odboru preklad potrebných textov a pracovných podkladov zo slovenského jazyka do jazyka národnostnej menšiny.

350. Okresný úrad Rožňava neeviduje žiadnu žiadosť zamestnanca tohto charakteru.

351. Okresný úrad Trebišov, pracovisko Kráľovský Chlmec nedisponuje informáciou o tom, že by bola zamietnutá žiadosť o preloženie zamestnanca verejných služieb, ktorý chce uplatniť svoju znalosť jazyka národnostnej menšiny na územie, na ktorom sa jazyk národnostnej menšiny používa.

352. Štátni zamestnanci úradov práce, sociálnych vecí a rodiny realizovali v rokoch 2021-2022 vzdelávanie v maďarskom jazyku. Na rok 2023 je jazykové vzdelávanie plánované. Pozri tabuľku č. 10 spoločnej informácie k čl. 10.

Článok 10.5: *používanie alebo prijatie priezviska v maďarskom jazyku:*

353. Okresný úrad Senec umožňuje používanie alebo prijatie priezviska v jazyku národnostnej menšiny v zmysle platnej legislatívy.

[31] 318/SE/2021 | Centrálny register zmlúv (gov.sk) (v slovenskom jazyku)

354. Okresný úrad Dunajská Streda umožňuje používanie alebo prijatie priezviska v jazyku národnostnej menšiny v zmysle platnej legislatívy.

355. Okresný úrad Komárno postupuje v zmysle zákona č. 300/1993 Z. z. o mene a priezvisku (ďalej len „zákon č. 300/1993 Z. z.“).

356. Okresný úrad Levice, pracovisko Želiezovce postupuje v zmysle zákona č. 300/1993 Z. z.

357. Okresný úrad a Klientske centrum Štúrovo umožňuje používanie alebo prijatie priezviska v jazyku národnostnej menšiny v zmysle zákona č. 300/1993 Z. z.

358. Okresný úrad Šaľa postupuje v zmysle zákona č. 300/1993 Z. z.

359. Okresný úrad Rimavská Sobota postupuje v zmysle zákona č. 300/1993 Z. z.

360. Okresný úrad Košice – okolie, pracovisko Moldava nad Bodvou: okresný úrad postupuje v zmysle zákona č. 300/1993 Z. z.

361. V pôsobnosti Okresného úradu Michalovce, pracovisko Veľké Kapušany je umožnené používanie alebo prijatie priezviska v jazyku národnostnej menšiny.

362. Na Okresnom úrade Rožňava nie je potrebné povolenie na zmenu mena a priezviska do jazyka národnostnej menšiny (rozhodnutie vydané okresným úradom). Zmena sa vykonáva na matričných úradoch v zmysle zákona č. 300/1993 Z. z. Zmena sa vykoná na základe písomného vyhlásenia osoby, o ktorej meno alebo priezvisko ide, alebo jej zákonného zástupcu. Matričný úrad vydá oznamovateľovi výpis z matriky alebo potvrdenie o vykonaní zápisu v matrike. Zápis priezviska osoby inej ako slovenskej národnosti bez koncovky slovenského prechyľovania upravuje zákon č. 154/1994 Z. z. o matrikách.

363. Okresný úrad Trebišov, pracovisko Kráľovský Chlmec nedisponuje informáciou o tom, že by bola zamietnutá žiadosť o používanie alebo zmenu priezviska v jazyku národnostnej menšiny.

1.4.3.3 článok 11 – médiá

364. K čl. 11 pozri spoločnú informáciu.

Článok 11.1.aiii: *zabezpečiť, aby verejnoprávni vysielatelia ponúkali rozhlasové a televízne programy v maďarskom jazyku:*

365. Pozri bod 67 spoločnej informácie k čl. 11.

Tabuľka č. 38: Počet hodín vysielania v rozhlasovom a televíznom vysielaní RTVS v jazyku národnostnej menšiny v sledovanom období

jazyk národnostnej menšiny	2019		2020		2021		2022	
	rozhlas	televízia	rozhlas	televízia	rozhlas	televízia	rozhlas	televízia
maďarský	4392	121,90	4392	57,33	4392	96,43	4380	133,82

Zdroj: MK SR

Článok 11.1.bii: *podporovať a/alebo uľahčovať pravidelné vysielanie súkromných rozhlasových programov v maďarskom jazyku:*

366. V sledovanom období na území Slovenskej republiky vysielala 1 súkromná rozhlasová programová služba v maďarskom jazyku.

367. K legislatíve pozri bod 69 spoločnej informácie k čl. 12.

368. K projektovej podpore pozri body 75, 77 a 85 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 39: Počet podporených projektov maďarskej národnostnej menšiny v podprograme 2.4.3

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	2	4	2	4

Zdroj: FP KNM

Článok 11.1.cii: *podporovať a/alebo uľahčovať pravidelné vysielanie súkromných televíznych programov v maďarskom jazyku:*

369. Pozri bod 68 spoločnej informácie k čl. 12 a článok 11.1.bii.

Tabuľka č. 40: V sledovanom období vysielal televízne programové služby v Slovenskej republike nasledovný počet vysielateľov

jazyk národnostnej menšiny	2019	2020	2021	2022
maďarský	18	17	16	16

Zdroj: MK SR

Článok 11.1.d: *podporovať a/alebo uľahčovať výrobu a distribúciu zvukových a audiovizuálnych diel v maďarskom jazyku:*

370. Pozri článok 12.1.a.

Článok 11.1.ei: *podporovať a/alebo uľahčovať vytvorenie a/alebo vydávanie aspoň jedného týždenníka alebo denníka v maďarskom jazyku:*

371. Pozri bod 74 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 41: V sledovanom období bol v Slovenskej republike vydávaný nasledovný počet titulov periodickej tlače

jazyk národnostnej menšiny	2019	2020	2021	2022
maďarský	43	42	40	37

Zdroj: MK SR

372. Pozri bod 80 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 42: Počet podporených projektov maďarskej národnostnej menšiny v podprograme 2.2

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	22	20	21	20

Zdroj: FP KNM

Článok 11.2:

- zaručiť slobodu priameho príjmu rozhlasového a televízneho vysielania zo susedných krajín v maďarskom jazyku

- nebrániť retransmisii rozhlasového a televízneho vysielania zo susedných krajín v maďarskom jazyku

- zabezpečiť slobodu prejavu a voľný pohyb informácií v písomnej tlači v maďarskom jazyku

373. Pozri body 70 až 72 spoločnej informácie k čl. 12.

Článok 11.3: *zabezpečiť, aby boli záujmy používateľov maďarského jazyka zastúpené alebo zohľadnené v orgánoch zaručujúcich slobodu a pluralitu médií:*

374. Pozri bod 73 spoločnej informácie k čl. 12.

1.4.3.4 článok 12 – kultúrna činnosť a kultúrne zariadenia

375. K čl. 12 pozri spoločnú informáciu.

Článok 12.1.a: *podporovať tvorbu, rozmnožovanie a šírenie kultúrnych diel v maďarskom jazyku:*

376. Šírenie 22 audiovizuálnych diel v pôvodnom znení so slovenskými titulkami/dabingom.

377. Pozri body 78 až 79 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 43: Počet podporených projektov maďarskej národnostnej menšiny v podprograme 2.1.1

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	14	22	31	25

Zdroj: FP KNM

378. Pozri bod 81 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 44: Počet podporených projektov maďarskej národnostnej menšiny v podprograme 2.3

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	50	66	76	70

Zdroj: FP KNM

379. Pozri body 82 až 83 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 45: Počet podporených projektov maďarskej národnostnej menšiny v podprograme 2.4.1

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	0	2	2	0

Zdroj: FP KNM

380. Pozri bod 84 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 46: Počet podporených projektov maďarskej národnostnej menšiny v podprograme 2.4.2

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	1	1	4	3

Zdroj: FP KNM

381. Pozri body 86 až 87 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 47: Počet podporených projektov maďarskej národnostnej menšiny v podprograme 3.5.1

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	19	11	7	10

Zdroj: FP KNM

Článok 12.1.b: *podporovať prístup v iných jazykoch k dielam vyhotoveným v maďarskom jazyku prostredníctvom podpory a rozvoja prekladu, dabingu, postsynchronizácie a titulkovania:*

382. Pozri článok 12.1.a – prostredníctvom sprístupňovania audiovizuálnych diel v jazykoch národnostnej menšiny so slovenskými titulkami.

Článok 12.1.e: *zabezpečiť, aby orgány, ktoré organizujú alebo podporujú kultúrne aktivity, mali k dispozícii zamestnancov, ktorí maďarský jazyk ovládajú v plnom rozsahu:*

383. SNM – Múzeum kultúry Maďarov na Slovensku v Bratislave, Slovenský filmový ústav.

Článok 12.1.f: *podporovať priamu účasť zástupcov používateľov maďarského jazyka na poskytovaní zariadení a plánovaní kultúrnych aktivít:*

384. Zo zákona o fonde je väčšina členov odbornej rady kultúry maďarskej národnostnej menšiny kreovaná na základe nominácie kultúrnych organizácií maďarskej národnostnej

menšiny a následne volieb kandidátov na členov odborných rád zhromaždením kultúrnych organizácií maďarskej národnostnej menšiny, ktoré sa prihlásia do evidencie kultúrnych organizácií vedených fondom. Pozri bod 76 spoločnej informácie k čl. 12.

Článok 12.1.g: *podporovať a/alebo uľahčovať vytvorenie orgánu zodpovedného za zber, uchovávanie kópií a prezentáciu alebo publikovanie diel zhotovených v maďarskom jazyku:*

385. SNM – Múzeum kultúry Maďarov na Slovensku v Bratislave.

1.4.3.5 článok 13 – ekonomický a sociálny život

386. K čl. 13 pozri spoločnú informáciu.

1.4.3.6 článok 14 – cezhraničná spolupráca

387. K čl. 14 pozri spoločnú informáciu.

Článok 14.a: *uplatňovať dvojstranné a mnohostranné dohody so štátmi, v ktorých sa maďarčina používa v rovnakej alebo podobnej forme, alebo uzavrieť takéto dohody s cieľom posilniť kontakty medzi používateľmi maďarčiny v príslušných štátoch v oblasti kultúry, vzdelávania, informácií, odborného vzdelávania a celoživotného vzdelávania:*

388. Platná Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Maďarskej republiky o spolupráci v oblasti kultúry, školstva, vedy, športu a mládeže.

1.5 NEMECKÝ JAZYK

1.5.1 časť I. / článok 6 – informácie

– poskytovanie informácií príslušným orgánom, organizáciám a osobám o právach a povinnostiach zakotvených v charte:

389. V súlade so zmenou metodológie a schválením interpretácie výsledkov SODB 2021 počet príslušníkov nemeckej národnostnej menšiny oproti sčítaniu v roku 2011 narástol o 3 883 obyvateľov. V prípade nemeckej menšiny sa počet obyvateľov, ktorí si uviedli nemecký jazyk ako svoj materinský jazyk, v porovnaní s rokom 2011 znížil o 1 227. Pozri bod 3 všeobecnej informácie.

390. V roku 2021 sa konali voľby členov a náhradníkov členov VNMES. Za nemeckú národnostnú menšinu bol zvolený jeden riadny člen a jeden náhradník. Konzultácie prebiehajú na dennej báze aj mimo zasadnutia VNMES. SVNM pravidelne rokuje so zástupcami Karpatskonemeckého spolku na Slovensku a vedie konzultácie so samosprávami, v ktorých má nemecká menšina početné zastúpenie.

1.5.2 časť II. / článok 7 – ciele a zásady

391. K čl. 7 pozri všeobecnú a spoločnú informáciu k menšinovým jazykom.

1.5.3 časť III. / články 8 – 14

1.5.3.1 článok 8 – vzdelávanie

392. K čl. 8 pozri spoločnú informáciu (najmä body 24 až 29).

Články 8.1.aiii, 8.1.biii a 8.1.ciii*: predškolské, primárne a sekundárne vzdelávanie v nemeckom jazyku:*

393. V súčasnosti je v Slovenskej republike jedna štátna škola s vyučovacím jazykom nemeckým (Základná škola s MŠ v Chmeľnici, okres Stará Ľubovňa) a 4 Základné školy s vyučovaním nemeckého jazyka (Základná škola, Hlboká cesta 4, Bratislava; Základná škola, Nitrianske Pravno; Základná škola Kežmarok a Základná škola Medzev).

394. Pre nemeckú národnostnú menšinu je v Bratislave dostupná aj nemecko-slovenská spojená škola s medzinárodným programom s MŠ, základnou školou a gymnáziom – Deutsche Schule Bratislava. Škola vyučuje podľa nemeckých vzdelávacích štandardov v nemeckom vyučovacom jazyku, ale ponúkajú maturitu aj zo slovenského jazyka a literatúry, ako aj nemeckú medzinárodnú maturitnú skúšku.

395. Dodatky k ŠVP pre základné školy s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny a základné školy s vyučovaním jazyka národnostnej menšiny obsahujú vzdelávacie štandardy pre Nemecký jazyk a literatúru.

396. MŠVVŠ SR je gestorom každoročnej súťaže „*Súťaž v prednese nemeckej poézie a prózy*“ pre podporu nemeckého jazyka.

Článok 8.1.eii: *vysokoškolské a univerzitné vzdelávanie nemeckého jazyka*:

- Univerzita Komenského v Bratislave; Katedra germanistiky, nederlandistiky a škandinavistiky a Katedra nemeckého jazyka a literatúry v rámci Pedagogickej fakulty;
- Prešovská univerzita v Prešove Inštitút germanistiky v rámci Filozofickej fakulty;
- Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave; Katedra germanistiky v rámci Filozofickej Fakulty;
- Katolícka univerzita v Ružomberku; Katedra germanistiky v rámci Filozofickej fakulty);
- Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre; Katedra romanistiky a germanistiky na Filozofickej fakulte;
- Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici; Katedra germanistiky.

1.5.3.2 článok 9 – súdnictvo

397. K čl. 9 pozri spoločnú informáciu.

398. Jazyková pracovná skupina pre nemecký jazyk pokračovala v prekladoch právnych predpisov do nemeckého jazyka. Celkovo bolo v sledovanom období vyhotovených 7 prekladov právnych predpisov, ktoré sa postupne zverejňovali na právnom a informačnom portáli Slov-lex.[32]

1.5.3.3 článok 10 – správne orgány a verejné služby

399. K čl. 10 pozri spoločnú informáciu a bod 2 všeobecnej informácie.

400. Podľa SVNM sa používanie nemeckého jazyka na úrovni obcí mierne zlepšilo. Na základe výsledkov SODB 2021 sa počet obcí, v ktorých sa používa nemecký jazyk v úradnom styku, zvýšil o 1 obec (Chmeľnica, okres Stará Ľubovňa).

10.2.c: *uverejňovanie úradných dokumentov regionálnymi orgánmi aj v nemeckom jazyku:*

401. Ústredie PSVR zabezpečilo preklady a zverejnenie úradných dokumentov týkajúcich sa oblastí služieb zamestnanosti a oblasti sociálnych vecí a rodiny do nemeckého jazyka pre potreby podávania žiadostí.[33]

10.4.a: *zabezpečiť preklad alebo tlmočenie:*

402. V prípade potreby sú na úradoch práce, sociálnych vecí a rodiny prítomní nemecky hovoriaci kolegovia, ktorí sú súčinní pri vybavovaní klienta. Súčasne je možné obrátiť sa na Eures poradcu pre nemecky hovoriace členské krajiny Európskej únie.

1.5.3.4 článok 11 – médiá

403. K čl. 11 pozri spoločnú informáciu.

[32] https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy-v-jazyku-narodnostnych-mensin (v nemeckom jazyku)
[33] Vzory žiadostí pre oblasť služieb zamestnanosti > ÚPSVaR (gov.sk) (v nemeckom jazyku)

Článok 11.1.aiii: *zabezpečiť, aby verejnoprávni vysielatelia ponúkali rozhlasové a televízne programy v nemeckom jazyku:*

404. Pozri bod 67 spoločnej informácie k čl. 11.

Tabuľka č. 48: Počet hodín vysielania v rozhlasovom a televíznom vysielaní RTVS v jazyku národnostnej menšiny v sledovanom období

jazyk národnostnej menšiny	2019		2020		2021		2022	
	rozhlas	televízia	rozhlas	televízia	rozhlas	televízia	rozhlas	televízia
nemecký	16	3,51	16	6,47	16	3,94	32	7,87

Zdroj: MK SR

Článok 11.1.bii: *podporovať a/alebo uľahčovať pravidelné vysielanie súkromných rozhlasových programov v nemeckom jazyku:*

405. K legislatíve pozri bod 69 spoločnej informácie k čl. 12.

406. K projektovej podpore pozri body 75, 77 a 85 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 49: Počet podporených projektov nemeckej národnostnej menšiny v podprograme 2.4.3

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	0	0	0	0

Zdroj: FP KNM

Článok 11.1.cii: *podporovať a/alebo uľahčovať pravidelné vysielanie súkromných televíznych programov v nemeckom jazyku:*

407. Pozri bod 68 spoločnej informácie k čl. 12 a článok 11.1.bii.

Tabuľka č. 50: V sledovanom období vysielal televízne programové služby v Slovenskej republike nasledovný počet vysielateľov

jazyk národnostnej menšiny	2019	2020	2021	2022
nemecký	1	1	1	1

Zdroj: MK SR

Článok 11.1.d: *podporovať a/alebo uľahčovať výrobu a distribúciu zvukových a audiovizuálnych diel v nemeckom jazyku:*

408. Pozri článok 12.1.a.

Článok 11.1.ei: *podporovať a/alebo uľahčovať vytvorenie a/alebo vydávanie aspoň jedného týždenníka alebo denníka v nemeckom jazyku:*

409. Pozri bod 74 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 51: V sledovanom období bol v Slovenskej republike vydávaný nasledovný počet titulov periodickej tlače

jazyk národnostnej menšiny	2019	2020	2021	2022
nemecký	4	3	2	2

Zdroj: MK SR

410. Pozri bod 80 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 52: Počet podporených projektov nemeckej národnostnej menšiny v podprograme 2.2

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	1	1	1	1

Zdroj: FP KNM

Článok 11.1.fii: *uplatňovať existujúce opatrenia na finančnú pomoc aj na audiovizuálne produkcie v nemeckom jazyku*:

411. Pozri článok 12.1.a.

Článok 11.2:

- zaručiť slobodu priameho príjmu rozhlasového a televízneho vysielania zo susedných krajín v nemeckom jazyku

- nebrániť retransmisii rozhlasového a televízneho vysielania zo susedných krajín v nemeckom jazyku

- zabezpečiť slobodu prejavu a voľný pohyb informácií v písomnej tlači v nemeckom jazyku

412. Pozri body 70 až 72 spoločnej informácie k čl. 12.

Článok 11.3: *zabezpečiť, aby boli záujmy používateľov nemeckého jazyka zastúpené alebo zohľadnené v orgánoch zaručujúcich slobodu a pluralitu médií:*

413. Pozri bod 73 spoločnej informácie k čl. 12.

1.5.3.5 článok 12 – kultúrna činnosť a kultúrne zariadenia

414. K čl. 12 pozri spoločnú informáciu.

Článok 12.1.a: *podporovať tvorbu, rozmnožovanie a šírenie kultúrnych diel v nemeckom jazyku:*

415. Šírenie 43 audiovizuálnych diel v pôvodnom znení so slovenskými titulkami/dabingom.

416. Pozri body 78 až 79 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 53: Počet podporených projektov nemeckej národnostnej menšiny v podprograme 2.1.1

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	1	1	2	1

Zdroj: FP KNM

417. Pozri bod 81 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 54: Počet podporených projektov nemeckej národnostnej menšiny v podprograme 2.3

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	0	0	1	0

Zdroj: FP KNM

418. Pozri body 82 až 83 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 55: Počet podporených projektov nemeckej národnostnej menšiny v podprograme 2.4.1

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	0	0	0	0

Zdroj: FP KNM

419. Pozri bod 84 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 56: Počet podporených projektov nemeckej národnostnej menšiny v podprograme 2.4.2

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	0	0	0	0

Zdroj: FP KNM

420. Pozri body 86 až 87 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 57: Počet podporených projektov nemeckej národnostnej menšiny v podprograme 3.5.1

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	0	1	0	0

Zdroj: FP KNM

Článok 12.1.b: *podporovať prístup v iných jazykoch k dielam vyhotoveným v nemeckom jazyku prostredníctvom podpory a rozvoja prekladu, dabingu, postsynchronizácie a titulkovania:*

421. Pozri článok 12.1.a – prostredníctvom sprístupňovania audiovizuálnych diel v jazykoch národnostnej menšiny so slovenskými titulkami.

Článok 12.1.e: *zabezpečiť, aby orgány, ktoré organizujú alebo podporujú kultúrne aktivity, mali k dispozícii zamestnancov, ktorí nemecký jazyk ovládajú v plnom rozsahu:*

422. SNM – Múzeum kultúry karpatských Nemcov na Slovensku v Bratislave, Slovenský filmový ústav.

Článok 12.1.f: *podporovať priamu účasť zástupcov používateľov nemeckého jazyka na poskytovaní zariadení a plánovaní kultúrnych aktivít:*

423. Zo zákona o fonde je väčšina členov odbornej rady kultúry nemeckej národnostnej menšiny kreovaná na základe nominácie kultúrnych organizácií nemeckej národnostnej menšiny a následne volieb kandidátov na členov odborných rád zhromaždením kultúrnych organizácií nemeckej národnostnej menšiny, ktoré sa prihlásia do evidencie kultúrnych organizácií vedených fondom. Pozri bod 76 spoločnej informácie k čl. 12.

Článok 12.1.g: *podporovať a/alebo uľahčovať vytvorenie orgánu zodpovedného za zber, uchovávanie kópií a prezentáciu alebo publikovanie diel zhotovených v nemeckom jazyku:*

424. SNM – Múzeum kultúry karpatských Nemcov na Slovensku v Bratislave.

1.5.3.6 článok 13 – ekonomický a sociálny život

425. K čl. 13 pozri spoločnú informáciu.

1.5.3.7 článok 14 – cezhraničná spolupráca

426. K čl. 14 pozri spoločnú informáciu.

427. ***Článok 14.a:*** *uplatňovať dvojstranné a mnohostranné dohody so štátmi, v ktorých sa nemecký jazyk používa v rovnakej alebo podobnej forme, alebo uzavrieť takéto dohody s cieľom posilniť kontakty medzi používateľmi nemčiny v príslušných štátoch v oblasti kultúry, vzdelávania, informácií, odborného vzdelávania a celoživotného vzdelávania:*

428. Platná Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Spolkovej republiky Nemecko o kultúrnej spolupráci.

1.6 POĽSKÝ JAZYK

1.6.1 časť I. / článok 6 – informácie

– poskytovanie informácií príslušným orgánom, organizáciám a osobám o právach a povinnostiach zakotvených v charte:

429. V súlade so zmenou metodológie a schválením interpretácie výsledkov SODB 2021 počet príslušníkov poľskej národnostnej menšiny oproti sčítaniu v roku 2011 narástol o 2 198 obyvateľov. V prípade poľskej menšiny sa počet obyvateľov, ktorí si uviedli poľský jazyk ako svoj materinský jazyk, v porovnaní s rokom 2011 zvýšil o 702. Pozri bod 3 všeobecnej informácie.

430. V roku 2021 sa konali voľby členov a náhradníkov členov VNMES. Za poľskú národnostnú menšinu bol zvolený jeden riadny člen a jeden náhradník. Konzultácie prebiehajú na dennej báze aj mimo zasadnutia VNMES.

1.6.2 časť II. / článok 7 – ciele a zásady

431. K čl. 7 pozri všeobecnú a spoločnú informáciu k menšinovým jazykom.

1.6.3 časť III. / články 8 – 14

1.6.3.1 článok 8 – vzdelávanie

432. K čl. 8 pozri spoločnú informáciu (najmä body 24 až 25 a 27).

Články 8.1.aiii a 8.1.biii: *predškolské a primárne vzdelávanie v poľskom jazyku:*

433. Vzdelávanie v poľskom jazyku a vzdelávanie detí a mládeže príslušníkov poľskej národnostnej menšiny je v Slovenskej republike zabezpečované výlučne neziskovými organizáciami. Poľská sobotno-nedeľná škola v Žiline so sídlom v Cirkevnej základnej škole Romualda Zaymusa v Žiline je evidovaná v poľskom školskom systéme. Krúžok poľského jazyka pri Cirkevnom centre voľného času v Nitre ponúka výučbu poľského jazyka pre deti predškolskom veku a žiakov prvého stupňa základnej školy. Školské konzultačné stredisko pri Veľvyslanectve Poľskej republiky v Bratislave bolo zriadené v roku 2003 pre deti pracovníkov veľvyslanectva a poľských firiem delegovaných služobne na Slovensko a pre deti z radov poľskej menšiny na Slovensku.

Článok 8.1.eii: *vysokoškolské a univerzitné vzdelávanie poľského jazyka:*

434. Na fakulte humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici je zriadená Katedra slovanských jazykov. V rámci študijného programu „*Poľský jazyk a kultúra*“ je možné získať druhostupňové vysokoškolské vzdelanie.

Článok 8.1.fii*: vzdelávanie dospelých a ďalšie vzdelávanie poľského jazyka:*

435. Jazykové vzdelávanie dospelých sa realizuje v rámci Akadémie Polonus. Vzdelávanie dospelých prebieha v oblasti poľskej literatúry a poľského jazyka – kurzy poľského jazyka, prednášky a výstavy z oblasti poľskej literatúry, histórie, kultúry, umeleckej a remeselníckej tvorby. Učebnice a učebné pomôcky sú zabezpečené vďaka pomoci Ministerstva zahraničných veci Poľskej republiky.

1.6.3.2 článok 9 – súdnictvo

436. K čl. 9 pozri spoločnú informáciu.

1.6.3.3 článok 10 – správne orgány a verejné služby

437. K čl. 10 pozri spoločnú informáciu a bod 2 všeobecnej informácie.

438. V úradnom styku sa jazyk národnostnej menšiny používa v obciach, kde daná menšina tvorí najmenej 15 % obyvateľov. Túto podmienku nespĺňa ani jedna obec s poľským obyvateľstvom. Zákonom vymedzená územná pôsobnosť používať jazyk národnostnej menšiny však neplatí v prípade ústnej komunikácie. Podmienkou je súhlas zamestnanca orgánu verejnej správy a osoby zúčastnenej na konaní. V sledovanom období SVNM neregistroval podnety, ktoré by sa vzťahovali na možné porušenie jazykových práv poľskej

národnostnej menšiny v zmysle zákona o menšinových jazykoch. Pozri bod 50 spoločnej informácie k čl. 10.

439. Klienti úradov práce, sociálnych vecí a rodiny môžu používať a prijať priezvisko v rodnom jazyku. Okrem toho v prihraničných regiónoch s Poľskom sú prítomní aj plynule poľsky hovoriaci zamestnanci, ktorí sú v prípade potreby súčinní pri vybavovaní klienta.

1.6.3.4 článok 11 – médiá

440. K čl. 11 pozri spoločnú informáciu.

Článok 11.1.bii: *podporovať a/alebo uľahčovať pravidelné vysielanie súkromných rozhlasových programov v poľskom jazyku:*

441. K legislatíve pozri bod 69 spoločnej informácie k čl. 12.

442. K projektovej podpore pozri body 75, 77 a 85 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 58: Počet podporených projektov poľskej národnostnej menšiny v podprograme 2.4.3

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	0	1	0	0

Zdroj: FP KNM

Článok 11.1.cii: *podporovať a/alebo uľahčovať pravidelné vysielanie súkromných televíznych programov v poľskom jazyku:*

443. Pozri bod 68 spoločnej informácie k čl. 12 a článok 11.1.bii.

Tabuľka č. 59: V sledovanom období vysielal televízne programové služby v Slovenskej republike nasledovný počet vysielateľov

jazyk národnostnej menšiny	2019	2020	2021	2022
poľský	1	1	0	0

Zdroj: MK SR

Článok 11.1.d: *podporovať a/alebo uľahčovať výrobu a distribúciu zvukových a audiovizuálnych diel v poľskom jazyku:*

444. Pozri článok 12.1.a.

Článok 11.1.ei: *podporovať a/alebo uľahčovať vytvorenie a/alebo vydávanie aspoň jedného týždenníka alebo denníka v poľskom jazyku:*

445. Pozri bod 74 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 60: V sledovanom období bol v Slovenskej republike vydávaný nasledovný počet titulov periodickej tlače

Jazyk národnostnej menšiny	2019	2020	2021	2022
poľský	1	1	1	1

Zdroj: MK SR

446. Pozri bod 80 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 61: Počet podporených projektov poľskej národnostnej menšiny v podprograme 2.2

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	1	1	1	1

Zdroj: FP KNM

Článok 11.1.fii: *uplatňovať existujúce opatrenia na finančnú pomoc aj na audiovizuálne produkcie v poľskom jazyku*:

447. Pozri článok 12.1.a.

Článok 11.2:

- zaručiť slobodu priameho príjmu rozhlasového a televízneho vysielania zo susedných krajín v poľskom jazyku
- nebrániť retransmisii rozhlasového a televízneho vysielania zo susedných krajín v poľskom jazyku
- zabezpečiť slobodu prejavu a voľný pohyb informácií v písomnej tlači v poľskom jazyku

448. Pozri body 70 až 72 spoločnej informácie k čl. 12.

Článok 11.3: *zabezpečiť, aby boli záujmy používateľov poľského jazyka zastúpené alebo zohľadnené v orgánoch zaručujúcich slobodu a pluralitu médií:*

449. Pozri bod 73 spoločnej informácie k čl. 12.

1.6.3.5 článok 12 – kultúrna činnosť a kultúrne zariadenia

450. K čl. 12 pozri spoločnú informáciu.

Článok 12.1.a *podporovať tvorbu, rozmnožovanie a šírenie kultúrnych diel v poľskom jazyku:*

451. Šírenie 23 audiovizuálnych diel v pôvodnom znení so slovenskými titulkami/dabingom.

452. Pozri body 78 až 79 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 62: Počet podporených projektov poľskej národnostnej menšiny v podprograme 2.1.1

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	0	0	0	0

Zdroj: FP KNM

453. Pozri bod 81 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 63: Počet podporených projektov poľskej národnostnej menšiny v podprograme 2.3

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	0	0	0	1

Zdroj: FP KNM

454. Pozri body 82 až 83 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 64: Počet podporených projektov poľskej národnostnej menšiny v podprograme 2.4.1

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	0	0	0	0

Zdroj: FP KNM

455. Pozri bod 84 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 65: Počet podporených projektov poľskej národnostnej menšiny v podprograme 2.4.2

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	0	0	0	0

Zdroj: FP KNM

456. Pozri body 86 až 87 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 66: Počet podporených projektov poľskej národnostnej menšiny v podprograme 3.5.1

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	2	1	2	1

Zdroj: FP KNM

Článok 12.1.b: *podporovať prístup v iných jazykoch k dielam vyhotoveným v poľskom jazyku prostredníctvom podpory a rozvoja prekladu, dabingu, postsynchronizácie a titulkovania:*

457. Pozri článok 12.1.a – prostredníctvom sprístupňovania audiovizuálnych diel v jazykoch národnostnej menšiny so slovenskými titulkami.

Článok 12.1.f: *podporovať priamu účasť zástupcov používateľov poľského jazyka na poskytovaní zariadení a plánovaní kultúrnych aktivít*:

458. Spolupráca s Poľským inštitútom v Bratislave pri realizácii projekcií špecifikovaných v bode 12.1.a.

459. Zo zákona o fonde je väčšina členov odbornej rady kultúry poľskej národnostnej menšiny kreovaná na základe nominácie kultúrnych organizácií poľskej národnostnej menšiny a následne volieb kandidátov na členov odborných rád zhromaždením kultúrnych organizácií poľskej národnostnej menšiny, ktoré sa prihlásia do evidencie kultúrnych organizácií vedených fondom. Pozri bod 76 spoločnej informácie k čl. 12.

1.6.3.6 článok 13 – ekonomický a sociálny život

460. K čl. 13 pozri spoločnú informáciu.

1.6.3.7 článok 14 – cezhraničná spolupráca

461. K čl. 14 pozri spoločnú informáciu.

Článok 14.a: *uplatňovať dvojstranné a mnohostranné dohody so štátmi, v ktorých sa poľský jazyk používa v rovnakej alebo podobnej forme, alebo uzavrieť takéto dohody s cieľom posilniť kontakty medzi používateľmi poľského jazyka v príslušných štátoch v oblasti kultúry, vzdelávania, informácií, odborného vzdelávania a celoživotného vzdelávania:*

462. Platná Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Poľskej republiky o kultúrnej, vzdelávacej a vedeckej spolupráci a Program spolupráce medzi Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky a ministrom kultúry, národného dedičstva a športu Poľskej republiky na roky 2021-2025 podpísaný 27. januára 2021.

1.7 RÓMSKY JAZYK

1.7.1 časť I. / článok 6 – informácie

– *poskytovanie informácií príslušným orgánom, organizáciám a osobám o právach a povinnostiach zakotvených v charte:*

463. V súlade so zmenou metodológie a schválením interpretácie výsledkov SODB 2021 sa počet príslušníkov rómskej národnostnej menšiny oproti sčítaniu v roku 2011 zvýšil o 50 426 obyvateľov. V prípade rómskej menšiny sa počet obyvateľov, ktorí si uviedli rómsky jazyk ako svoj materinský jazyk, v porovnaní s rokom 2011 znížil o 21 992. Pozri bod 3 všeobecnej informácie.

464. V roku 2021 sa konali voľby členov a náhradníkov členov VNMES. Za rómsku národnostnú menšinu boli zvolení 4 riadni členovia a 4 náhradníci. Konzultácie prebiehajú pravidelne aj mimo zasadnutia VNMES. SVNM úzko spolupracuje so splnomocnencom vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity (ďalej len „SVRK“).

1.7.2 časť II. / článok 7 – ciele a zásady

465. K čl. 7 pozri všeobecnú a spoločnú informáciu k menšinovým jazykom.

Článok 7.1.d: *uľahčenie a/alebo podpora slovného alebo písomného prejavu v rómskom jazyku vo verejnom a v súkromnom živote:*

466. Slovenské národné stredisko pre ľudské práva (ďalej len „Stredisko“) v súčasnosti pripravuje všeobecný leták o službách Strediska v rómskom jazyku, z dôvodu zlepšenia informovania o poskytovaní právnej pomoci obetiam diskriminácie.

467. Stredisko v júni 2023 zaslalo list poslancom NR SR k pripravovanému návrhu zákona o jednorazovom finančnom odškodnení osôb sterilizovaných v rozpore s právom a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o odškodnení“). Berúc do úvahy národnostný a etnický pôvod potenciálnych žiadateľov, Stredisko navrhovalo, aby žiadosť mohla byť podaná a v jazyku národnostných menšín. Stredisko takisto navrhovalo, aby oprávnené orgány, ktoré sú povinné prijímať žiadosti o priznanie nároku a poskytnúť asistenciu žiadateľom mali dostatočnú personálnu kapacitu na poskytovanie asistencie aj v jazykoch národnostných menšín a poskytnuté pre žiadateľov. Nad rámec zákona Stredisko odporúčalo zrealizovať informačnú kampaň aj v jazykoch národnostných menšín pre potenciálne obete nezákonných sterilizácií.[34] Pripomienky v tomto znení Stredisko adresovalo aj v rámci medzirezortného pripomienkového konania k návrhu zákona o odškodnení.[35]

468. Od začiatku implementácie projekt Zdravé komunity (2017 – do súčasnosti aj v pripravovanom projekte) podporuje zamestnávanie na lokálnej úrovni. Pri pomoci klientom je kladený dôraz na to, aby zamestnanec na pozícii APZ bol z miestnej rómskej komunity a ovládal okrem slovenského jazyka aj rómsky jazyk, resp. jazyk, ktorý je v komunite komunikačný (spravidla slovenský, rómsky, či maďarský jazyk). APZ teda v prípade potreby zabezpečujú tlmočenie, ako pri spolupráci s lekármi prvého kontaktu, tak aj v nemocniciach medzi zdravotníckym personálom a pacientmi. Používanie miestneho komunikačného jazyka je kľúčové pre efektívne vykonávanie aktivít súvisiacich s podporou zdravia.

1.7.3 časť III. / články 8 – 14

1.7.3.1 článok 8 – vzdelávanie

469. K čl. 8 pozri spoločnú informáciu (najmä body 22 až 24 a 26 až 29).

Článok 8.1.aiii: *predškolské vzdelávanie v rómskom jazyku:*

Grantová schéma na podporu poskytovania ranej starostlivosti a ranej intervencie deťom vo veku 0-6 rokov

470. MŠVVŠ SR vyhlásilo grantovú schému na podporu poskytovania ranej starostlivosti a ranej intervencie deťom vo veku 0-6 rokov (ďalej len „grantová schéma“). Cieľom je znížiť počet žiakov, ktorí nedosahujú ani základnú úroveň zručností, podporiť rovnosť príležitostí vo vzdelávaní a znížiť socioekonomický vplyv na vzdelávacie výsledky žiakov. Ďalšími cieľmi tejto aktivity sú zvyšovanie počtu detí v predprimárnom vzdelávaní, zníženie miery predčasného ukončovania školskej dochádzky so špeciálnym zameraním na deti zo sociálne znevýhodneného prostredia a prostredia marginalizovaných komunít.

471. Raná starostlivosť poskytovaná cez túto grantovú schému nie je súčasťou práce MŠ - hlavnou cieľovou skupinou sú okrem samotných detí ich rodiny a miestom výkonu práce je

[34] https://www.snslp.sk/wp-content/uploads/list_poslancom.pdf (v slovenskom jazyku)

[35] https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2023/388/pripomienky/zobraz (v slovenskom jazyku)

prirodzené prostredie rodiny. Element rómskeho jazyka ako materinského jazyka je podporovaný cez zamestnávanie asistentov ranej starostlivosti priamo z komunít, ktoré sú do projektu zapojené, pričom podmienkou zamestnania je ovládanie jazyka komunity (najmä slovenského, maďarského, alebo rómskeho) a prehľad v miestnych podmienkach.

472. Odkaz na plné znenie grantovej schémy je dostupný na webovej stránke MŠVVŠ SR.[36]

Národný projekt Podpora predprimárneho vzdelávania detí z marginalizovaných rómskych komunít II (PRIM II)

473. Úrad splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity (ďalej len „ÚSVRK“) v období realizácie medzi januárom 2017 a októbrom 2023 realizoval národný projekt *Podpora predprimárneho vzdelávania detí z marginalizovaných rómskych komunít II* (ďalej len „PRIM II“).[37]

474. Prvým zámerom projektu bolo dostať do MŠ čo najviac detí z prostredia rómskych komunít. Druhým zámerom projektu bolo doviesť do MŠ podporné opatrenia s cieľom zabezpečiť rýchlu integráciu detí z rómskych komunít do zmiešaných kolektívov MŠ (zavedením pozícií špeciálneho pedagóga a rodičovského asistenta a vytváraním inkluzívnych tímov z pedagogických a odborných kolektívov MŠ).

Výstupmi projektu bolo približne 11 000 detí, ktoré absolvovali minimálne 1 školský rok v predprimárnom vzdelávaní; v 133 materských školách pripravené inkluzívne tímy využívajúce inovatívne prístupy; overenie a zabehnutie pozície rodičovských asistentov, pochádzajúcich priamo zo zapojených komunít; a vypracovaný špeciálny stimulačný program pre 3-4 ročné deti na odstraňovanie kognitívnych deficitov a metodika pre prácu s rodinou, oboje so zameraním na prostredie marginalizovaných rómskych komunít (ďalej len „MRK“).

475. Výstupy z projektu PRIM II boli komunikované MŠVVŠ SR, ktoré na ne nadviazalo v projekte *Podpora pomáhajúcich profesií (POP 3).*[38] V projekte POP 3, ktorý je v gescii NIVaM zanechalo výstupy z dobrej praxe získanej počas trvania PRIM II, menovite zachovanie overenej pozície rodičovských asistentov v lokalitách, v ktorých je minimálne 30 % detí v MŠ z prostredia rómskych komunít (to zahŕňa aj uplatňovanie dočasných vyrovnávacích opatrení – primárneho zamestnávania Rómok a Rómov z konkrétnych lokalít); v projekte POP 3 taktiež pokračujú špeciálni pedagógovia; skúsenosti a odporúčania z PRIM II, vrátane overeného stimulačného programu, sú aj naďalej využívané pri realizácii projektu POP 3.

476. Element rómskeho jazyka ako materinského jazyka je opäť podporovaný cez primárne zamestnávanie rodičovských asistentov z prostredia komunít, v ktorých projekt pôsobil (PRIM II) a pôsobí (POP 3), pričom znalosť jazyka komunity a pomerov komunity bola podmienkou prijatia do zamestnania na pozíciu rodičovského asistenta.

Články 8.1.biii a 8.1.ciii: *primárne, sekundárne a odborné vzdelávanie v rómskom jazyku*

477. V Slovenskej republike existuje 7 súkromných škôl, ktoré sú zamerané na rómsku národnostnú menšinu a vo vyučovacom procese vyučujú rómsky jazyk a literatúru a rómske reálie.

[36] https://www.minedu.sk/grantova-schema-na-podporu-ranej-starostlivosti-a-intervencie/
(v slovenskom jazyku)

[37] https://www.romovia.vlada.gov.sk/narodne-projekty/np-prim-ii-projekt-inkluzie-v-materskych-skolach/
(v slovenskom jazyku)

[38] https://nivam.sk/wp-content/uploads/2023/08/IMPLEMENTACNY-MANUAL_POP-3_2023.pdf
(v slovenskom jazyku)

Zoznam škôl v Slovenskej republike s vyučovaním rómskeho jazyka:

- Základná škola Kružlová;
- Základná škola Stropkov;
- Súkromná spojená škola – súkromná základná škola s MŠ v Kremnici;
- Súkromná základná škola v Košiciach;
- Osemročné súkromné gymnázium Zefyrina Jiméneza Mallu;
- Súkromná stredná odborná škola pedagogická a sociálna v Košiciach;
- Súkromné hudobné a dramatické konzervatórium v Košiciach;
- Súkromné hudobné a dramatické konzervatórium v Rimavskej Sobote;
- Súkromná stredná odborná škola v Kežmarku;
- Prešovská univerzita v Prešove; Ústav rómskych štúdií (viac v čl. 8.1 eii).

478. Základné školy, stredné školy: ani v jednom školskom zariadení sa nepoužíva rómsky jazyk ako vyučovací jazyk, ale vyučuje sa ako cudzí jazyk v dotácii 3 hodiny týždenne.

479. MŠVVŠ SR vyčlenilo finančné prostriedky na rozvojové projekty a dotácie prostredníctvom výziev pre školy:

- V rámci rozvojového projektu *„Podpora výučby materinského jazyka národnostnej menšiny“* MŠVVŠ SR v školskom roku 2022/2023 podporilo 8 projektov od oprávnených žiadateľov v celkovej sume 12 000 EUR, v ktorých sa podporila aj výučba rómskeho jazyka.

480. V rámci vzdelávacej platformy Edu TV, boli vytvorené videá aj *pre vyučovanie predmetu* rómsky jazyk*.* Všetky videá boli pripravené pre 6. ročník základnej školy v súlade so štátnym vzdelávacím programom.

481. MŠVVŠ SR participuje aj na projekte *ROMANI/PLURILINGUAL POLICY EXPERIMENTATION – Inklúzia rómskych detí vo vzdelávaní – plurilingválny prístup* (2022 – 2025). Do projektu je zapojené Slovinsko, Grécko a Slovenská republika. Cieľom pilotného projektu je vytvárať príležitosti na rozvoj povedomia rómskych i nerómskych žiakov o rómskom jazyku, kultúre a histórii a vytvoriť predpoklady na výučbu rómskeho jazyka na základných školách v markantnejšom meradle. Otváracia online konferencia projektu sa uskutočnila v marci 2022. V školskom roku 2022/2023 sa realizovali viaceré pracovné stretnutia riadiacej skupiny v Rade Európy a koordinovala sa spolupráca so zástupcami škôl v Slovenskej republike.

482. MŠVVŠ SR schválilo Dodatky k ŠVP pre základné školy s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny a základné školy s vyučovaním jazyka národnostnej menšiny, ktoré obsahujú aj vzdelávacie štandardy pre Rómsky jazyk a literatúru.

483. MŠVVŠ SR vypracovalo metodologický rámec analýzy učebníc spoločenskovedných predmetov (dejepis, geografia, občianska náuka, etická výchova) obsahujúcich informácie o rómskej menšine – práce súvisiace s vypracovaním metodológie, podľa definovaných kritérií vypracovaný prehľad učebníc za posledných 5 rokov s platnou doložkou; zabezpečenie komunikácie s knižnicou a vypracovanie zoznamu dostupných učebníc.

484. MŠVVŠ SR v spolupráci s Radou Európy monitoruje implementáciu rómskeho jazyka a reálií v školách a školských zariadeniach s cieľom zmapovať reálny stav. Získané výsledky ukázali, že školy a školské zariadenia využívajú rómske reálie a rómsky jazyk vo výchovno-vzdelávacom procese. Ovládanie základov rómskeho jazyka pedagogických a odborných zamestnancov je v kontexte prekonávania možných jazykových i sociálnych bariér vo

výchovno-vzdelávacom procese škôl a školských klubov detí, ktoré vzdelávajú aj rómskych žiakov/deti, považované v školskej praxi za profesijnú kompetenciu s pridanou hodnotou.[39]

485. MŠVVŠ SR je gestorom a spoluorganizátorom každoročnej súťaže „*Amari Romaňi Čhib – Naša rómsky jazyk*“ pre žiakov rómskej národnostnej menšiny a celoštátnej výtvarno-literárnej súťaže pre žiakov základných škôl, základných umeleckých škôl a centier pre deti a rodiny „*Farebný svet – Coloriskeri luma*“.

486. Globálnym cieľom *Stratégie rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030* (ďalej len „Stratégia 2030“)[40] v prioritnej oblasti *Vzdelávanie* je zabezpečiť do roku 2030 rovný prístup Rómov a Rómok ku kvalitnému vzdelávaniu v hlavnom vzdelávacom prúde od narodenia po uplatnenie na trhu práce, s dôrazom na uplatňovanie desegregačných a inkluzívnych opatrení v edukačnom procese vo všetkých stupňoch vzdelávania. Aktivity majú stanovené merateľné ukazovatele, ciele, zodpovedné a spolupracujúce subjekty a zdroje financovania.

487. V prioritnej oblasti Vzdelávanie sa rómskeho jazyka týka čiastkový cieľ 6 *Rozvíjať rómsku národnostnú identitu a podporovať realizáciu práv Rómov a Rómok ako národnostnej menšiny, s osobitým zreteľom na jazykové práva*, opatrenie 6.2 *Podporiť rozvoj národnostného školstva pre rómsku národnostnú menšinu na všetkých stupňoch vzdelávania* a aktivity:

- *6.2.1 Podporovať existujúce a novovznikajúce MŠ, základné školy a stredné školy s vyučovaním rómskeho jazyka;*
- *6.2.3 Pilotne overiť Stratégiu Rady Európy pre vyučovanie rómskeho jazyka s dôrazom na úlohu rómskeho jazyka a viacjazyčného vzdelávania pri inklúzii rómskych detí.*

Článok 8.1.eii: *vysokoškolské vzdelávanie, univerzitné vzdelávanie, vzdelávanie dospelých a ďalšie vzdelávanie rómskeho jazyka:*

488. V súčasnosti jediná Prešovská univerzita v Prešove; Ústav rómskych štúdií poskytuje vysokoškolské štúdium na akreditovanom študijnom programe pedagogického zamerania – Rómsky jazyk, literatúra a reálie v kombinácii s inými predmetmi v študijnom odbore Učiteľstvo akademických predmetov.

489. V prioritnej oblasti *Vzdelávanie* Stratégie 2030 sa rómskeho jazyka týka čiastkový cieľ 6 *Rozvíjať rómsku národnostnú identitu a podporovať realizáciu práv Rómov a Rómok ako národnostnej menšiny, s osobitým zreteľom na jazykové práva* a aktivity:

- *6.2.2 Vytvoriť a implementovať návrh programu pre podporu VŠ študentov v študijnom programe „Učiteľstvo rómskeho jazyka, literatúry a reálií* v gescii MŠVVŠ SR;
- *6.4.2 Realizovať jazykové kompetenčné vzdelávanie zamerané na udržiavanie a zdokonaľovanie úrovne ovládania jazyka národnostných menšín pre štátnych zamestnancov vrátane ovládania rómskeho jazyka* v gescii ÚV SR, ÚSVNM.

490. Vysoké školy momentálne podľa zákona č. 269/2018 Z. z. o zabezpečovaní kvality vysokoškolského vzdelávania nie sú oprávnené vytvárať nové študijné programy v žiadnom študijnom odbore (s výnimkou tých, v ktorých nemajú akreditovaný žiadny študijný program) až do kladného posúdenia vnútorných systémov zabezpečovania kvality zo strany Slovenskej akreditačnej agentúry pre vysoké školstvo. Z tohto dôvodu nebolo v roku 2022 zo strany

[39] https://nivam.sk/krajske-pracovisko-narodneho-institutu-vzdelavania-a-mladeze-v-presove-zorganizovalo-odborny-seminar-so-zamerom-prezentovat-vysledky-monitoringu-romskeho-jazyka-a-realii-v-skolach-a-skolskych-zariaden/ (v slovenskom jazyku)

[40] Strategy of equality, inclusion and participation of Roma until 2030 | Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity (gov.sk)

MŠVVŠ SR možné vytvoriť nový program rómskeho jazyka a reálií.

Vysoké školy

491. Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Ústav romologických štúdií ponúka v študijnom odbore *Sociálna práca* predmet Rómsky jazyk ako cudzí jazyk.

492. Prešovská univerzita v Prešove, Ústav rómskych štúdií ponúka študijný program pedagogického zamerania *Rómsky jazyk, literatúra a reálie v kombinácii si inými predmetmi v študijnom programe Učiteľstvo akademických predmetov, ako jediná vzdelávacia inštitúcia v SR a tretia v Európe pripravujúca učiteľov rómskeho jazyka*. Od akademického roka 2019/2020 je zavedený nový akreditovaný študijný odbor Rómsky jazyk a literatúra ako pedagogický, teda učiteľský odbor v kombinácii s viac ako dvadsiatimi špecializáciami. V školskom roku 2024/2025 budú pripravení prví učitelia s aprobáciou Rómsky jazyk, ktorí budú môcť vyučovať rómsky jazyk na základných a stredných školách.

493. Prešovská univerzita v Prešove, Pedagogická fakulta ponúka v študijnom odbore Predškolská a elementárna pedagogika predmet Rómsky jazyk ako cudzí jazyk.

Článok 8.1.g: *vyučovanie dejín a kultúry, ktoré ovplyvnili rómsky jazyk:*

494. Uznesením vlády SR z apríla 2021 k Stratégii 2030 bol rezort kultúry po prvý raz v histórii plánovania inkluzívnych politík zaviazaný vypracovať *Víziu rozvoja rómskej kultúry, jazyka a podpory identity a akčný plán na roky 2022 – 2024*. Materiál priamo nadväzuje na ciele Stratégie 2030. Materiál bol prijatý participatívnym spôsobom, v konzultácii s členmi odborných rád fondu a zástupcami rómskej menšiny vo VNMES.

495. Vláda SR sa zaviazala implementáciou Vízie rómskej kultúry, jazyka a podpory identity:

- rozšíriť a stabilizovať verejnoprávne médiá s cieľom širšieho spravodajského a publicistického pôsobenia smerovaného tak na rómsku, ako aj majoritnú časť populácie a vytvárať priestor na používanie rómskeho jazyka vo vysielaní;
- zvyšovať kvalitu a zacielenie národnostného vysielania vo verejnoprávnych médiách;
- podporovať kvalitnú filmovú a dokumentárnu tvorbu o histórii, živote a kultúre Rómov;
- podporovať kvalitu neziskových a súkromných médií a nezávislých tvorcov obsahov s dôrazom na zabezpečenie objektívnosti a plurality názorov;
- podporovať pravidelné vydávanie rómskej periodickej tlače zameranej na dospelého a detského čitateľa a skvalitňovať obsah, zameriavať príspevky na konkrétnu cieľovú skupinu a získavať od nej spätnú väzbu s účelom zlepšiť kvalitu periodickej tlače.

Úprava a zmena diagnostických postupov

496. VÚDPaP aktuálne reviduje a dopracováva štandardy k diagnostike kognitívnych schopností Diferenciálna diagnostika kognitívnych schopností detí zo sociálne znevýhodneného prostredia a ďalšie odborné a diagnostické postupy, metodické a metodologické manuály orientované na deti a mládež rómskej národnosti. VÚDPaP taktiež realizuje vzdelávacie aktivity v oblasti inovovanej psychodiagnostiky a implementácie systému podporných opatrení.

497. V prioritnej oblasti *Vzdelávanie* Stratégie 2030 sa rómskeho jazyka týka čiastkový cieľ 6 *Rozvíjať rómsku národnostnú identitu a podporovať realizáciu práv Rómov a Rómok ako národnostnej menšiny, s osobitým zreteľom na jazykové práva*; opatrenie 6.1 Umožniť vzdelávanie v materinskom jazyku pre deti a žiakov z RK na všetkých stupňoch vzdelávania a aktivita 6.1.4:

- *6.1.4 Zapracovať dejiny a literatúru Rómov vrátane holokaustu Rómov do ŠVP na*

všetkých stupňoch vzdelávania v zmysle Odporúčania CM/Rec (2020)2 Výboru ministrov Rady Európy členským štátom o začlenení dejín Rómov a/alebo kočovníkov do učebných osnov a vzdelávacích materiálov.

Článok 8.1.h: *základné a ďalšie vzdelávanie učiteľov vyučujúcich rómsky jazyk (v rómskom jazyku)*:

Projekt Inovatívne vzdelávanie učiteľov s cieľom zvýšiť ich interkultúrne kompetencie vo vzdelávacom procese rómskych žiakov alebo Spolu s Rómami dosiahneme viac II

498. Projekt je pokračovaním úspešného projektu *Spolu s Rómami dosiahneme viac I*. Zameriava sa na vypracovanie učebných materiálov, publikácií a metodík pre rómsky jazyk, kultúru a históriu; podporu interkultúrneho a inkluzívneho vzdelávania v školách so žiakmi z rómskych komunít a na zvýšenie odbornej kompetencie pedagogických a odborných zamestnancov a manažmentu škôl. Projekt realizuje NIVaM, ktorý je priamo riadenou organizáciou MŠVVŠ SR. V rámci projektu boli vyškolené rôzne cieľové skupiny (manažment škôl; učitelia a učiteľky MŠ, základných škôl a stredných škôl; akademici) a pripravila sa limitovaná edícia 11 učebných materiálov. V rámci projektu *Spolu s Rómami dosiahneme viac II* sa pripravuje vydanie ďalších 12 druhov učebných materiálov.

Projekt Inovatívne vzdelávanie učiteľov s cieľom zvýšiť ich interkultúrne kompetencie vo vzdelávacom procese rómskych žiakov alebo Spolu s Rómami dosiahneme viac II

499. Projekt je pokračovaním úspešného projektu Spolu s Rómami dosiahneme viac I. Zameriava sa na vypracovanie učebných materiálov, publikácií a metodík pre rómsky jazyk, kultúru a históriu; podporu interkultúrneho a inkluzívneho vzdelávania v školách so žiakmi z rómskych komunít a na zvýšenie odbornej kompetencie pedagogických a odborných zamestnancov a manažmentu škôl. Projekt realizuje NIVaM, ktorý je priamo riadenou organizáciou MŠVVŠ SR. V rámci projektu boli vyškolené rôzne cieľové skupiny (manažment škôl; učitelia a učiteľky MŠ, základných škôl a stredných škôl; akademici) a pripravila sa limitovaná edícia 11 učebných materiálov. V rámci projektu Spolu s Rómami dosiahneme viac II sa pripravuje vydanie ďalších 12 druhov učebných materiálov.

Profesijný rozvoj pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov

500. MŠVVŠ SR naďalej zabezpečovalo profesijný rozvoj pre pedagogických a odborných zamestnancov, ktorí vzdelávajú deti a žiakov patriacich k národnostným menšinám a etnickým skupinám, ako aj deti a žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia (ďalej len „SZP“) a z MRK. Vzdelávania boli zamerané na témy: inkluzívne vzdelávanie; interkultúrny a interetnický dialóg; podpora využitia rómskeho jazyka a rómskej kultúry vo vyučovacom procese; metodika vyučovania slovenského jazyka a slovenskej literatúry na školách s VJM a kurikulárna reforma. Vytvorili sa dva programy inovačného vzdelávania a sady učebných zdrojov. Ďalšie sady učebných zdrojov sú pripravené na schválenie.

501. V prioritnej oblasti *Vzdelávanie* Stratégie 2030 sa rómskeho jazyka týka čiastkový cieľ 2 Zvýšiť počty a kvalitu pedagogických, odborných a pomocných zamestnancov pri edukácií detí a žiakov z MRK; opatrenie 2.2 Zvyšovať kompetencie odborných, pedagogických a ďalších zamestnancov škôl a školských zariadení pre prácu so žiakmi z MRK prostredníctvom kvalifikačných kurzov, vzdelávania a metodickej podpory a aktivita 2.2.1:

- *2.2.1 Vytvoriť a realizovať programy profesijného rozvoja pedagogických, odborných a ďalších zamestnancov škôl a školských zariadení pre prácu so žiakmi z MRK na všetkých stupňoch vzdelávania s dôrazom na inkluzívne, dištančné vzdelávanie a rozvoj funkčnej gramotnosti detí a žiakov z MRK v* gescii MŠVVŠ SR.

502. V rámci projektu *Inovatívne vzdelávanie učiteľov s cieľom zvýšiť ich interkultúrne*

kompetencie vo vzdelávacom procese rómskych žiakov (financovaný z Nórskeho finančného mechanizmu) bol vypracovaný program s názvom *Interkultúrne vzdelávať v školách so žiakmi z rómskych komunít pre MŠ, základné školy a stredné školy.*[41]

503. Zámerom projektu je systémová podpora zavedenia vyučovania rómskeho jazyka a literatúry na všetkých stupňoch vzdelávania v rámci školského vzdelávacieho programu škôl so žiakmi z rómskych komunít, podpora interkultúrneho vzdelávania a demokratického a inkluzívneho školského prostredia. Prijalo sa viac ako štyridsať pedagogických zamestnancov a odborníkov v oblasti vzdelávania žiakov z rómskych komunít na vzdelávací tréning s názvom *Interkultúrne vzdelávať v školách so žiakmi z rómskych komunít*. Vyškolilo sa šesťdesiat manažérov v rámci školenia manažmentu škôl a desať pedagógov na prípravu na štátnu jazykovú skúšku z rómskeho jazyka.

504. VÚDPaP spolupracoval s MŠVVŠ SR pri tvorbe odborného postupu *Dieťa s odlišným materinským jazykom v poradenskom a edukačnom procese – dieťa s rómskym materinským jazykom.* Tento materiál, dostupný na webovej stránke VÚDPaP-u[42], je súčasťou odborných postupov v pedagogickej a poradenskej praxi a výstupom z *Národného projektu Štandardizáciou systému poradenstva a prevencie k inklúzii a úspešnosti na trhu práce*.

505. V prioritnej oblasti *Vzdelávanie* sa rómskeho jazyka týka *čiastkový cieľ 6 Rozvíjať rómsku národnostnú identitu a podporovať realizáciu práv Rómov a Rómok ako národnostnej menšiny, s osobitým zreteľom na jazykové práva,* opatrenie 6.1 *Umožniť vzdelávanie v materinskom jazyku pre deti a žiakov z RK na všetkých stupňoch vzdelávania* a aktivity:

- *6.1.1 Vytvoriť podporné opatrenia pre deti a žiakov z RK s nedostatočnou znalosťou vyučovacieho jazyka, ktorý nie je ich materinským jazykom* v gescii MŠVVŠ SR;
- *6.1.2 Vytvoriť programy (profesijného rozvoja) pre vyučovanie rómskeho jazyka pre posilnenie inklúzie rómskych žiakov v ich vzdelávaní* v gescii MŠVVŠ SR. *V rámci projektu Inovatívne vzdelávanie učiteľov s cieľom zvýšiť ich interkultúrne kompetencie vo vzdelávacom procese rómskych žiakov* (financovaný z Nórskeho finančného mechanizmu) boli vypracované 2 programy:
    - program - Príprava pedagógov na štátnu jazykovú skúšku z rómskeho jazyka;
    - 2. program - Interkultúrne vzdelávať v školách so žiakmi z rómskych komunít pre MŠ, základné školy a stredné školy.

506. Program inovačného vzdelávania bol vytvorený a zaradený do ponuky vzdelávania s cieľom zvýšiť počet pedagogických zamestnancov s kompetenciou využitia rómskeho jazyka pre posilnenie inklúzie rómskych žiakov v ich vzdelávaní.

Článok 8.1.i: *dozorný orgán zodpovedný za monitorovanie pokroku:*

507. V Slovenskej republike je Štátna školská inšpekcia hlavným dozorným orgánom, zodpovedným za monitorovanie úrovne pedagogického riadenia, výchovy a vzdelávania, materiálno-technických podmienok vrátane praktického vyučovania v školách a školských zariadeniach, na pracoviskách praktického vyučovania a nad úrovňou činností v špeciálnych výchovných zariadeniach a školských zariadeniach výchovného poradenstva a prevencie. Svoju činnosť vykonáva prostredníctvom školských inšpektorov, pričom v prípade zistených

[41] https://www.minedu.sk/interkulturne-vzdelavat-v-skolach-so-ziakmi-z-romskych-komunit/ (v slovenskom jazyku)

[42] https://vudpap.sk/wp-content/uploads/2022/06/Dieta-s-odlisnym-materinskym-jazykom-v-poradenskom-a-edukacnom-procese-%E2%80%93-dieta-s-romskym-materinskym-jazykom.pdf (v slovenskom jazyku)

nedostatkov uplatňuje opatrenia na nápravu stavu. Svoje zistenia verejne publikuje na svojom webovej stránke ako súhrnné správy a správy z jednotlivých škôl a školských zariadení.

508. Odkazy na:

- právny rámec kompetencií Štátnej školskej inšpekcie – zákon č. 596/2003 Z. z.;[43]
- správy z jednotlivých škôl a školských zariadení;[44]
- súhrnné správy.[45]

1.7.3.2 článok 9 – súdnictvo

509. K čl. 9 pozri spoločnú informáciu.

510. Jazyková pracovná skupina pre rómsky jazyk pokračovala v prekladoch právnych predpisov do rómskeho jazyka. Celkovo bolo v sledovanom období vyhotovených 14 prekladov právnych predpisov, ktoré sa postupne zverejňovali na právnom a informačnom portáli Slov-lex.[46]

1.7.3.3 článok 10 – správne orgány a verejné služby

511. K čl. 10 pozri spoločnú informáciu a bod 2 všeobecnej informácie.

Článok 10.2.g *použitie alebo prijatie, v prípade potreby spolu s názvom v úradnom jazyku, názvov miest v rómskom jazyku*:

512. ÚSVRK participuje v pracovnej skupine v gescii ÚV SR, ÚSVNM. ÚSVRK spolupracoval a poskytol súčinnosť v súvislosti s novelou nariadenia č. 221/1999 Z. z. (predpis bol zrušený nariadeným vlády č. 35/2023 Z. z.).

513. V súvislosti s novelou ÚSVRK spolupracoval pri distribúcii a vyhotovení dotazníkového prieskumu v podobe videonahrávok a zvukových nahrávok. Vo vybraných obciach realizovali zamestnanci ÚSVRK po absolvovaní školenia (metodické usmernenie) zber údajov týkajúcich sa názvov obcí v rómčine a historických názvov obcí v rómčine. Prieskum bol realizovaný v 3 samosprávnych krajoch v 81 obciach.

Článok 10.4.a: *doplňujúca informácia:*

514. Využívanie prekladov do rómskeho jazyka v úradnom styku je skôr príležitostné. Týka sa to najmä inštruktážnych oznamov v rámci aktuálnych udalostí ako sú napr. voľby, sčítavanie obyvateľstva, zdravotnícke formuláre pre ženy (informovaný súhlas pacienta/ky pred lekárskym zákrokom), úradných oznámení, vyhlásení, vývesiek, označovaní názvov úradných budov a príležitostných formulárov.

515. V evidencii uchádzačov o zamestnanie sa nachádza zanedbateľný počet klientov, ktorí sa hlásia k rómskej národnosti. Väčšina týchto klientov sa hlási k maďarskej, resp. slovenskej národnosti. Pre obe skupiny klientov sú na úradoch práce, sociálnych vecí a rodiny zverejnené všetky potrebné formuláre. Vybavenie úradných záležitostí uvedených klientov je plne zabezpečené.

516. Vyhlasovanie oznamov obecným rozhlasom v rómskom jazyku je zriedkavé a je realizovateľné v obciach výlučne len s rómskym obyvateľstvom (Lomnička, Jurské, sídlisko Luník IX).

[43] https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2003/596/20230530 (v slovenskom jazyku)
[44] https://www.ssi.sk/spravy-z-jednotlivych-skol-a-skolskych-zariadeni/ (v slovenskom jazyku)
[45] https://www.ssi.sk/spravy-z-inspekcii/ (v slovenskom jazyku)
[46] https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy-v-jazyku-narodnostnych-mensin (v rómskom jazyku)

517. ÚSVRK spolupracoval v roku 2022 a 2023 s MV SR na preklade viacerých informačných letákov do rómskeho jazyka – konkrétne sa to týkalo informačnej brožúry *Nestaňte sa obeťou obchodovania s ľuďmi*, ktorá vyšla v 6 jazykoch vrátane rómskeho a bola použitá primárne v súvislosti s vojnou na území Ukrajiny a letáku *Nútené sobáše*. Letáky sú publikované na stránke MV SR.[47]

518. V rámci zlepšenia prístupu obyvateľov z prostredia MRK, ktorých materinským jazykom je rómsky, ale aj maďarský jazyk, k zdravotným službám a informáciám organizácia Zdravé regióny zamestnáva APZ, ktorí vykonávajú zdravotnú osvetu na komunitnej úrovni. Jednou z nosných činností je aj prekonávanie jazykových bariér vo vzťahu k zdravotnému systému a poskytovateľom zdravotnej starostlivosti na Slovensku. V rámci siete nemocníc pôsobia Zdravé regióny v spádových nemocniciach v okresoch s viac ako 20 % obyvateľov z prostredia MRK. V týchto zariadeniach pôsobia zamestnanci organizácie na pozícii asistent/ka podpory zdravia v prostredí nemocníc (ďalej len „APZN"). Ich úlohou je okrem iného aj prekonávanie jazykových bariér medzi klientmi a personálom nemocnice. V prípade oboch pracovných pozícií je znalosť jazyka cieľovej skupiny (rómsky, slovenský, maďarský) kvalifikačnou podmienkou na pracovnú pozíciu. V súčasnosti majú Zdravé regióny umiestnených 285 APZ v menej rozvinutých regiónoch a 15 APZ vo viac rozvinutom regióne. V zdravotníckych zariadeniach je v menej rozvinutých regiónoch umiestnených 14 APZN, vo viac rozvinutom regióne je 1 APZN. V budúcom programovom období bude tento počet navýšený.

Články 10.2.b, 10.4.a a 10.4.c: *predkladať ústne alebo písomné žiadosti regionálnemu alebo miestnemu orgánu v rómskom jazyku; zabezpečiť preklad alebo tlmočenie; zamestnanci verejných služieb so znalosťami rómskeho jazyka:*

519. Pozri článok 7.1.d k tomuto jazyku.

520. Podľa SVNM sa používanie rómskeho jazyka na úrovni obcí mierne zlepšilo.

521. Podľa sčítania SODB 2021 sa počet obcí, v ktorých sa používa rómsky jazyk v úradnej komunikácii, zvýšil o 64 obcí.

522. Štátni zamestnanci úradov práce, sociálnych vecí a rodiny realizovali v rokoch 2021-2022 vzdelávanie v rómskom jazyku. Na rok 2023 je jazykové vzdelávanie plánované. Pozri tabuľku č. 10 spoločnej informácie k čl. 10.

1.7.3.3 článok 11 – médiá

523. K čl. 11 pozri spoločnú informáciu.

Článok 11.1.aiii: *zabezpečiť, aby verejnoprávni vysielatelia ponúkali rozhlasové a televízne programy v rómskom jazyku:*

524. Pozri bod 67 spoločnej informácie k čl. 11.

Tabuľka č. 67: Počet hodín vysielania v rozhlasovom a televíznom vysielaní RTVS v jazyku národnostnej menšiny v sledovanom období

jazyk národnostnej menšiny	2019		2020		2021		2022	
	rozhlas	televízia	rozhlas	televízia	rozhlas	televízia	rozhlas	televízia
rómsky	173	40,36	173	40,83	173	56,09	213	57,33

Zdroj: MK SR

[47] https://www.minv.sk/?brozury-a-letaky (v slovenskom jazyku)

Článok 11.1.bii: *podporovať a/alebo uľahčovať pravidelné vysielanie súkromných rozhlasových programov v rómskom jazyku:*

525. K legislatíve pozri bod 69 spoločnej informácie k čl. 12.

526. K projektovej podpore pozri body 75, 77 a 85 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 68: Počet podporených projektov rómskej národnostnej menšiny v podprograme 2.4.3

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	0	2	2	1

Zdroj: FP KNM

Článok 11.1.cii: *podporovať a/alebo uľahčovať pravidelné vysielanie súkromných televíznych programov v rómskom jazyku:*

527. Pozri bod 68 spoločnej informácie k čl. 12 a článok 11.1.bii.

Článok 11.1.d: *podporovať a/alebo uľahčovať výrobu a distribúciu zvukových a audiovizuálnych diel v rómskom jazyku*:

528. Pozri článok 12.1.a.

Článok 11.1.ei: *podporovať a/alebo uľahčovať vytvorenie a/alebo vydávanie aspoň jedného týždenníka alebo denníka v rómsko*m jazyku:

529. Pozri bod 74 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 69: V sledovanom období bol v Slovenskej republike vydávaný nasledovný počet titulov periodickej tlače

jazyk národnostnej menšiny	2019	2020	2021	2022
slovenský/rómsky	1	1	1	1

Zdroj: MK SR

530. Pozri bod 80 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 70: Počet podporených projektov rómskej národnostnej menšiny v podprograme 2.2

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	1	1	1	2

Zdroj: FP KNM

Článok 11.1.fii: *uplatňovať existujúce opatrenia na finančnú pomoc aj na audiovizuálne produkcie v rómskom jazyku:*

531. Pozri článok 12.1.a.

Článok 11.2:

- zaručiť slobodu priameho príjmu rozhlasového a televízneho vysielania zo susedných krajín v rómskom jazyku

- nebrániť retransmisii rozhlasového a televízneho vysielania zo susedných krajín v rómskom jazyku

- zabezpečiť slobodu prejavu a voľný pohyb informácií v písomnej tlači v rómskom jazyku

532. Pozri body 70 až 72 spoločnej informácie k čl. 12.

Článok 11.3: *zabezpečiť, aby boli záujmy používateľov rómskeho jazyka zastúpené alebo zohľadnené v orgánoch zaručujúcich slobodu a pluralitu médií:*

533. Pozri bod 73 spoločnej informácie k čl. 12.

1.7.3.4 článok 12 – kultúrna činnosť a kultúrne zariadenia

534. K čl. 12 pozri spoločnú informáciu.

Článok 12.1.a: *podporovať tvorbu, rozmnožovanie a šírenie kultúrnych diel v rómskom jazyku:*

535. Šírenie 4 audiovizuálnych diel v pôvodnom znení so slovenskými titulkami/dabingom.

536. Pozri body 78 až 79 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 71: Počet podporených projektov rómskej národnostnej menšiny v podprograme 2.1.1

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	1	2	3	2

Zdroj: FP KNM

537. Pozri bod 81 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 72: Počet podporených projektov rómskej národnostnej menšiny v podprograme 2.3

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	3	5	6	8

Zdroj: FP KNM

538. Pozri body 82 až 83 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 73: Počet podporených projektov rómskej národnostnej menšiny v podprograme 2.4.1

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	0	0	0	0

Zdroj: FP KNM

539. Pozri bod 84 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 74: Počet podporených projektov rómskej národnostnej menšiny v podprograme 2.4.2

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	1	1	2	2

Zdroj: FP KNM

540. Pozri body 86 až 87 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 75: Počet podporených projektov rómskej národnostnej menšiny v podprograme 3.5.1

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	7	7	14	7

Zdroj: FP KNM

Akčné plány k Stratégii rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030 na roky 2022 – 2024

541. Akčné plány k Stratégii rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030 na roky 2022 – 2024 (ďalej len „akčné plány“) prijala vláda SR v apríli 2022. Akčné plány definujú konkrétne opatrenia a aktivity v prioritných oblastiach Stratégie 2030.

542. V prioritnej oblasti *Vzdelávanie* sa rómskeho jazyka týka *čiastkový cieľ 6 Rozvíjať rómsku národnostnú identitu a podporovať realizáciu práv Rómov a Rómok ako národnostnej menšiny, s osobitým zreteľom na jazykové práva,* opatrenie 6.3 Podporiť vedecké, vzdelávacie a výskumné činnosti v oblasti rómskeho jazyka a reálií, rómskej kultúry a umenia a aktivita 6.3.1:

- *6.3.1 Podporiť aktivity múzeí, galérií, kultúrnych centier, kultúrnoosvetových stredísk,*

výskumno-dokumentačných stredísk (s výnimkou príspevkových a rozpočtových organizácií MK SR) v gescii MK SR a fondu na roky 2022 až 2024.

543. V roku 2022 fond podporil 55 projektov podporené prostredníctvom dotácií a štipendií. Fond v roku 2022 poskytol už piatykrát finančné prostriedky na podporu zachovania, vyjadrenia, ochrany a rozvoja identity a kultúrnych hodnôt národnostných menšín. Celkovo bolo podporených 55 projektov v oblasti publikácií, konferencií, kurzov a výstav prezentujúcich kultúru Rómov.

Výzva na predkladanie žiadostí o poskytnutie dotácie na podporu sociálnych a kultúrnych potrieb, ÚSVRK

544. Osobitnú formu dotačnej podpory v oblasti kultúry rómskej komunity poskytuje ÚV SR, ktorý dňa 7. júla 2023 vyhlásil *Výzvu na predkladanie žiadostí o poskytnutie dotácie na podporu sociálnych a kultúrnych potrieb a riešenia mimoriadne nepriaznivých situácií rómskej komunity na rok 2023*.[48] Gestorom výzvy je SVRK. Disponibilný objem finančných zdrojov je vo výške 650 000 EUR. Prostriedky výzvy je možné použiť aj na podporu umeleckej tvorby, kultúrnych a športových aktivít. Dotáciu môžu získať samosprávy, mimovládne organizácie, registrované sociálne podniky, cirkevné organizácie a ďalší oprávnení žiadatelia.

Článok 12.1.b: *podporovať prístup v iných jazykoch k dielam vyhotoveným v rómskom jazyku prostredníctvom podpory a rozvoja prekladu, dabingu, postsynchronizácie a titulkovania:*

545. Pozri článok 12.1.a – prostredníctvom sprístupňovania audiovizuálnych diel v jazykoch národnostnej menšiny so slovenskými titulkami.

546. Koncom roka 2022 dobiehal v RTVS cyklus televíznych programov pre rómske deti, ktoré mali sťažený prístup k vyučovaniu počas karantény z dôvodu nedostatku informačno-technologických zariadení.

Článok 12.1.d: *zabezpečiť, aby orgány, ktoré organizujú alebo podporujú kultúrne aktivity, zahrnuli vedomosti a používanie rómskeho jazyka a kultúry do záväzkov, ktoré iniciujú alebo na ktoré poskytujú podporu:*

547. Schválením *Vízie rozvoja rómskej kultúry, jazyka a podpory identity* sa rezort kultúry zaviazal rozvíjať príležitosti pre profesionálnych rómskych umelcov individuálnou podporou a vytváraním možností pre prezentáciu autorskej tvorby, prípravou výstavy pre profesionálnych rómskych umelcov.

Článok 12.1.f: *podporovať priamu účasť zástupcov používateľov rómskeho jazyka na poskytovaní zariadení a plánovaní kultúrnych aktivít:*

548. Schválením *Vízie rozvoja rómskej kultúry, jazyka a podpory identity* sa rezort kultúry zaviazal rozvíjať neprofesionálne rómske umenie prostredníctvom kolektívnej a individuálnej podpory, ale aj vytváraním možností na prezentáciu výsledkov neprofesionálnej tvorby prípravou každoročnej výstavy pre neprofesionálnych rómskych umelcov.

549. Zo zákona o fonde je väčšina členov odbornej rady kultúry rómskej národnostnej menšiny kreovaná na základe nominácie kultúrnych organizácií rómskej národnostnej menšiny a následne volieb kandidátov na členov odborných rád zhromaždením kultúrnych organizácií rómskej národnostnej menšiny, ktoré sa prihlásia do evidencie kultúrnych organizácií vedených fondom. Pozri bod 76 spoločnej informácie k čl. 12.

[48] https://www.romovia.vlada.gov.sk/dotacna-schema/vyzva-na-predkladanie-ziadosti-na-rok-2023/ (v slovenskom jazyku)

Článok 12.1.g: *podporovať a/alebo uľahčovať vytvorenie orgánu zodpovedného za zber, uchovávanie kópií a prezentáciu alebo publikovanie diel zhotovených v rómskom jazyku:*

550. Dokumentačno-informačné centrum rómskej kultúry Štátnej vedeckej knižnice v Prešove, SNM – MM – Múzeum kultúry Rómov na Slovensku.

1.7.3.5 článok 13 – ekonomický a sociálny život

551. K čl. 13 pozri spoločnú informáciu.

552. Pozri bod 514.

1.7.3.6 článok 14 – cezhraničná spolupráca

553. K čl. 14 pozri spoločnú informáciu.

1.8 RUSÍNSKY JAZYK

1.8.1 časť I. / článok 6 – informácie

– *poskytovanie informácií príslušným orgánom, organizáciám a osobám o právach a povinnostiach zakotvených v charte:*

554. V súlade so zmenou metodológie a schválením interpretácie výsledkov SODB 2021 počet príslušníkov rusínskej národnostnej menšiny oproti sčítaniu v roku 2011 narástol o 30 074 obyvateľov. V prípade rusínskej národnosti sa počet obyvateľov, ktorí si uviedli rusínsky jazyk ako svoj materinský jazyk, v porovnaní s rokom 2011 znížil o 16 790. Pozri bod 3 všeobecnej informácie.

555. V roku 2021 sa konali voľby členov a náhradníkov členov VNMES. Za rómsku národnostnú menšinu boli zvolení dvaja riadni členovia a dvaja náhradníci. Konzultácie prebiehajú na dennej báze aj mimo zasadnutia VNMES. SVNM pravidelne navštevuje samosprávy a miestne rusínske organizácie a o aktuálnych otázkach konzultuje s predstaviteľmi Okrúhleho stola Rusínov Slovenska, ako aj s predstaviteľmi Ústavu rusínskeho jazyka a kultúry Prešovskej univerzity.

1.8.2 časť II. / články 7 – ciele a zásady

556. K čl. 7 pozri všeobecnú a spoločnú informáciu k menšinovým jazykom.

1.8.3 časť III. / články 8 – 14

1.8.3.1 článok 8 – vzdelávanie

557. K čl. 8 pozri spoločnú informáciu.

Články 8.1. aii, 8.1.bii a 8.1.cii: *predškolské, primárne a sekundárne vzdelávanie v rusínskom jazyku:*

558. K 15. septembru 2022 v Slovenskej republike evidujeme 4 MŠ: dve MŠ pri základnej škole a to v Kalnej Roztoke a Klenovej, jednu MŠ v Čabinách a jednu Súkromnú MŠ v Prešove.

559. K 15. septembru 2022 v Slovenskej republike evidujeme dve základné školy s MŠ v Kalnej Ráztoke (počet žiakov 12) a Klenovej (počet žiakov 70) (už vyššie uvedené). Okrem toho sa evidujú 4 školy s vyučovaním rusínskeho jazyka (Základná škola s MŠ Michala Sopiru Radvaň nad Laborcom – 48 žiakov, Základná škola Komenského Medzilaborce – 127 žiakov, Základná škola Duchnovičova Medzilaborce – 84 žiakov, Spojená škola – Základná škola Svidník – 119 žiakov).

560. *Zoznam videí dištančných hodín* z projektu Dištančné hodiny rusínskeho jazyka podporené MŠVVŠ SR a realizované OZ Kolysočka-Kolíska.[49]

561. V rámci vzdelávacej platformy Edu TV, boli vytvorené videá aj aj *pre vyučovací predmet* rusínsky jazyk a literatúra pre 6. ročník základnej školy v súlade so ŠVP. Pozri bod 22 spoločnej informácie k čl. 8.

562. MŠVVŠ SR je gestorom a spoluorganizátorom každoročnej súťaže *„Duchnovičov Prešov"* pre žiakov rusínskej národnostnej menšiny. Pozri bod 29 spoločnej informácie k čl. 8.

563. NIVaM v spolupráci a v kooperácii s MŠVVŠ SR zabezpečil preklad odbornej terminológie a potrebnej pedagogickej dokumentácie pre edukačnú prax v rusínskom jazyku. Výsledkom aktivity a tejto spolupráce je spracovanie a vydanie on-line *Slovensko-rusínskeho glosára školskej terminológie* voľne dostupného na stránke MŠVVŠ SR.[50]

564. V rámci rozvojového projektu *„Podpora výučby materinského jazyka národnostnej menšiny"* MŠVVŠ SR v školskom roku 2022/2023 podporilo 8 projektov od oprávnených žiadateľov v celkovej sume 12 000 EUR, v ktorých sa podporila aj výučba rusínskeho jazyka. Pozri bod 27 spoločnej informácie k čl. 8.

565. MŠVVŠ SR schválilo dňa 30. augusta 2019 *Vzdelávací štandard učebného predmetu rusínsky jazyk a literatúra pre vyššie stredné vzdelanie* pre školy s vyučovacím jazykom rusínskym a s vyučovaním rusínskeho jazyka s účinnosťou od 1. septembra 2019.

Článok 8.1.g: *vyučovanie dejín a kultúry, ktoré ovplyvnili rusínsky jazyk*

566. Na podporu vyučovania dejín a kultúry Rusínov NIVaM participoval na tvorbe podporných didaktických materiálov vo forme tzv. krátkych metodických inšpirácií (ďalej len „KMI"). Tie sú aktuálne voľne dostupné v prostredie kurzu v Moodle určeného pre podujatia učiteľského fóra pre školy s VJR.51 Uvedený link sa zároveň stal miestom na spoločné zdieľanie asynchrónnej komunikácie na konkrétne stanovené odborné témy v rámci jednotlivých stretnutí učiteľského fóra, kde mali účastníci bezprostrednú možnosť prezentovať svoje skúsenosti a výstupy z jednotlivých podaktivít. Zároveň v prostredí kurzu majú účastníci aktívny prístup k spomínaným KMI venovaným problematike rusínskych dejín a problematike rusínskych dialektov na Slovensku. Ide o spracovanie tém, ktoré nie sú dodnes relevantne spracované v učebniciach pre vyučovanie RSJ, avšak pre potreby praxe sú žiadané. Uvádzame zoznam jednotlivých zverejnených KMI:

- Pôvod a história Rusínov I. – Slovania v období ranného stredoveku;
- Pôvod a história Rusínov II. – Najstaršie zmienky o Rusínoch;
- Pôvod a história Rusínov III. – Rozdelenie pôvodných Slovanov v období 9. – 12. storočia;
- Pôvod a história Rusínov IV. – Rusíni a vznik Uhorska;
- Pôvod a história Rusínov V. – Prvé písomné zmienky o Rusínoch Uhorska;
- Pôvod a história Rusínov VI. – 1241 a 1242 – Ťažké roky pre arpádovské Uhorsko;
- Dialekty rusínskeho jazyka na Slovensku I.;
- Dialekty rusínskeho jazyka na Slovensku II.

Článok 8.1.h*: základné a ďalšie vzdelávanie učiteľov vyučujúcich rusínsky jazyk (v rusínskom jazyku):*

567. Profesijný rozvoj pedagogických zamestnancov vyučujúcich v učebnej praxi predmet rusínsky jazyk a literatúra zabezpečuje aktuálne Krajské pracovisko NIVaM-u v Prešove. Od

[49] https://www.minedu.sk/distancne-hodiny-rusinskeho-jazyka/ (v rusínskom jazyku)
[50] https://www.minedu.sk/data/files/9497_final_svk_rus.pdf (v slovensko-rusínskom jazyku)
[51] https://moodle.mpc-edu.sk/course/view.php?id=797 (v slovenskom jazyku)

roku 2019 do konca júla 2023 bolo zrealizovaných 21 tematických webinárov. V rámci NP Teachers mali pedagogickí zamestnanci možnosť stretávať sa a konzultovať aktuálne edukačné problémy na vybrané témy aj v rámci učiteľského fóra pre školy s vyučovacím jazykom rusínskym. V rámci tejto formy sa realizovali 4 stretnutia (v čase od apríla 2021 do februára 2022), ktorých sa zúčastnilo 7 pedagogických zamestnancov.

568. Pedagogickí zamestnanci zo škôl s vyučovacím jazykom rusínskym a s vyučovaním rusínskeho jazyka dostali možnosť vzdelávať sa v rámci akreditovaných programov inovačného vzdelávania. Pedagogickí zamestnanci v rámci ponuky MPC využili možnosť absolvovať program inovačného vzdelávania *Využitie portfólia v procese sebarozvoja pedagogického zamestnanca.* Konkrétne v rámci vzdelávacej skupiny sa vzdelávania zúčastnilo 9 účastníkov zo škôl s vyučovaním RSJ (Základná škola s MŠ Michala Sopiru Radvaň nad Laborcom; Spojená škola Centrálna 464, Svidník) a časť vzdelávania (reflexia dištančných úloh) bola realizovaná aj v rusínskom jazyku.

569. Pre učiteľov rusínskeho jazyka a literatúry NIVaM sprístupnil pre potreby učebnej praxe množstvo učebných zdrojov vo forme pracovných listov a prezentácií s odporúčaniami pre pedagogickú prax. Počas jednotlivých zrealizovaných odborných podujatiach boli účastníkom ponúknuté a sprístupnené dokumenty.[52]

1.8.3.2 článok 9 – súdnictvo

570. K čl. 9 pozri spoločnú informáciu.

571. Jazyková pracovná skupina pre rusínsky jazyk pokračovala v prekladoch právnych predpisov do rusínskeho jazyka. Celkovo bolo v sledovanom období vyhotovených 8 prekladov právnych predpisov, ktoré sa postupne zverejňovali na právnom a informačnom portáli Slov-lex.[53]

1.8.3.3 článok 10 – správne orgány a verejné služby

572. K čl. 10 pozri spoločnú informáciu a bod 2 všeobecnej informácie.

573. Podľa SVNM používanie rusínskeho jazyka na úrovni orgánov verejnej správy (obce, VÚC, miestna štátna správa) ukazuje pozitívnu tendenciu.

574. Podľa sčítania SODB 2021 sa počet obcí, v ktorých sa používa rusínsky jazyk v úradnej komunikácii, zvýšil o 87 obcí.

Článok 10.1.aiii: *zabezpečiť, aby používatelia rusínskeho jazyka mohli predkladať ústne alebo písomné žiadosti orgánom miestnej štátnej správy a dostávať odpoveď v rusínskom jazyku*:

575. Na Okresnom úrade Humenné, pracovisku Medzilaborce zabezpečujú výkon štátnej správy na úseku priestupkov zamestnanci prostredníctvom klientskeho centra, na úseku poľnohospodárstva, lesného hospodárstva, poľovníctva a pozemkových úprav a na úseku živnostenského podnikania. Preklady sa zabezpečujú prostredníctvom zamestnankyne Okresného úradu Medzilaborce – prekladateľky.

576. Okresného úradu Medzilaborce sa predmetná téma netýka.

577. Okresný úrad Svidník ako orgán miestnej štátnej správy, ktorý je preddavkovou organizáciou MV SR, vykonáva štátnu správu prostredníctvom odborov okresného úradu. V odbornej činnosti implementáciu charty priamo nevykonáva, a to z dôvodu, že budovu v ktorej okresný úrad vykonáva svoju činnosť, spravuje Centrum podpory Prešov. Podľa požiadavky okresného úradu sa pripravuje nápis na priečelie budovy v rusínskom jazyku. V prípade, že

[52] https://moodle.mpc-edu.sk/enrol/index.php?id=797 (v slovenskom jazyku)

[53] https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy-v-jazyku-narodnostnych-mensin (v menšinových jazykoch)

občan v ústnej komunikácii vyjadruje požiadavku v jazyku národnostnej menšiny zamestnanci okresného úradu ju vedia vybaviť v jazyku národnostnej menšiny. V písomnej komunikácii je problém v tom, že jazyk národnostnej menšiny používa azbuku, ktorú už málo občanov ovláda. V sledovanom období okresný úrad neeviduje žiadnu písomnú žiadosť, resp. inú písomnú požiadavku (oznámenie a pod.) v jazyku národnostnej menšiny.

Článok 10.1.aiv: *zabezpečiť, aby používatelia rusínskeho jazyka mohli predkladať ústne alebo písomné žiadosti miestnym orgánom štátnej správy v rusínskom jazyku*:

578. Okresný úrad Humenné, pracovisko Medzilaborce zabezpečuje preklady prostredníctvom zamestnankyne Okresného úradu Medzilaborce - prekladateľky.

579. Okresného úradu Medzilaborce sa predmetná téma netýka.

Článok 10.2.b: *možnosť pre používateľov rusínskeho jazyka predkladať ústne alebo písomné žiadosti regionálnemu alebo miestnemu orgánu v rusínskom jazyku:*

580. Okresný úrad Humenné, pracovisko Medzilaborce zabezpečuje preklady prostredníctvom zamestnankyne Okresného úradu Medzilaborce - prekladateľky.

581. Na Okresnom úrade Medzilaborce majú príslušníci národnostnej menšiny možnosť predkladať ústne alebo písomne žiadosti regionálnemu alebo miestnemu orgánu v jazyku národnostnej menšiny.

Článok 10.2.c: *uverejňovanie úradných dokumentov regionálnymi orgánmi aj v rusínskom jazyku:*

582. Ústredie PSVR zabezpečilo preklady a zverejnenie Požiarnych poplachových smerníc a požiarneho evakuačného plánu do rusínskeho jazyka.

Článok 10.2.d: *uverejňovanie úradných dokumentov miestnymi orgánmi aj v rusínskom jazyku:*

583. Okresný úrad Humenné, pracovisko Medzilaborce zabezpečuje uverejňovanie úradných dokumentov v rusínskom jazyku.

584. Okresný úrad Medzilaborce zabezpečuje možnosť používania jazyka národnostnej menšiny v úradnom styku prostredníctvom vlastných zamestnancov. Zabezpečuje uverejňovanie úradných dokumentov, oznamov určených na informovanie verejnosti aj v jazyku národnostnej menšiny na úradnej tabuli, informačnej tabuli i na svojom webovej stránke. V praxi uplatňuje povinnosti v oblasti označení v jazyku národnostnej menšiny vyplývajúce zo zákona o menšinových jazykoch.

Článok 10.2.f: *používanie rusínskeho jazyka miestnymi orgánmi pri rokovaní v rámci zasadnutí:*

585. Okresný úrad Humenné, pracovisko Medzilaborce umožňuje používanie rusínskeho jazyka pri rokovaní.

586. Okresný úrad Medzilaborce používa jazyk národnostnej menšiny pri rokovaní ústnou formou.

Článok 10.2.g: *použitie alebo prijatie, v prípade potreby spolu s názvom v úradnom jazyku, názvov miest v rusínskom jazyku*:

587. Okresný úrad Humenné, pracovisko Medzilaborce zabezpečuje použitie alebo prijatie, v prípade potreby spolu s názvom v úradnom jazyku, názvov miest v rusínskom jazyku.

588. Na Okresnom úrade Medzilaborce sú názvy miest a obcí, ktoré spadajú pod okres Medzilaborce a podľa sčítania obyvateľov s 15 % zastúpením príslušníkov národnostnej menšiny, uvedené v štátnom jazyku, aj v jazyku národnostnej menšiny.

589. Ústredie PSVR zabezpečilo osadenie úradných tabúľ na jednotlivých úradoch.

Článok 10.3.c: *umožniť používateľom rusínskeho jazyka predkladať žiadosti poskytovateľom verejných služieb v rusínskom jazyku:*

590. Okresný úrad Humenné, pracovisko Medzilaborce zabezpečuje predkladanie žiadostí, ale bez využitia zo strany občanov.

591. Okresný úrad Medzilaborce zabezpečuje predkladanie žiadostí.

Článok 10.4.a: *zabezpečiť preklad alebo tlmočenie:*

592. Okresný úrad Humenné, pracovisko Medzilaborce zabezpečuje preklad alebo tlmočenie prostredníctvom zamestnankyne.

593. Okresného úradu Medzilaborce zabezpečuje preklad alebo tlmočenie prostredníctvom prekladateľky.

594. Okresný úrad Medzilaborce zabezpečuje preklad a tlmočenie pre príslušníkov národnostnej menšiny prostredníctvom svojho zamestnanca.

Článok 10.4.c: *vyhovieť žiadostiam zamestnancov verejných služieb, ktorí majú znalosti rusínskeho jazyka, aby boli zamestnávaní na území, kde sa tento jazyk používa:*

595. Okresný úrad Humenné, pracovisko Medzilaborce umožňuje vyhovuje žiadostiam zamestnancov.

596. Okresný úrad Medzilaborce vyhovuje žiadostiam zamestnancov, aby boli zamestnávaní na území, kde sa používa jazyk národnostnej menšiny.

Článok 10.5: *používanie alebo prijatie priezviska v rusínskom jazyku:*

597. Okresný úrad Humenné, pracovisko Medzilaborce neeviduje požiadavku na používanie alebo prijatie priezviska v jazyku národnostnej menšiny.

598. Okresný úrad Medzilaborce: úrad takúto požiadavku neeviduje.

599. Klienti úradov práce, sociálnych vecí a rodiny môžu používať a prijať priezvisko v rodnom jazyku

1.8.3.4 článok 11 – médiá

600. K čl. 11 pozri spoločnú informáciu.

Článok 11.1.aiii: *zabezpečiť, aby verejnoprávni vysielatelia ponúkali rozhlasové a televízne programy v rusínskom jazyku:*

601. Pozri bod 67 spoločnej informácie k čl. 11.

Tabuľka č. 76: Počet hodín vysielania v rozhlasovom a televíznom vysielaní RTVS v jazyku národnostnej menšiny v sledovanom období

jazyk národnostnej menšiny	2019		2020		2021		2022	
	rozhlas	televízia	rozhlas	televízia	rozhlas	televízia	rozhlas	televízia
rusínsky	342	23,66	342	17,78	342	24,94	266	27,33

Zdroj: MK SR

Článok 11.1.bii: *podporovať a/alebo uľahčovať pravidelné vysielanie súkromných rozhlasových programov v rusínskom jazyku*:

602. K legislatíve pozri bod 69 spoločnej informácie k čl. 12.

603. K projektovej podpore pozri body 75, 77 a 85 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 77: Počet podporených projektov rusínskej národnostnej menšiny v podprograme 2.4.3

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	0	0	0	0

Zdroj: FP KNM

Článok 11.1.cii: *podporovať a/alebo uľahčovať pravidelné vysielanie súkromných televíznych programov v rusínskom jazyku*:

604. Pozri bod 68 spoločnej informácie k čl. 12 a článok 11.1.bii.

Článok 11.1.d: *podporovať a/alebo uľahčovať výrobu a distribúciu zvukových a audiovizuálnych diel v rusínskom jazyku*:

605. Pozri článok 12.1.a.

Článok 11.1.ei: *podporovať a/alebo uľahčovať vytvorenie a/alebo vydávanie aspoň jedného týždenníka alebo denníka v rusínskom jazyku:*

606. Pozri bod 74 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 78: V sledovanom období bol v Slovenskej republike vydávaný nasledovný počet titulov periodickej tlače

jazyk národnostnej menšiny	2019	2020	2021	2022
rusínsky	3	3	3	3

Zdroj: MK SR

607. Pozri bod 80 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 79: Počet podporených projektov rusínskej národnostnej menšiny v podprograme 2.2

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	3	3	3	3

Zdroj: FP KNM

Článok 11.1.fii: *uplatňovať existujúce opatrenia na finančnú pomoc aj na audiovizuálne produkcie v rusínskom jazyku:*

608. Pozri článok 12.1.a.

Článok 11.2:

- zaručiť slobodu priameho príjmu rozhlasového a televízneho vysielania zo susedných krajín v rusínskom jazyku
- nebrániť retransmisii rozhlasového a televízneho vysielania zo susedných krajín v rusínskom jazyku
- zabezpečiť slobodu prejavu a voľný pohyb informácií v písomnej tlači v rusínskom jazyku

609. Pozri body 70 až 72 spoločnej informácie k čl. 12.

Článok 11.3: *zabezpečiť, aby boli záujmy používateľov rusínskeho jazyka zastúpené alebo zohľadnené v orgánoch zaručujúcich slobodu a pluralitu médií:*

610. Pozri bod 73 spoločnej informácie k čl. 12.

1.8.3.5 článok 12 – kultúrna činnosť a kultúrne zariadenia

611. K čl. 12 pozri spoločnú informáciu.

Článok 12.1.a: *podporovať tvorbu, rozmnožovanie a šírenie kultúrnych diel v rusínskom jazyku*:

612. Pozri body 78 až 79 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 80: Počet podporených projektov rusínskej národnostnej menšiny v podprograme 2.1.1

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	1	1	2	0

Zdroj: FP KNM

613. Pozri bod 81 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 81: Počet podporených projektov rusínskej národnostnej menšiny v podprograme 2.3

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	10	16	20	15

Zdroj: FP KNM

614. Pozri body 82 až 83 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 82: Počet podporených projektov rusínskej národnostnej menšiny v podprograme 2.4.1

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	0	0	0	0

Zdroj: FP KNM

615. Pozri bod 84 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 83: Počet podporených projektov rusínskej národnostnej menšiny v podprograme 2.4.2

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	0	0	0	1

Zdroj: FP KNM

616. Pozri body 86 až 87 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 84: Počet podporených projektov rusínskej národnostnej menšiny v podprograme 3.5.1

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	0	5	1	2

Zdroj: FP KNM

Článok 12.1.e: *zabezpečiť, aby orgány, ktoré organizujú alebo podporujú kultúrne aktivity, mali k dispozícii zamestnancov, ktorí rusínsky jazyk ovládajú v plnom rozsahu*:

617. SNM – Múzeum rusínskej kultúry v Prešove, Slovenský filmový ústav.

Článok 12.1.f: *podporovať priamu účasť zástupcov používateľov rusínskeho jazyka na poskytovaní zariadení a plánovaní kultúrnych aktivít*:

618. Zo zákona o fonde je väčšina členov odbornej rady kultúry rusínskej národnostnej menšiny kreovaná na základe nominácie kultúrnych organizácií rusínskej národnostnej menšiny a následne volieb kandidátov na členov odborných rád zhromaždením kultúrnych organizácií rusínskej národnostnej menšiny, ktoré sa prihlásia do evidencie kultúrnych organizácií vedených fondom. Pozri bod 76 spoločnej informácie k čl. 12.

Článok 12.1.g: *podporovať a/alebo uľahčovať vytvorenie orgánu zodpovedného za zber, uchovávanie kópií a prezentáciu alebo publikovanie diel zhotovených v rusínskom jazyku*:

619. SNM – Múzeum rusínskej kultúry v Prešove.

1.8.3.6 článok 13 – ekonomický a sociálny život

620. K čl. 13 pozri spoločnú informáciu.

1.8.3.7 článok 14 – cezhraničná spolupráca

621. K čl. 14 pozri spoločnú informáciu.

1.9 RUSKÝ JAZYK

1.9.1 časť I. / článok 6 – informácie

– poskytovanie informácií príslušným orgánom, organizáciám a osobám o právach a povinnostiach zakotvených v charte:

622. V súlade so zmenou metodológie a schválením interpretácie výsledkov SODB 2021 počet príslušníkov ruskej národnostnej menšiny oproti sčítaniu v 2011 narástol o 6 119 obyvateľov. Pozri bod 3 všeobecnej informácie.

623. V roku 2021 sa konali voľby členov a náhradníkov členov VNMES za všetky národnostné menšiny. Za ruskú národnostnú menšinu bol zvolený jeden riadny člen hlasovacím právom a jeden náhradný člen.

1.9.2 časť II. / článok 7 – ciele a zásady

624. K čl. 7 pozri všeobecnú a spoločnú informáciu k menšinovým jazykom.

625. Slovenská republika nad rámec svojich záväzkov v charte prispieva k vzdelávaniu žiakov z ruskej národnostnej menšiny.

626. MŠVVŠ SR rozhodnutím zaradilo Súkromnú základnú školu, Частная основная школа, Strečnianska 20, Bratislava, s vyučovacím jazykom slovenským a ruským do siete škôl a školských zariadení Slovenskej republiky, s termínom začatia činnosti od 1. septembra 2017.

627. MŠVVŠ SR je gestorom a spoluorganizátorom každoročnej súťaže „*Ruské slovo*“ pre podporu ruskej kultúry.

628. Na nasledujúcich vysokých školách je možné absolvovať vysokoškolské predmety, v rámci ktorých prebieha výučba ruského jazyka:

- Univerzita Komenského v Bratislave (Katedra rusistiky a východoeurópskych štúdií);
- Prešovská univerzita v Prešove (Inštitút rusistiky);
- Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave (Katedra rusistiky);
- Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici (Katedra slovanských jazykov).

629. Klienti úradov práce, sociálnych vecí a rodiny používať a prijať priezvisko v rodnom jazyku.

1.10 SRBSKÝ JAZYK

1.10.1 časť I. / článok 6 – informácie

– poskytovanie informácií príslušným orgánom, organizáciám a osobám o právach a povinnostiach zakotvených v charte:

630. V súlade so zmenou metodológie a schválením interpretácie výsledkov SODB 2021 počet príslušníkov srbskej národnostnej menšiny oproti sčítaniu v 2011 narástol o 1 178 obyvateľov. Pozri bod 3 všeobecnej informácie.

631. V roku 2021 sa konali voľby členov a náhradníkov členov VNMES za všetky národnostné menšiny. Za srbskú národnostnú menšinu bol zvolený jeden riadny člen hlasovacím právom a jeden náhradný člen. Konzultácie prebiehajú na pravidelnej báze aj mimo zasadania VNMES. SVNM pravidelne navštevuje národnostné organizácie srbskej menšiny, informuje a konzultuje aktuálne úlohy s predstaviteľmi srbskej národnostnej menšiny.

1.10.2 časť II. / článok 7 – ciele a zásady

632. K čl. 7 pozri všeobecnú a spoločnú informáciu k menšinovým jazykom.

633. Slovenská republika nad rámec svojich záväzkov v charte prispieva k vzdelávaniu žiakov zo srbskej národnostnej menšiny.

634. Možnosti vysokoškolského vzdelávania:

- Univerzita Komenského v Bratislave; Katedra slovanských filológií v rámci Filozofickej fakulty;
- Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici; Katedra slovanských jazykov v rámci Filozofickej fakulty.

635. Katedra slovanských filológií na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave je inštitúcia, ktorá umožňuje výučbu srbského jazyka na Slovensku. Na katedre sa realizuje tiež čisto slavisticky zameraný študijný program *slovanské štúdiá*, ktorý ponúka možnosť výberu dvoch z piatich slovanských jazykov (bulharčina, chorvátčina, poľský jazyk, slovinčina, srbčina). V rámci jazykovedného výskumu sa orientuje najmä na tieto oblasti: kontrastívna a aplikačná lingvistika, sociolingvistika, ekolingvistika, porovnávacia frazeológia a etnolingvistika, dejiny a vývin južnoslovanských jazykov, metodika vyučovania bulharského, chorvátskeho, poľského, slovinského a srbského jazyka. Literárnovedný výskum je zameraný na dejiny jednotlivých slovanských literatúr, slovensko-slovanské medziliterárne vzťahy, literárnu komparatistiku a translatológiu.

636. Klienti úradov práce, sociálnych vecí a rodiny používať a prijať priezvisko v rodnom jazyku.

1.11 UKRAJINSKÝ JAZYK

1.11.1 časť I. / článok 6 – informácie

– poskytovanie informácií príslušným orgánom, organizáciám a osobám o právach a povinnostiach zakotvených v charte:

637. V súlade so zmenou metodológie a schválením interpretácie výsledkov SODB 2021 počet príslušníkov ukrajinskej národnostnej menšiny oproti sčítaniu v roku 2011 narástol o 3 607 obyvateľov. V prípade ukrajinskej menšiny sa počet obyvateľov, ktorí si uviedli ukrajinský jazyk ako svoj materinský jazyk, v porovnaní s rokom 2011 zvýšil o 1 919. Pozri bod 3 všeobecnej informácie.

638. V roku 2021 sa konali voľby členov a náhradníkov členov VNMES za všetky národnostné menšiny. Za ukrajinskú národnostnú menšinu boli zvolení dvaja riadni členovia s hlasovacím právom a dvaja náhradní členovia. Konzultácie prebiehajú na pravidelnej báze aj mimo zasadania VNMES. SVNM pravidelne navštevuje ukrajinské menšinové inštitúcie a organizácie.

1.11.2 časť II. / článok 7 – ciele a zásady

639. K čl. 7 pozri všeobecnú a spoločnú informáciu k menšinovým jazykom.

Článok 7.1.d*: uľahčenie a/alebo podpora slovného alebo písomného prejavu v ukrajinskom jazyku vo verejnom a v súkromnom živote:*

640. Stredisko poskytuje v rámci personálnych kapacít pomoc v slovenskom, anglickom, ukrajinskom a ruskom jazyku. Klienti a klientky sa na Stredisko najčastejšie obracajú (okrem slovenčiny) v ukrajinskom, anglickom a ruskom jazyku. Za rok 2023 Stredisko poskytlo právnu pomoc 8 klientom a klientkam v ukrajinskom jazyku (išlo o podnety mimo pôsobnosť Strediska), 1 podnet v ukrajinskom jazyku je ku dňu vypracovania tejto odpovede v stave

posudzovania. V anglickom jazyku Stredisko vybavilo 9 podnetov, pričom ďalších 5 podnetov v anglickom jazyku je v stave posudzovania.

641. Stredisko po začiatku vojny na území Ukrajiny v roku 2022 a v súvislosti s prílevom odídencov a odídenkýň na Slovensko začalo distribuovať informačné letáky pre osoby, ktoré hľadajú právnu pomoc, či všeobecné informácie o tom, čo je diskriminácia, aké formy a oblasti diskriminácie poznáme a ako postupovať v prípade ak bola osoba diskriminovaná. Letáky boli distribuované v slovenskom, anglickom, ukrajinskom a ruskom jazyku.[54] Zároveň zriadilo e-mailové konto určené pre právnu pomoc ľuďom prichádzajúcim z Ukrajiny.[55]

1.11.3 časť III. / články 8 – 14

1.11.3.1 článok 8 – vzdelávanie

642. K čl. 8 pozri spoločnú informáciu.

Články 8.1.aii, 8.1.bii a 8.1.cii: *predškolské, primárne a sekundárne vzdelávanie v ukrajinskom jazyku*

643. K 15. septembru 2022 v Slovenskej republike evidujeme jednu školu s vyučovacím jazykom ukrajinským: Spojenú školu Základná škola a MŠ v Prešove k uvedenému dátumu s počtom žiakov 50.

644. K 15. septembru 2022 v Slovenskej republike evidujeme jednu školu s vyučovacím jazykom ukrajinským: Spojenú školu – Gymnázium v Prešove s počtom žiakov 142 a jednu školu s vyučovaním jazyka ukrajinského: Základná škola s MŠ v Jarabine, s počtom žiakov 74 k uvedenému dátumu.

645. MŠVVŠ SR vypracovalo Dodatky k ŠVP pre základné školy s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny a základné školy s vyučovaním jazyka národnostnej menšiny, ktoré obsahujú vzdelávacie štandardy aj pre Ukrajinský jazyk a literatúru. Pozri body 24 až 25 spoločnej informácie k čl. 8.

646. MŠVVŠ SR je gestorom a spoluorganizátorom každoročnej súťaže „*Festival drámy a umeleckého slova Alexandra Duchnoviča*“ pre žiakov ukrajinskej národnostnej menšiny. Pozri bod 29 spoločnej informácie k čl. 8.

647. Rezort školstva vyčlenil finančné prostriedky na rozvojový projekt a dotáciu prostredníctvom výzvy pre školy:

- Výzva *Letné školy* mohli organizovať všetky základné školy, špeciálne základné školy, špeciálne výchovné zariadenia, spojené školy počas celých letných prázdnin 2022. Hlavným cieľom Letných škôl 2022 bola podpora škôl pri organizácii ich aktivít na vyrovnanie rozdielov vo vedomostiach, zručnostiach a spôsobilostiach žiakov, vrátane žiakov zo SZP a na integráciu žiakov prichádzajúcich z Ukrajiny.[56]
- Výzva na predloženie žiadostí o poskytnutie finančných prostriedkov na rozvojový projekt „*Podpora regionálnej a multikultúrnej výchovy žiakov patriacich k národnostným menšinám*“. Pozri bod 28 spoločnej informácie k čl. 8.

648. MŠVVŠ SR v prvých hodinách po vypuknutí vojny na území Ukrajiny vydalo základné odporúčania pre učiteľov a žiakov ako zvládnuť vzniknutú situáciu. V súvislosti s príchodom väčšieho množstva detí z Ukrajiny (v slovenskom vzdelávacom systéme je takmer 10-tisíc

[54] https://www.snslp.sk/aktuality/informacie-o-poskytovani-pravnej-pomoci-osobam-ktore-prichadzaju-z-ukrajiny/ (v slovenskom jazyku a v menšinových jazykoch)
[55] pravnapomocutecencom@snslp.sk
[56] https://www.minedu.sk/vyzva-letna-skola-2022-vyhodnotenie/ (v slovenskom jazyku)

žiakov z Ukrajiny) prijalo viaceré opatrenia, ktoré sa týkajú predovšetkým cudzincov – Ukrajincov a nie národnostnej menšiny na Slovensku. Niektoré vydané publikácie však napomáhajú aj rozvoju ukrajinského národnostného školstva. Ide napríklad o metodické usmernenia, glosár, webinár a kontaktovník. Bola vytvorená webová stránka, prostredníctvom ktorej rezort školstva komunikuje svoje usmernenia, prijaté opatrenia a podporné materiály. V súvislosti so zvýšením počtu ukrajinských detí a žiakov na Slovensku sa pripravuje Akčný plán.

***Článok 8.1 eii**: vysokoškolské a univerzitné vzdelávanie ukrajinského jazyka:*

649. Možnosť vysokoškolského štúdia: Prešovská univerzita v Prešove, Inštitút ukrajinistiky poskytuje možnosť bakalárskeho a magisterského štúdia.

1.11.3.2 článok 9 – súdnictvo

650. K čl. 9 pozri spoločnú informáciu.

651. Jazyková pracovná skupina pre ukrajinský jazyk pokračovala v prekladoch právnych predpisov do ukrajinského jazyka. Celkovo bolo v sledovanom období vyhotovených 5 prekladov právnych predpisov, ktoré sa postupne zverejňovali na právnom a informačnom portáli Slov-lex.[57]

1.11.3.3 článok 10 – správne orgány a verejné služby

652. K čl. 10 pozri spoločnú informáciu a bod 2 všeobecnej informácie.

***Článok 10.2.b:** možnosť pre používateľov ukrajinčiny predkladať ústne alebo písomné žiadosti regionálnemu alebo miestnemu orgánu v ukrajinskom jazyku*:

653. Pozri bod 7.1.d k tomuto jazyku.

***Článok 10.2.c:** uverejňovanie úradných dokumentov regionálnymi orgánmi aj v ukrajinskom jazyku:*

654. Podľa SVNM používanie ukrajinského jazyka na úrovni orgánov verejnej správy (obce, VÚC, miestna štátna správa) ukazuje pozitívnu tendenciu.

655. Napriek tomu, že podľa posledného SODB 2021 počet príslušníkov ukrajinskej národnostnej menšiny nedosahuje 15 %-nú hranicu vo všetkých 18 obciach podľa nariadenia vlády SR č. 35/2023 Z. z., dokonca v niektorých obciach klesol ich počet na 0, naďalej do roku 2031 zákonné povinnosti pre nich sú platné. Používanie ukrajinského jazyka je obmedzené i z dôvodu, že ide o obce s nízkym počtom obyvateľov. V sledovanom období SVNM a jeho úrad nedisponoval podnetom, ktorý by sa vzťahoval na možné porušenie jazykových práv ukrajinskej národnostnej menšiny ustanovených zákonom o menšinových jazykoch. Pozri bod 50 spoločnej informácie k čl. 10.

656. V súvislosti s poskytovaním pomoci v hmotnej núdzi a dotácií pre deti odídencov z Ukrajiny (osoby s osobitnou ochranou) boli preložené do ukrajinského jazyka viaceré formuláre a informácie.[58] Pozri body 54 až 55 spoločnej informácie k čl. 10.

657. V rámci vecnej oblasti peňažných príspevkov na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia sa osobe s osobitnou ochranou poskytuje v súvislosti s jej závažným zdravotným stavom opakovaná dotácia na podporu humanitárnej pomoci. Vzor žiadosti

[57] https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy-v-jazyku-narodnostnych-mensin (v menšinových jazykoch)

[58] Vzory žiadostí pre oblasť sociálnych vecí a rodiny > ÚPSVaR (gov.sk) (v ukrajinskom jazyku)
Корисна інформація для громадян України > ÚPSVaR (gov.sk) (v ukrajinskom jazyku)

(slovenčina/ukrajinský jazyk) o dotáciu na podporu humanitárnej pomoci osôb s osobitnou ochranou v súvislosti s jej závažným zdravotným stavom.[59]

658. Vo vzťahu k závažnému zdravotnému stavu, fyzickej osobe, ktorej sa poskytuje dočasné útočisko alebo je žiadateľom o azyl alebo doplnkovú ochranu a poskytovanie dočasného útočiska jej zaniklo z dôvodu žiadosti o udelenie azylu alebo o poskytnutie doplnkovej ochrany, možno poskytnúť do užívania vrátenú funkčnú pomôcku alebo vrátené funkčné zdvíhacie zariadenie.

Článok 10.4.a *zabezpečiť preklad alebo tlmočenie:*

659. Pozri článok 7.1.d k tomuto jazyku.

1.11.3.4 článok 11 – médiá

660. K čl. 11 pozri spoločnú informáciu.

Článok 11.1.aiii: *zabezpečiť, aby verejnoprávni vysielatelia ponúkali rozhlasové a televízne programy v ukrajinskom jazyku*:

661. Pozri bod 67 spoločnej informácie k čl. 11.

Tabuľka č. 85: Počet hodín vysielania v rozhlasovom a televíznom vysielaní RTVS v jazyku národnostnej menšiny v sledovanom období

jazyk národnostnej menšiny	2019		2020		2021		2022	
	rozhlas	televízia	rozhlas	televízia	rozhlas	televízia	rozhlas	televízia
ukrajinský	301	10,68	301	10,00	301	7,98	161	31,88

Zdroj: MK SR

Článok 11.1.bii: *podporovať a/alebo uľahčovať pravidelné vysielanie súkromných rozhlasových programov v ukrajinskom jazyku*:

662. K legislatíve pozri bod 69 spoločnej informácie k čl. 12.

663. K projektovej podpore pozri body 75, 77 a 85 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 86: Počet podporených projektov ukrajinskej národnostnej menšiny v podprograme 2.4.3

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	0	0	0	0

Zdroj: FP KNM

Článok 11.1.cii: *podporovať a/alebo uľahčovať pravidelné vysielanie súkromných televíznych programov v ukrajinskom jazyku*:

664. Pozri bod 68 spoločnej informácie k čl. 12 a článok 11.1.bii.

Článok 11.1.d: *podporovať a/alebo uľahčovať výrobu a distribúciu zvukových a audiovizuálnych diel v ukrajinskom jazyku*:

665. Pozri článok 12.1.a.

Článok 11.1.ei: *podporovať a/alebo uľahčovať vytvorenie a/alebo vydávanie aspoň jedného týždenníka alebo denníka v ukrajinskom jazyku*:

666. Pozri bod 74 spoločnej informácie k čl. 12.

[59] https://lnk.sk/qzu9 (v slovenskom a ukrajinskom jazyku)

Tabuľka č. 87: V sledovanom období bol v Slovenskej republike vydávaný nasledovný počet titulov periodickej tlače

jazyk národnostnej menšiny	2019	2020	2021	2022
ukrajinský	2	3	3	3

Zdroj: MK SR

667. Pozri bod 80 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 88: Počet podporených projektov ukrajinskej národnostnej menšiny v podprograme 2.2

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	3	3	3	3

Zdroj: FP KNM

Článok 11.1.fii: *uplatňovať existujúce opatrenia na finančnú pomoc aj na audiovizuálne produkcie v ukrajinskom jazyku*:

668. Pozri článok 12.1.a.

Článok 11.2:

- zaručiť slobodu priameho príjmu rozhlasového a televízneho vysielania zo susedných krajín v ukrajinskom jazyku

- nebrániť retransmisii rozhlasového a televízneho vysielania zo susedných krajín v ukrajinskom jazyku

- zabezpečiť slobodu prejavu a voľný pohyb informácií v písomnej tlači v ukrajinskom jazyku

669. Pozri body 70 až 72 spoločnej informácie k čl. 12.

Článok 11.3: *zabezpečiť, aby boli záujmy používateľov ukrajinského jazyka zastúpené alebo zohľadnené v orgánoch zaručujúcich slobodu a pluralitu médií:*

670. Pozri bod 73 spoločnej informácie k čl. 12.

1.11.3.5 článok 12 – kultúrna činnosť a kultúrne zariadenia

671. K čl. 12 pozri spoločnú informáciu.

Článok 12.1.a: *podporovať tvorbu, rozmnožovanie a šírenie kultúrnych diel v ukrajinskom jazyku:*

672. Šírenie 21 audiovizuálnych diel v pôvodnom znení so slovenskými titulkami/dabingom.

673. Pozri body 78 až 79 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 89: Počet podporených projektov ukrajinskej národnostnej menšiny v podprograme 2.1.1

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	1	0	1	1

Zdroj: FP KNM

674. Pozri bod 81 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 90: Počet podporených projektov ukrajinskej národnostnej menšiny v podprograme 2.3

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	2	2	6	3

Zdroj: FP KNM

675. Pozri body 82 až 83 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 91: Počet podporených projektov ukrajinskej národnostnej menšiny v podprograme 2.4.1

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	0	0	0	0

Zdroj: FP KNM

676. Pozri bod 84 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 92: Počet podporených projektov ukrajinskej národnostnej menšiny v podprograme 2.4.2

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	0	0	0	0

Zdroj: FP KNM

677. Pozri body 86 až 87 spoločnej informácie k čl. 12.

Tabuľka č. 93: Počet podporených projektov ukrajinskej národnostnej menšiny v podprograme 3.5.1

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet podporených projektov	0	0	0	0

Zdroj: FP KNM

Článok 12.1.b: *podporovať prístup v iných jazykoch k dielam vyhotoveným v ukrajinskom jazyku prostredníctvom podpory a rozvoja prekladu, dabingu, postsynchronizácie a titulkovania*:

678. Pozri článok 12.1.a – prostredníctvom sprístupňovania audiovizuálnych diel v jazykoch národnostnej menšiny so slovenskými titulkami.

Článok 12.1.c: *podporovať prístup v ukrajinčine k dielam vyhotoveným v iných jazykoch prostredníctvom podpory a rozvoja prekladu, dabingu, postsynchronizácie a titulkovania:*

679. Zabezpečenie titulkov pre distribučný titul v rámci cyklu Reštaurovaná klasika: Amélia z Montmartru (Jean-Pierre Jeunet, 2001).

Článok 12.1.e: *zabezpečiť, aby orgány, ktoré organizujú alebo podporujú kultúrne aktivity, mali k dispozícii zamestnancov, ktorí ukrajinský jazyk ovládajú v plnom rozsahu*:

680. SNM – Múzeum ukrajinskej kultúry vo Svidníku, Slovenský filmový ústav.

Článok 12.1.f: *podporovať priamu účasť zástupcov používateľov ukrajinského jazyka na poskytovaní zariadení a plánovaní kultúrnych aktivít*:

681. Spolupráca s neformálnymi združeniami odídencov z Ukrajiny pri realizácii projekcií špecifikovaných v článku 12.1.a v rokoch 2022-2023.

682. Zo zákona o fonde je väčšina členov odbornej rady kultúry ukrajinskej národnostnej menšiny kreovaná na základe nominácie kultúrnych organizácií ukrajinskej národnostnej menšiny a následne volieb kandidátov na členov odborných rád zhromaždením kultúrnych organizácií ukrajinskej národnostnej menšiny, ktoré sa prihlásia do evidencie kultúrnych organizácií vedených fondom. Pozri bod 76 spoločnej informácie k čl. 12.

Článok 12.1.g: *podporovať a/alebo uľahčovať vytvorenie orgánu zodpovedného za zber, uchovávanie kópií a prezentáciu alebo publikovanie diel zhotovených v ukrajinskom jazyku:*

683. SNM – Múzeum ukrajinskej kultúry vo Svidníku.

1.11.3.6 článok 13 – ekonomický a sociálny život

684. K čl. 13 pozri spoločnú informáciu.

1.11.3.7 článok 14 – cezhraničná spolupráca

685. K čl. 14 pozri spoločnú informáciu.

Článok 14.a: *uplatňovať dvojstranné a mnohostranné dohody so štátmi, v ktorých sa ukrajinčina používa v rovnakej alebo podobnej forme, alebo uzavrieť takéto dohody s cieľom posilniť kontakty medzi používateľmi ukrajinského jazyka v príslušných štátoch v oblasti kultúry, vzdelávania, informácií, odborného vzdelávania a celoživotného vzdelávania:*

686. Platná Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a Kabinetom ministrov Ukrajiny o spolupráci v oblasti informácií.

2. DOPLŇUJÚCE INFORMÁCIE

687. Charta je verejnosti dostupná na portáli právnych predpisov Slov-Lex v slovenskom[60], maďarskom, rómskom, rusínskom, ukrajinskom a nemeckom jazyku.[61] Slovenská verzia charty je taktiež dostupná na webovej stránke ÚSVNM.[62]

688. Správy o implementácii charty sú zverejňované na webovej stránke MZVEZ SR[63] v slovenskom jazyku. Stránka obsahuje aj správy Výboru expertov o Slovensku, stanoviská vlády SR k týmto správam a rezolúcie VZM Rady Európy.

689. Vláda SR 11. novembra 2020 schválila *Správu o priebehu a výsledkoch piateho kola monitorovania úrovne implementácie Európskej charty regionálnych alebo menšinových jazykov v Slovenskej republike*.[64] Vláda SR uložila vecne príslušným ministrom, vedúcemu ÚV SR, SVNM, SVRK a splnomocnencovi vlády Slovenskej republiky pre rozvoj občianskej spoločnosti oboznámiť sa s výsledkami piateho kola monitoringu a s odporúčaniami Výboru ministrov Rady Európy, posúdiť možnosť ich realizácie a v rámci prípravy šiestej implementačnej správy informovať o prijatých opatreniach. Členovia VNMES a RVĽP, poradného orgánu vlády SR pre oblasť ľudských práv, predmetný materiál prerokovali. Výsledky piateho monitorovacieho kola boli uverejnené v slovenskom jazyku aj na webovej stránke MŠVVŠ SR.[65]

690. Slovenská republika predložila Rade Európy informáciu o okamžitých opatreniach 15. decembra 2020 na základe podkladov vecne príslušných rezortov. Výboru expertov prijal *Hodnotenie vykonávania odporúčaní na okamžité opatrenia uvedené v Piatej hodnotiacej správe pre Slovenskú republiku* 22. marca 2021.[66] VZM Rady Európy prijal 16. júna 2021 rozhodnutie, v ktorom vzal na vedomie Hodnotenie Výboru expertov a vyzval štátne orgány na jeho zdieľanie zodpovedným orgánom a subjektom. VNMES prerokoval Hodnotenie na 41. zasadnutí v máji 2021.[67] Informácie o plnení záväzkov vyplývajúcich z charty a odporúčaní VZM Rady Európy sú pravidelne prerokovávané na zasadnutiach VNMES aj v súlade s Plánom jeho činnosti.

---

[60] https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2001/588/20011229 (v slovenskom jazyku)
[61] https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy-v-jazyku-narodnostnych-mensin (v menšinových jazykoch)
[62] https://www.narodnostnemensiny.vlada.gov.sk/ramcovy-dohovor-a-europska-charta/?csrt=17206844897107309282 (v slovenskom jazyku)
[63] https://mzv.sk/sk/web/sk/diplomacia/temy/ludske-prava/narodnostne-mensiny-a-ochrana-mensinovych-jazykov (v slovenskom jazyku)
[64] https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/25320/1 (v slovenskom jazyku)
[65] https://www.minedu.sk/23884-sk/dokumenty-a-materialy/ (v slovenskom jazyku)
[66] https://rm.coe.int/slovakiaevaliria5-en/1680a26ef2
[67] https://www.narodnostnemensiny.vlada.gov.sk/vybor-pre-narodnostne-mensiny-a-etnicke-skupiny/zasadnutia-vnmes/?csrt=9400757558776987912 (v slovenskom jazyku)

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

- akčné plány: Akčné plány k Stratégii rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030 na roky 2022 – 2024
- APZ: asistent podpory zdravia
- APZN: asistent/ka podpory zdravia v prostredí nemocníc
- Centrum: Centrum právnej pomoci
- fond: Fond na podporu kultúry národnostných menšín
- grantová schéma: Grantová schéma na podporu poskytovania ranej starostlivosti a ranej intervencie deťom vo veku 0-6 rokov
- Hodnotiaca správa: Hodnotiaca správa o podpore kultúr národnostných menšín, o stave národnostného školstva a o používaní jazykov národnostných menšín
- charta: Európska charta regionálnych alebo menšinových jazykov
- Jazyková správa: Správa o stave používania jazykov národnostných menšín na území Slovenskej republiky
- KMI: krátke metodické inšpirácie
- MK SR: Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky
- MRK: marginalizované rómske komunity
- MŠ: materské školy
- MŠVVŠ SR: Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
- MV SR: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
- MZVEZ SR: Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky
- NP ROPIV: Národný projekt Rovnosť príležitostí vo výchove a vzdelávaní
- NR SR: Národná rada Slovenskej republiky
- NIVaM: Národný inštitút vzdelávania a mládeže
- PRIM II: Národný projekt Podpora predprimárneho vzdelávania detí z marginalizovaných rómskych komunít II
- RTVS: Rozhlas a televízia Slovenska
- RVĽP: Rada vlády Slovenskej republiky pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť
- RVPS: Regionálna veterinárna a potravinová správa
- SNM: Slovenské národné múzeum
- Stredisko: Slovenské národné stredisko pre ľudské práva
- SODB 2021: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021
- Stratégia 2030: Stratégia rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030
- SVNM: splnomocnenec vlády Slovenskej republiky pre národnostné menšiny
- SVRK: splnomocnenec vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity
- SZP: sociálne znevýhodnené prostredie
- Štruktúra: Štruktúra podpornej činnosti fondu na jednotlivé kalendárne roky
- ŠVP: Štátny vzdelávací program
- ŠVPS: Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky
- Ústava SR: Ústava Slovenskej republiky
- Ústredie PSVR: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
- ÚSVNM: Úrad splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre národnostné menšiny
- ÚSVRK: Úrad splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity
- ÚV SR: Úrad vlády Slovenskej republiky
- vedúci ÚV SR: vedúci Úradu vlády Slovenskej republiky
- VJM: vyučovací jazyk maďarský
- vláda SR: vláda Slovenskej republiky

- VNMES: Výbor pre národnostné menšiny a etnické skupiny Rady vlády Slovenskej republiky pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť
- VÚDPaP: Výskumný inštitút detskej psychológie a patopsychológie
- VZM Rady Európy: Výbor zástupcov ministrov Rady Európy
- ZSMK: Zmiešaná slovensko-maďarská komisia pre záležitosti menšín
- ŽSR: Železnice Slovenskej republiky

OFICIÁLNE NÁZVY ZÁKONOV A ĎALŠÍCH PREDPISOV

- zákon č. 5/2004 o službách zamestnanosti: zákon č. 5/2004 o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- zákon č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe: zákon č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- zákon č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme: zákon č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme v znení neskorších predpisov
- zákon č. 154/1994 Z. z. o matrikách: zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 154/1994 Z. z. o matrikách
- zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok: zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov
- zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám: zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov
- zákon č. 265/2022 Z. z. o vydavateľoch publikácií a o registri v oblasti médií a audiovízie: zákon č. 265/2022 Z. z. o vydavateľoch publikácií a o registri v oblasti médií a audiovízie a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o publikáciách)
- zákon č. 269/2018 Z. z. o zabezpečovaní kvality vysokoškolského vzdelávania: zákon č. 269/2018 Z. z. o zabezpečovaní kvality vysokoškolského vzdelávania a o zmene a doplnení zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- zákon č. 300/1993 Z. z.: zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 300/1993 Z. z. o mene a priezvisku v znení neskorších predpisov
- zákon č. 513/2009 Z. z. o dráhach: zákon č. 513/2009 Z. z. o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- zákon č. 532/2010 Z. z. o Rozhlase a televízii Slovenska: zákon č. 532/2010 Z. z. o Rozhlase a televízii Slovenska a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- zákon č. 564/2001 Z. z.: zákon č. 564/2001 Z. z. o verejnom ochrancovi práv v znení neskorších predpisov
- zákon č. 596/2003 Z. z.: zákon č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- zákon č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení: zákon č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov
- školský zákon: zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Trestný poriadok: zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov
- zákon o fonde: zákon č. 138/2017 Z. z. o Fonde na podporu kultúry národnostných menšín a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- zákon o mediálnych službách: zákon č. 264/2022 Z. z o mediálnych službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o mediálnych službách) v znení neskorších predpisov
- zákon o používaní jazykov národnostných menšín: zákon č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín v znení neskorších predpisov

- zákon o štátnom jazyku: zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 270/1995 Z. z. o štátnom jazyku Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov

- nariadenie č. 35/2023 Z. z.: nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 35/2023 Z. z., ktorým sa vydáva zoznam obcí, v ktorých občania Slovenskej republiky patriaci k národnostnej menšine tvoria najmenej 15 % obyvateľstva
- nariadenie č. 221/1999 Z. z.: nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 221/1999 Z. z., ktorým sa vydáva zoznam obcí, v ktorých občania Slovenskej republiky patriaci k národnostnej menšine tvoria najmenej 20 % obyvateľstva
- nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 535/2011 Z. z. z 19. decembra 2011, ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín v znení neskorších predpisov
- vyhláška č. 202/2022 Z. z.: vyhláška Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky č. 202/2022 Z. z. z 3. júna 2022, ktorou sa ustanovujú kritériá na určovanie najvyššieho počtu žiakov prvého ročníka stredných škôl
- vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. z 11. novembra 2005 o spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné súdy, krajské súdy, Špeciálny súd a vojenské súdy